

T.C
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK BİLİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK BİLİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

KORO EĞİTİMİNİN ÇOCUK GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

HAZIRLAYAN:
ELİF DOĞANARSLAN

DANIŐMAN:
Prof. ALİ SEVGİ

ANKARA – 2008

.....ELİF DOĞANARSLAN..... tarafından hazırlanan
.....KARA EĞİTİMİNİN ÇOCUK GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....
.....adlı
bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Kabul (sınav) Tarihi:.....22.....108.....2008.....

(Jüri Üyesinin Unvanı, Adı-Soyadı ve Kurumu):

İmzası

Jüri Üyesi:.....Prof. Ali Sevgi.....

Jüri Üyesi:.....Yrd. Doç. Dr. Feriye Ökçüoğlu.....

Jüri Üyesi:.....Dr. İ. İrfan EROL.....

TEŞEKKÜR

Araştırmamın her aşamasında bilgi birikimi ve tecrübesiyle bana yol gösteren, olumlu eleştirilerini sunan değerli tez danışmanım Prof. Sayın Ali Sevgi'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Araştırmamı gerçekleştirmek için hiçbir zaman bilginci, ilgisini esirgemeyen hocalarım Yard. Doç. Dr. Sayın Erdoğan Okyay'a, Dr. Sayın Lütfü Erol'a, Sayın Ertuğ Korkmaz'a, T.R.T. Ankara Çocuk Korosu şeflerine, öğrencilerine ve öğretmenlerine, Başkent Üniversitesi Çocuk Korosu öğrencilerine ve öğretmenlerine çok teşekkür ederim. Ayrıca sevgi ve ilgileriyle her zaman yanımda olan değerli annem, babam, kardeşim ve sevgili arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

Doğanarşlan, Elif. Koro Eğitiminin ocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri.

Türkiye’de erken yaşta müzik eğitimi çalışmalarının yetersiz olduğu düşüncesinden yola çıkılarak gerçekleştirilen bu araştırmanın konusu, bu alanda önemli bir yer teşkil eden ocuk Koroları ile sınırlandırılmıştır. Literatür taramasında müzik eğitimi kadar, gelişim alanına ait kaynaklar da önemli rol oynamıştır. Araştırmada literatür taramasının dışında, koro eğitimi alan erken yaştaki çocukların sınıf öğretmenlerine ve velilerine uygulanılmış olan anket yöntemi izlenmiştir.

Araştırma, erken yaşta koro eğitimi alan çocukların sosyal, psikolojik, duygusal ve zihinsel yönde gelişimlerini ortaya koymuştur. Araştırmanın sonucunda ayrıca erken yaşta müzik eğitiminde ocuk korolarının önemli katkılarda bulunabileceği tekrar görölmüştür.

Anahtar Kelimeler: Erken yaşta müzik eğitimi, ocuk koroları, Sosyal-Psikolojik gelişim, Duygusal gelişim, Zihinsel gelişim.

Sayfa Adedi : 92

Tez Yöneticisi : Prof. Ali Sevgi

ABSTRACT

Doğanarlan, Elif. Impacts of Chor Education On Child Development.

The scope of this paper have been limited to the Children Choir that plays a significant role in the field, relying on the fact that the studies to the elementary musical education in Turkey is insufficient in number and substence. The scanning of the related documents covered the sources related to the field of developement as well as the musical education. In addition to the scanning, the study aplyed the poll method to the class teachers and parents of the boys of early age who have had chorus traing.

The study has deducted social, psychological, emotional, and comprehensional developments in the children that had chorus training. The study has additionally concluded that the children choir may have significant impacts on musical education.

Key words: Elementary musical education, children choir, socio-psychological development, emotional development, comprehentional development.

Number of Pages: 92

Study Conductor: Prof. Ali Sevgi

ŞEKİLLER LİSTESİ

2.1.1. Öğrencinize kaç yıldır eğitim vermektесiniz?

2.1.2. Öğrenciniz, koro çalışmalarına katıldıktan sonra arkadaşlarıyla olan iletişimde gelişme gösterdi mi?

2.1.3. Arkadaşlarıyla olan iletişimde gelişme gösterdi ise hangi özellikleri kazandı?

2.1.4. Öğrencinizin koro çalışmalarına katılımından itibaren derslerine olan ilgisinde hangi yönde değişiklikler gözlemlediniz?

2.1.5. Öğrencinizin koro çalışmalarına katılımından itibaren ki ders notlarında bir yükselme oldu mu?

2.1.6. Öğrencinizin aldığı koro eğitiminin, müziksel beceriler dışında hangi özellikleri kazandırdığını düşünüyorsunuz? (Gözlemlerinize göre numaralandırarak, birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

2.1.7. Öğrencinizin aldığı koro eğitimi, grup çalışmalarında aktif rol almasını sağlıyor mu?

2.1.8. Öğrencinizde, müziğin getirmesi beklenen hayal gücünün dersteki sorulara farklı boyutlarda bakmasına yarar sağladığını düşünüyor musunuz?

2.1.9. Öğrencinizin katıldığı koro çalışmasının, arkadaşlarıyla olan sosyal paylaşımını geliştirdiğini düşünüyor musunuz?

2.1.10. Öğrencinizin aldığı koro eğitiminin kendine olan özgüvenini arttırdığını düşünüyor musunuz?

2.1.11. Koro eğitiminin çocuğun içsel zekasına hangi yönde katkıları olduğunu düşünüyorsunuz? (Gözlemlerinize göre numaralandırarak, birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

2.1.12. Koro eğitiminin öğrencinizin dikkatini toparlamasında yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?

2.1.13. Öğrencinizin aldığı koro eğitiminin bilişsel becerilerini geliştirdiğini düşünüyor musunuz?

2.1.14. Öğrencinizin aldığı müzik eğitiminin otokontrolüne etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?

2.1.15. Öğrencinizin aldığı toplu müzik eğitiminin çocuklardaki rekabet duygusu yerine birlikte çalışma ve başarıma duygusunu aşıladığını inanıyor musunuz?

2.1.16. Öğrencinizin aldığı koro eğitiminin, dil gelişimine artı hangi özellikleri kattığına inanıyorsunuz?

2.1.17. Öğrencinizin aldığı koro eğitiminde öğrendiği yerel, ulusal ve uluslar arası şarkıların diğer kültürleri tanınması açısından önemli olduğuna inanıyor musunuz?

2.1.18. Öğrencinizin aldığı koro eğitiminin, toplumsal yaşamda başkalarını da göz önünde bulundurmak gerekliliğini kavramasına yarar sağladığına inanıyor musunuz?

2.1.19. Koro eğitiminde verilen ritimsel çalışmaların öğrencinizin daha hızlı düşünmesine katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

2.1.20. Alınan koro eğitimi sayesinde öğrencinizin zamanını daha dikkatli ve verimli değerlendirdiğini düşünüyor musunuz?

2.2.1. Çocuğunuz kaç yıldır koro eğitimi alıyor?

2.2.2. Çocuğunuz koro çalışmalarına katıldıktan sonra arkadaşlarıyla olan iletişimde ne tür gelişmeler gösterdi? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

2.2.3. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, evdeki düzenine ne gibi katkıları olduğunu düşünöyorsunuz?

2.2.4. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, kişisel gelişimine ne gibi katkıları olduğunu düşünöyorsunuz?

2.2.5. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin derslerinde başarı sağladığını düşünöyor musunuz?

2.2.6. Çocuğunuzun koro çalışmalarına katılımından itibaren ki ders notlarında bir yükselme oldu mu?

2.2.7. Çocuğunuzun aldığı koro eğitiminin, müziksel beceriler dışında hangi özellikleri kazandırdığını düşünöyorsunuz? (Gözlemlerinize göre numaralandırarak, birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

2.2.8. Çocuğunuzun aldığı koro eğitimi, grup çalışmalarında aktif rol almasını sağlıyor mu?

2.2.9. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, topluluk düzeninde başkalarını da göz önünde bulundurmak gerekliliğini kavramasına yarar sağladığına inanıyor musunuz?

2.2.10. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, daha programı yaşama bilincini aşıladığına inanıyor musunuz?

2.2.11. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, çok boyutlu düşünöbilmesine katkıları olduğuna inanıyor musunuz?

2.2.12. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, toplumsal yaşamda örnek birey olarak birlikte doğru ve güzel şarkı söyleme isteğini geliştirdiğine inanıyor musunuz?

2.2.13. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, toplumsal dayanışma ve yardımlaşma olgusunu pekiştirdiğine inanıyor musunuz?

2.2.14. Çocuęunuzun almıř olduęu koro eęitiminin, mantıksal hafıza ve algılama yeteneklerini geliřtirdięini dūřünüyor musunuz?

2.2.15. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, okuma-anlama yeteneklerini ve yaratıcılığı kapsayan bilişsel becerilerin gelişmesini sağladığına inanıyor musunuz?

2.2.16. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, daha mutlu bir birey olmasını sağladığına inanıyor musunuz?

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	iv
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM I.....	2
1.1. Müzik Eğitimi.....	3
1.2. Okullarda Müzik Eğitimi.....	5
1.2.1. İlköğretim Kurumları Müzik Dersinin Genel Amaçları.....	6
1.2.2. Müzik Eğitim Programlarında İçerik.....	10
1.2.3. İlköğretim Okullarında Müzik Dersi Öğretim Programı.....	12
1.3. Amatör Müzik Eğitimi.....	14
1.4. Koro Eğitimi ve Türleri.....	17
2.1. Gelişim.....	21
2.1.2 Psiko-Sosyal Gelişim.....	23
2.1.3. Kişilik Gelişimi.....	26
3.1. Müzik Eğitiminin Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri.....	26
3.2. Müziğin, Çocuğun Duygusal, Sosyal ve Zihinsel Gelişimine Etkisi.....	27
3.3. Müziğin, Çocuğun Bedensel ve Psiko-Motor Gelişimine Etkisi.....	29
3.4. Müziğin Çocukta Dil Gelişimine Etkisi.....	29
3.5. Müzik Eğitiminin Çocuğun Bilişsel Becerilerinin Gelişimine Etkileri.....	31
3.6. Müzik Eğitiminin Konsantrasyon Üzerinde Etkisi.....	35
3.7. Müzik Eğitiminin Gelişmekte Olan Çocuğun Gelecekteki Meslek Seçimine Etkileri.....	36
4.1. İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	38
4.2. Araştırmanın Amacı.....	38
4.2.1. Araştırmanın Önemi.....	39
4.2.2. Sayıtlılar.....	39
4.2.3. Problem.....	39

4.2.4. Alt Problemler.....	40
4.2.5. Yöntemler.....	40
4.2.6. Sınırlılıklar.....	41
4.2.7. Evren ve Örneklem.....	41
4.2.8. Tezin Modeli.....	41
4.2.9. Verilerin Toplanması.....	42
4.2.10. Verilerin İşlenmesi Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	42
BÖLÜM II. BULGULAR VE YORUMLARI.....	43
BÖLÜM III. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	79
EKLER.....	83
EK 1 Anket Açıklama.....	83
EK 2 Anket 1.....	84
EK 3 Anket 2.....	87
KAYNAKÇA.....	90
ÖZGEÇMİŞ.....	92

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmada ele alınan problem durumunun anlaşılır olmasını sağlamak amacıyla genelden özele açıklamalı bir yaklaşım sergilenmiştir. Eğitim'in tanımından yola çıkarak müzik eğitimi, koro eğitimi-önemi, gelişim ve çocuk korolarının çocuk gelişimi üzerindeki etkileri hakkında bilgiler verilmiştir.

Erken yaşta müzik eğitiminin etkili bir alanı olan çocuk koroları, müzik eğitimi için çok uygun bir araç olmanın ötesinde, çocukların kişilik gelişimlerine ve toplumsallaşmalarına da önemli katkılar getirmektedir. Sesini doğru kullanmayı, koroyla bütünleşmeyi, sorumluluk almayı, grup çalışması zevkini, başarıyı ve başarısızlığı paylaşmayı, en iyi ve en etkili öğreten ortamlardan biri, belki de başta geleni çocuk korolarıdır. Erken müzik eğitiminin "Müziksel zeka"yı ve giderek genel zekayı geliştirmede önemli bir rolü olduğu bilinmektedir. Koroda söyleme, bu yetenekleri geliştirme ve giderek çocukta gizli "sanatçı" kişiliği uyandırma için çok uygun bir etkinlik olarak kabul edilmektedir.

BÖLÜM 1. EĞİTİM

İnsanların diğer insanlarla ve çevreleriyle etkileşimlerinin maddi ve manevi ürünlerine kültür dendiği dikkate alınır, insanın, çevresiyle etkileşimi sonucunda kültürlenmeye uğradığı söylenebilir. Bu kültürlenme sonucunda edindiği bilgileri çevresiyle paylaşan ve öğretmeye çalışan kimselerin geçirdiği sürece ise eğitim denilmektedir.

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar geçen bir süreçtir. Bu süreçte bireylere çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırılmaktadır. Bu öğrenmeler bireyin davranışlarında gözle görülebilen değişikliklere neden olmaktadır. (Erden,1998,13).

İnsan toplumsal ve kültürel bir varlık olup eğitimin temel ögesidir. Bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yapılarıyla bir bütündür. İnsan yapısı ve yaradılışı gereği sağlıklı, dengeli ve uyumlu yaşama isteğindedir. İsteddiği bu yaşama ulaşabilmesi için bireyin tüm gücünü ve yeteneğini harekete geçirerek kullanması ve kendini geliştirmesi gerekmektedir. Bilim, teknoloji ve sanat günümüz insanının yetişme, gelişme ve çalışma alanını oluşturur. Bu anlamda bilim, teknoloji ve sanat insanın tüm gücünü kullanarak kendini geliştirme isteğinin bir ürünü ve süreci olarak ortaya çıkmaktadır (Uçan, 1993: 13-15).

Bireyleri, toplumları biçimlendirmek, değiştirmek ve geliştirmek için eğitim etkili süreçtir. İnsanın kültürel bütünlüğünü sağlamada müziğin eğitim aracı olarak kullanılması tüm dünyada yaygınlık kazanmıştır. Bilim, teknik ve sanat, toplum yapısının oluşmasında başlıca etmenlerdir ve insan yaşamının vazgeçilmez öğeleridir. Bilim, teknik ve sanat birlikte işlediği durumlarda veya bu öğelerden birlikte yeterince yararlanıldığı durumlarda, insan yaşamındaki bozukluk, eksiklik ve yetersizlikler giderilir (Biber Öz, 2001: 101-102).

1.1. Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışlarını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir. Çağdaş müzik eğitimi bireylerin, toplumların ve insanlığın bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sezgisel davranışlarıyla birer bütün halinde en uygun ve ileri düzeyde yetişmelerini amaçlar. (Uçan, 2005: 16)

Müziğin işlevleri, özü bakımından estetik temelli olup, bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik, eğitimsel nitelikler taşır. İşlevlerinin insan yaşamındaki yeri ve önemi nedeniyle ki, müzik, insanlık tarihinin en eski çağlarından beri, hem çok etkili bir eğitim aracı, hem de çok önemli bir eğitim alanıdır. (Uçan, 1994)

Müzik eğitimi, düzeni, düzeyi, süresi ve kapsamı ne olursa olsun kendi çevresi içinde bir bütün olmakla birlikte, yönelik olduğu ana amaç bakımından üç ana türe ayrılır. 1. Genel müzik eğitimi, 2. Amatör müzik eğitimi ve 3. Mesleki müzik eğitimi. Bunlardan her biri kendi içinde alt türlere ayrılır ve çeşitlenir.

Genel müzik eğitimi, müzikle ilişkisi ne olursa olsun herkes için gereklidir ve herkese yöneliktir. Özenen müzik eğitimi, müziğe özel ilgisi, isteği ve yatkınlığı olup müziği kendisi için bir düşkü (hobi) alanı olarak seçenlere yöneliktir. Mesleki müzik eğitimi ise müziğe üst düzeyde yetenekli olup kendisine bir iş, meslek, ciddi-sürekli uğraş, olarak seçenlere-belirleyenlere yöneliktir Genel müzik eğitimi, özenen ve mesleki müzik eğitimlerinin temeli ve tabanıdır. Müzik eğitimi, adeta genel müzik eğitimi ile zemine oturur. Özenen müzik eğitimi ile doğruluk-ayağa kalkar, mesleki müzik eğitimiyle de doruğa uzanır/derinlere ulaşır. Genel müzik eğitiminin en temel ve etkin iki ögesinden biri bu “eğitimi alan/gören birey” (öğrenci), diğeri ise bu “eğitimi veren/sağlayan birey”(öğretmen) olup, genel müzik eğitimi, temelde bu iki birey (öğrenci-öğretmen) arasındaki ilişkileri/etkileşimleri esas alan bir çerçeveye oturtulmaktadır. (Uçan, 1997: 08-108).

Eğitimde müzik kullanılırken ister istemez müziğin eğitimi de söz konusu oluyor. Dante'nin "Sanatın en yaygın ve en uzun işlevi eğitim olmuştur" sözü bir yönüyle bu disiplin örtüşmesini kastediyor olmalıdır.

Müziğin bugün daha da çoğalan işlevleri, günümüz müzik eğitiminin, ya da daha doğru bir deyişle 'müzik yoluyla eğitimin' yönelmesi gereken hedeflerini de oluşturmaktadır. Bu hedef ve amaç çeşitliliği bir yandan yeni ve güncel müzik eğitimi ilkelerinin belirlenmesini, yeni programların geliştirilmesini, diğer yandan da müzik eğitimcilerine kazandırılacak meslek profiline yeniden gözden geçirilmesini zorunlu kılmaktadır. (Okyay, 2008)

Müzik, "doğal ve toplumsal ilişkiler içinde yaratılan bir anlatım sanatı, konuşma dilinden öteye uzanan bir iletişim ve anlaşma sistemi, tüm insanlığın algılayabildiği ortak sembollerle örtülmüş bir tınısal ürün" olarak tanımlanıyor. Müzikle düzenli biçimde ve uzun süreli uğraşın, üstün yeteneğin ayrılmaz bir parçası olduğu gerçeği herkesçe kabul görmektedir. (Korvergenz = Tamamlama Kuramı)

Müzikle uğraşan, müzik dinleyen, yorumlayan, yalnız başına ya da bir grup içinde seslendirilen ve belki kendisi müzik yaratan kimse, müzik yoluyla bir yandan kendisini anlatma ve içsel evrenini zenginleştirme yetisi (Intrapersonal Intelligence) kazanırken, diğer yandan da başkalarının iç dünyasına ve duyuşsallığına duyarlılık geliştiriyor. (Interpersonal Intelligence) Çünkü müziğin yapısını öğrenen kimse, müzik eserindeki gerginlik-rahatlık, simetri-asimetri, uyumlu-uyumsuz, inisi-çıkıcı, tonalite-atonalite ve benzer karşıtlıkları sezerek ve tanıyarak, hem yaratıcılığını ve müziksel yetkinliğini geliştiriyor, hem de bu yapı taşlarını yaşamın başka alanlarına aktararak öznel çözümler üretiyor, karşılaştırmalar yapıyor. Müzik-zaman, müzik-sayı, müzik-mekan, müziksel öz-biçim ilişkilerini sezme, müzikle uğraşan kimseye benzer araçlarla yaşamı ve dünyayı yorumlama olanağı veriyor. (Okyay, 2008)

Ünlü kemancı Yehudi Menuhin "Çocuklarımla Müzik yeteneği Olsaydı..." başlıklı samimi yazısında şöyle söylemektedir; "Eğer kemanımı, üzerinde ses çıkarmak amacıyla eline aldığı, ya da piyanoya giderek bir melodi aradığını

görürsem, ilk müzik derslerine başlatacağım. Bu müzik dersleri onu profesyonel yapmak amacını gütmeyecek. Bütün amaç yaşamına müziği sokmak ve dolayısıyla mutlu olmasını dilemektir.” (Menuhin,1950:4)

1.2. Okullarda Müzik Eğitimi

İlköğretim kurumları eğitim sisteminin temel ve en önemli yapı taşıdır. Bu kurumlar öğrenciyi hayata ve ileriki eğitim sürecine hazırlar. Çocuğun yeteneklerinin ve yaratıcılığının ortaya çıkmasını sağlar. Bu nedenle ilköğretim basamağı “temel eğitim” olarak da adlandırılmaktadır.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 23. maddesi ilköğretimin amaç ve hedeflerini şöyle açıklamaktadır. “1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek; 2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayat ve üst öğrenime hazırlamaktır.” İlköğretimin çocuğun ilgi ve yeteneklerini geliştirme görevi, aynı yasanın “Yönelme” başlıklı 6.maddesinde şu biçimde yer almıştır. “Fertler eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler”. Milli Eğitim sistemi, her bakımdan, bu yönelmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir (METK, 23.Madde).

Milli Eğitim Temel Kanunu öğretmenliği, “Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği” olarak tanımlamakta (23madde), ve öğretmenlik mesleğine hazırlığın “genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon” ile sağlanacağını hükme bağlamaktadır (43. madde). İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programında, birinci devre(1,2,3.sınıflar) müzik derslerinin sınıf öğretmenleri, ikinci devre (4,5.sınıflar) müzik derslerinin sınıf öğretmenleri veya müzik öğretmenleri, üçüncü devre (6,7,8.sınıflar) müzik derslerinin ise müzik öğretmenleri tarafından verilmesi esas alınmıştır. Ancak bazı müzik eğitimcilerinin de önemle vurguladığı gibi müzik eğitimcisi yetiştirme alanında genellikle ortaöğretim ve ilköğretimin III. devresi (6,

7, 8.sınıflar) önemsenmekte ilköğretimin I.ve II. Devre sınıfları ise dikkate alınmamaktadır (Gülcan, 1988: 463) ve (Barışeri: 1). (Saydam, 2003: 2).

1.2.1. İlköğretim Kurumları Müzik Dersinin Genel Amaçları *

İlkokullarda uygulanan müzik dersleri belli amaçlara yöneliktir. Bu amaçlar;

1. Temel müzik bilgilerine sahip olabilme.
2. Sesleri temel özellikleriyle tanıyabilme.
3. Sesler arasındaki temel ilişkileri kavrayabilme.
4. Müziği oluşturan temel öğeleri kavrayabilme.
5. Müzik yapma ve dinleme araçlarını tanıyabilme.
6. Müzik topluluklarını tanıyabilme.
7. Geleneksel ve çağdaş; yöresel, ulusal ve evrensel müzikleri tanıyabilme.
8. Müziğin kaynağını, oluşum ve gelişimini kavrayabilme.
9. Müziğin insan yaşamındaki yerini ve önemini kavrayabilme.
10. Düzeyine uygun müzikleri çözümleyebilme.
11. Düzeyine uygun müzikler yazabilme.
12. Müziğin her türünde nitelikli olanı niteliksizden ayırt edebilme.
13. Çevresi ile müziksel iletişim ve etkileşimde bulunabilme.
14. Atatürk' ün müzikle ilgili temel görüşlerini doğru anlayabilme.
15. Sesini doğru etkili kullanabilme.
16. Dinlediği müziklere uygun ritmik devinimlere eşlik edebilme.
17. Çalgısını temiz ve düzenli kullanabilme.
18. Müzik yapma, dinleme araç ve gereçlerini kurallarına uygun kullanabilme.
19. Sözlü müziklerde Türkçe'yi doğru ve anlamlı kullanabilme.
20. Düzeyine uygun tekerleme, sayışma, ninni, şarkı, türkü, marşları doğru temiz ve anlamlı söyleyebilme.
21. Düzeyine uygun müzikleri çalgısıyla doğru temiz ve anlamlı çalabilme.
22. Kazandığı müzik dağarcığını çeşitli etkinliklerle sergileyebilme.
23. Müzik yazısını doğru okuyabilme.
24. Müzik yazısını doğru yazabilme.
25. Başta İstiklâl Marşı olmak üzere, başlıca ulusal marş ve şarkılarımızı özüne uygun söyleyebilme.
26. Müziği başka anlatım biçimlerine dönüştürebilme.
27. Düzeyine uygun müziksel araç ve gereç yapabilme.
28. Yaratıcı müziksel çalışmalar yapabilme.
29. Müziksel bir çevre içinde yaşadığının farkında olabilme.
30. Müzik yapmaya istekli olabilme.
31. Müzik yapmaktan hoşlanabilme.
32. Müzik dinlemekten hoşlanabilme.
33. Çeşitli türdeki müziklerden hoşlanabilme.

- 34.Çevresindeki müzik etkinliklerine katılabılme.
- 35.Serbest zamanını müzikle geçirebilme.
- 36.Yaşamında müzikten yararlanabilme.
- 37.Kendisini müzik yoluyla ifade edebilme.
- 38.Müzik yoluyla, sevgi, paylaşma ve sorumluluk duygusunu geliştirebilme.
- 39.Sağlıklı müziksel çevre konusunda bilinçli ve duyarlı olabilme.
- 40.Çok yönlü ve hoşgörülü bir müzik anlayışı kazanabilme.
- 41.Kendine özgü bir müziksel kişilik geliştirebilme.
- 42.Bilinçli bir müzik dinleyicisi olabilme.
- 43.Müzik kültürünün genel kültürün ayrılmaz bir ögesi olduğunu görebilme.
- 44.Ulusal birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran bir şarkı dağarcığına sahip olabilme.

Programda 1, 2 ve 3. sınıflar birinci devre; 4 ve 5. sınıflar ikinci devre; 6, 7 ve 8. sınıflar ise üçüncü devre olarak gösterilmiştir. Her devre için farklı farklı hazırlanmış olan amaçlar ise şunlardır:

Birinci Devre Amaçları (1. ,2. ve 3. Sınıflar)

1. Çevresindeki başlıca varlık ve kişileri ses özellikleriyle tanıyabilme.
2. Doğadaki sesleri tanıyabilme.
3. Kullandığı araçları, çıkardıkları seslerle tanıyabilme.
4. Çevresinde kullanılan çalgıları seslerle tanıyabilme.
5. Çevresindeki varlıkları hareket hızlarıyla ayırt edebilme.
6. Çevresindeki varlıkların seslerini gürlükleriyle ayırt edebilme.
7. Çevresindeki varlıkların hareket ve seslerindeki düzeni-ritmi fark edebilme.
8. Düzeyine uygun ezgilerin temel-biçimsel özelliklerini sezebilme.
9. Bildiği tekerleme-sayışma, ninni, şarkı, türkü ve marşların ezgi kümeleri arasındaki temel ilişkileri fark edebilme.
- 10.Dağarcığındaki müzikleri türüne göre tanıyabilme.
- 11.Müzik yapma ve dinlemeyle ilgili temel kuralları fark edebilme.
- 12.Atatürk'ün müziğe olan sevgi ve ilgisini farkında olabilme.
- 13.Çevresindekilerle müzik yoluyla iletişim kurabilme.
- 14.Çevresindeki başlıca varlıkları ve doğa olaylarını hareket ve sesleriyle taklit edebilme.
- 15.Dağarcığındaki başlıca sayışma-tekerleme, ninni, şarkı, türkü ve marşları doğru ve düzenli söyleyebilme.
- 16.Yaptığı, dinlediği müziklere uygun hareket edebilme.
- 17.Uygun müziksel araç ve gereçlerle müzik yapabilme.
- 18.Konuşurken, şiir okurken ve şarkı söylerken sesini yormadan kullanabilme.
- 19.Müzik yapma ve dinleme araçlarını dikkatlice kullanabilme.
- 20.Bildiği müzikli oyunları özelliklerine uygun hızda kullanabilme.
- 21.Çevresindeki varlıkların hareket ve seslerini hız ve gürlükleriyle taklit edebilme.
- 22.Sözlerin anlam ve bütünlüğüne uygun hız ve gürlükte konuşabilme.

- 23.Dağarcığındaki şiirleri, anlam ve bütünlüğüne uygun hız ve gürlükte okuyabilme.
- 24.Dağarcığındaki şarkıları, anlam ve bütünlüğüne uygun hız ve gürlükte söyleyebilme.
- 25.Dinlediği konuşmanın, şiirin ritmini ve ölçüsünü vurabilme.
- 26.Yaptığı, dinlediği müziğin ritmini ve ölçüsünü vurabilme.
- 27.Düzeyine uygun müzikleri biçim ve türlerine uygun söyleyebilme.
- 28.Duygu, düşünce, izlenim ve tasarımlarını devinim, ses ve müziksel denemelerle ifade edebilme.
- 29.Atatürk'le ilgili düzeyine uygun şarkıları söyleyebilme.
- 30.Müzik yapmaya istekli olabilme.
- 31.Müzik yapmaktan hoşlanabilme.
- 32.Müzik dinlemekten hoşlanabilme.
- 33.Müzik yoluyla arkadaşlık ilişkilerini geliştirebilme.
- 34.Uygun hızda konuşmanın, şiir ve müziği güzelleştirdiğinin farkında olabilme.
- 35.Uygun gürlüğün konuşma, şiir ve müziği güzelleştirdiğinin farkında olabilme.
- 36.Konuşma, şiir ve şarkının ritmine dikkat edebilme.
- 37.Ezgiyi bir bütün olarak söylemekten hoşlanabilme.
- 38.Çeşitli müzik türlerinin farkında olabilme.
- 39.Dağarcığındaki şarkı, sayışma ve tekerlemeleri özelliklerine uygun söylemekten zevk alabilme.
- 40.Evde ve okulda belli bir müzik ortamı içinde yaşadığının farkında olabilme.
- 41.Okulda müzik yapma ve dinleme kurallarına uyabilme.
- 42.Sınıf içi müzik etkinliklerine katılabilme.
- 43.Sınıf dışı müzik etkinliklerine katılmaya istekli olabilme.
- 44.Müzik yoluyla Atatürk sevgisini geliştirebilme.

İkinci Devre Amaçları (4 ve 5. Sınıflar)

1. İlinde ve bölgesinde özel gün ve haftalardaki müzik etkinliklerini fark edebilme.
2. Müziğin hayatındaki yerini ve önemini kavrayabilme.
3. Çevresindeki müzik kurum ve kuruluşları ile başlıca müzikçilerin etkinliklerini fark edebilme.
4. Müziğin çevre sağlığındaki önemini kavrayabilme.
5. Sesin oluşumunu ve temel özelliklerini anlayabilme.
6. İnsan, çalgı ve ses topluluklarını tanıyabilme.
8. Müzik yazısını temel işaret ve yazılışlarını anlayabilme.
9. Bildiği şarkılardaki ölçü türlerini tanıyabilme.
- 10.Şarkılarında ve oyun müziklerindeki hız basamaklarını ve çeşitlerini ayırt edebilme.
- 11.Şarkılarında ve oyun müziklerindeki gürlük basamaklarını ve çeşitlerini ayırt edebilme.
- 12.Şarkı ve oyun müziklerinin biçimsel yapısını tanıyabilme.

- 13.Yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt edebilme.
- 14.Çeşitli müziklerin insan hayatındaki yeri ve önemini kavrayabilme.
- 15.Atatürk'ün sanata bakışını ve Türk müziğine ilişkin görüşlerini anlayabilme.
- 16.Atatürk'ün sanata, müzik sanatçılara ve müzik kurumlarına verdiği önemi anlayabilme.
- 17.Ülkemiz müziği ile diğer Türk devlet, toplum ve topluluklarının müzikleri arasındaki ilişkileri anlayabilme.
- 18.Çeşitli ülke müziklerinden uygun örnekleri tanıyabilme.
- 19.Bildiği, öğrendiği müzik hayatında yer alan, şarkı, türkü, marş vb. uygun örnekleri doğru söyleyebilme çalabilme.
- 20.Müzik hayatında yer alan şarkı, türkü, marş vb. çeşitli müziklerden uygun olanları uygun ortamlarda dinleyebilme.
- 21.İstiklâl Marşı ve toplumsal hayatımızda yer alan düzeyine uygun başlıca millî marşlarımızı doğru söyleyebilme.
- 22.Müzik yaparken ve dinlerken müziksel çevre sağlığına ilişkin kurallara uyabilme.
- 23.Çevresindeki düzeyine uygun müzik etkinliklerine katılabilme.
- 24.Öğrendiği müziksel sesleri, sesiyle, çalgısıyla doğru verebilme.
- 25.Müzik seslerini (nota) dizekteki yerlerine doğru yazabilme.
- 26.Sesiyle, çalgısıyla düzeyine uygun ses düzenlemeleri yapabilme.
- 27.Düzeyine uygun ses ve söz kümelerindeki ritmik düzenlemeleri doğru okuyabilme, söyleyebilme ve çalabilme.
- 28.Düzeyine uygun ezgi kalıplarını doğru yazabilme, okuyabilme ve çalabilme.
- 29.Öğrendiği şarkılardaki birim vuruşları doğru, düzenli vurabilme.
- 30.Şarkı, marş ve oyun müziklerini hız ve gürlük terimlerine uygun söyleyebilme ve çalabilme.
- 31.Şarkıları, müzik cümlelerine dikkat ederek söyleyebilme, çalabilme ve dinleyebilme
- 32.Dağarcığındaki müzikleri tür özelliklerine göre söyleyebilme, çalabilme ve dinleyebilme.
- 33.Atatürk'ü anlatan şarkı ve marşları anlamlarına uygun söyleyebilme, çalabilme ve dinleyebilme.
- 34.Diğer Türk devlet, toplum ve topluluklarının müziklerinden uygun örnekleri söyleyebilme ve çalabilme.
- 35.Çeşitli ülke müziklerinden uygun örnekleri söyleyebilme ve çalabilme.
- 36.Hayatında müziğin önemli bir yeri olduğunu farkında olabilme.
- 37.Müzik yaparken ve dinlerken müziksel çevre sağlığına ilişkin kurallara uymaya özen gösterebilme.
- 38.Düzeyine uygun şarkıları notalarıyla okuyup çalmaktan zevk alabilme.
39. Müzik seslerinin temel özelliklerine duyarlı olabilme.
- 40.Sesini konuşurken ve şarkı söylerken doğru kullanmayı alışkanlık haline getirebilme.
- 41.Ritm ve ezgi kalıplarıyla ezgi oluşturmaktan hoşlanabilme.
- 42.Bildiği şarkı ve oyun müziklerinin ölçü özelliklerine dikkat edebilme.
- 43.Düzeyine uygun ritm düzenlemeleri yapmaya istekli olabilme.
- 44.Düzeyine uygun ezgi düzenlemeleri yapmaya istekli olabilme.
- 45.Dağarcığındaki müziklerin hız özelliklerine duyarlı olabilme.

- 46.Dağarcığındaki müziklerin gürlük özelliklerine duyarlı olabilme.
- 47.Dağarcığındaki müziklerin biçimsel yapısına dikkat edebilme.
- 48.Yurdumuzdaki ana müzik türlerinden uygun örnekleri söylemeye, çalmaya ve dinlemeye istekli olabilme.
- 49.Dağarcığındaki farklı tür müziklere yer vermekten hoşlanabilme.
- 50.Çeşitli müzikler dinlemekten hoşlanabilme.
- 51.Atatürk'ün müzik sanatına katkılarını anlamaya duyarlı olabilme.
- 52.Çeşitli ülke müziklerinden uygun örnekleri söylemeye, çalmaya ve dinlemeye istekli olabilme.
- 53.Diğer Türk devlet, toplum ve topluluklarının müziklerinden uygun örnekleri söylemeye, çalmaya ve dinlemeye istekli olabilme.

1.2.2. Müzik Eğitim Programlarında İçerik

İçerik, ünite ve konuların hedef davranışları kazandıracak biçimde düzenlenmesidir. Sistemin temel etkinliği ve kaygısı hedefe ulaşmaktır. Amaç “nasıl öğreneceğini bilen, kendini değişimlere uyarlayabilen ve hiç bir bilgiyi güvenilir bulmayan” sürekli şüphe (ikirciklik) içinde olan, soran – sorgulayan, arayan – bulan bir arayış içinde olması beklenen bireyler yetiştirmektir.

Tüm insanlarda potansiyel olarak var olan yetenek ve zekayı geliştiren bilgi değil, bilgi edinme süreci ve süreç içindeki eylemlidir. Bilmek incelemeyi bilmek, ilişkileri görmektir. İnsan yaşamının son nefesine kadar bu süreci zorunlu olarak yaşar.

Çocuğun ilgi, gereksinim ve hazır bulunuşluk düzeyinden başlayarak, içeriğin bireysel ve toplumsal yararları göz önüne alınarak, somuttan soyuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora ve birbirinin önkoşul olacak biçimde düzenlenmesidir. (Gedikli, 2003: 10)

İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programında (MEB, 1994), program, içeriği, ünitelerin sınıflara göre dağılımı aşağıdaki şekilde açıklanmıştır

Birinci Devrenin Üniteleri:

- Hayatımızda oyun, hareket, ses ve müzik
- Hareketli konuşma, şiir ve müziğimizde hız.
- Konuşma, şiir ve müziğimizde gürlük.
- Konuşma, şiir ve müziğimizde ritm, ölçü.
- Müziğimizde ezgi, biçim
- Müziğimizde tür,
- Çevremiz ve müzik
- Atatürk ve müzik

İkinci Devrenin Üniteleri;

- Hayatımızda müzik ve müziksel çevremiz.
- Müziğimizde ses
- Müziğimizde ritm ve ezgi
- Müziğimizde vuruş, ölçü
- Müziğimizde hız
- Müziğimizde gürlük
- Müziğimizde biçim
- Müziğimizde tür
- Atatürk ve sanat

Hedef Davranış – İçerik İlişkisi;

- Hedefin düzeyi, konunun temel kavramlardan temel olgulara doğru sıralanışına dikkat edilmelidir.
- Öğrencilerin yaşı, genel özellikleri, ilgisi, güdülenmişlikleri ve özgüvenleri her türlü bilgi, beceri ve duygunun öğretilmesine uygun olmadığından hedefler “temel hedef” düzeyinde saptanarak, içerik sınırlandırılmalıdır.
- Saptanan düzey ve sınırlandırmanın ışığında, nelerin verileceği belirlenmeli, içerik basamaklandırılmalıdır.

- Bilinenden bilinmeyene doğru ilkesi gereği, öğrencinin yakın çevre ve zamanından uzak çevre ve zamanına doğru yol alacak bir içerik düzenlemeye gayret edilmeli.
- İçerik, işlevsel olmalı, uygulanıp kullanılabilirmeli.
- İçerik, değişim ve gelişimlere açık olmalı.
- İçerik, öğrenci için anlam taşımalı, öğrencinin eğitim ortamına getirdiklerinin tümüne uygun olmalıdır.
- İçerik, çağdaş, bilimsel, sanatsal ve düşünsel bilgileri yadsıyan önermeleri içermemelidir.
- İçerik farklı öğrenme-öğretme strateji, yöntem ve tekniklere uygun biçimde düzenlenmelidir.
- İçerik, temele alınan felsefe ve eğitim felsefesine uyumlu ve kendi doğrultusunda yaklaşımlar geliştirmelidir. (Gedikli, 2003: 10)

1.2.3. İlköğretim Okullarında Müzik Dersi Öğretim Programı

Genel Açıklamalar:

1. Bu program İlköğretim kurumlarının sekiz yıllık müzik eğitimini bir bütün olarak kapsar.
2. Bu program İlköğretim kurumlarının yapısı ve İlköğretim çağı çocuğunun müziksel gelişimi birlikte göz önünde bulundurularak program Birinci Devre (1. 2. 3. sınıf), İkinci Devre (4. 5. sınıf), ve Üçüncü Devre (6. 7. 8. sınıf) olmak üzere birbirini izleyen üç aşamadan oluşturulmuştur.
3. Müzik dersi programının birinci ve ikinci devreleri, mihver derslere bağlı olmakla birlikte çağdaş müzik eğitiminin bir gereği olarak aynı zamanda kendi ekseni üzerine de oturtulmuştur.
4. Programda müzik dersi ile mihver dersler arasındaki bütünlüğün yanı sıra, hayat ile müzik arasında da bütünlük sağlanmıştır.
5. Programda birinci devre müzik derslerinin sınıf öğretmenleri, ikinci devre müzik dersinin sınıf öğretmenleri veya müzik öğretmenleri, üçüncü devre müzik derslerinin ise müzik öğretmenlerince verilmesi esas alınmıştır.
6. Bu programda müzik dersleri, mihver ve diğer derslerle ilişkileri yanı sıra müzik alanının kendi özellikleri de gözetilerek konular üniteler halinde belirlenmiştir.
7. Bu program ilköğretim çağı çocuklarının tümünü “Genel Müzik Eğitimi” almak için gerekli müzik yeteneğine sahip görmekte ve bu bakımdan bütün ilköğretim öğrencilerini kapsamaktadır.

8. Programda, ülkemizde yaşayan belli başlı müzik türlerinin hepsine yer veren, millî birlik ve beraberliğimizi koruyan, pekiştiren ve geliştiren ortak temel müzik kültürü ve bunun gerektirdiği ortak bir müzik repertuarı kazandırılması esas alınmıştır.
9. Program, müzik dersinin, müziğin her boyutuyla ele alınıp işlendiği bir ders olarak gerçekleşmesini ve böylece çocuğun bilişsel, devinışsel, duyuşsal davranışlarıyla bir bütün olarak gelişmesini öngörmektedir.
10. Programın birinci ve ikinci devrelerinde yer alan “Çevremiz ve Müzik”, ile “Atatürk’ümüz ve Müzik” üniteleri esas ünitelerdir. Bu üniteler diğer derslerdeki ilgili ünitelerle bağlantılı olarak belirli gün ve haftalarda yeri ve zamanı geldikçe işlenecektir.
11. Programın özellikle birinci ve ikinci devrelerinde öğrenci için ülkemizde yapılması plânlanan “Vurmalı Ezgi Çalgısı” öngörülmektedir. Bunun yanı sıra öğrencilerin ilgileri ve çevre özellikleri de göz önünde bulundurularak diğer çocuk çalgılarının da kullanılması beklenmektedir.
12. Müzik dersleri, esas olarak, bu amaçla düzenlenmiş müzik dersliklerinde yapılmalıdır. Bu mümkün olamadığı taktirde yeterli araç ve gereç sağlanarak normal derslikler ve diğer uygun mekânlarda yapılabilir.
13. Programda, ilköğretim kurumlarında müzik eğitiminin genel amaçları, devre amaçları ve ünite amaçları ile, ünite amaçlarına ilişkin bilişsel, devinışsel ve duyuşsal davranışlar belirlenmiştir. Aynı zamanda ana ve alt konulara ayrıştırılmıştır.
14. Müzik dersinin işlenişinde yararlanılacak genel öğretim yöntemlerinin yanında “Çözümleme, yaratma, sorma-cevaplama, yeniden bulma, örnekleme, anlatma, tartışma, öyküleme” gibi yöntem ve tekniklere, ünitenin özelliklerine göre yer verilmelidir.
15. Müzik derslerinde öğrencinin yaşayışından ve çevresinden yola çıkılarak kazandırılan her davranış (bilgi-beceri) somut örneklerle desteklenmeli “yakından uzağa, somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene ve yaparak yaşayarak öğrenme” gibi ilkeler esas alınmalıdır.
16. Program öğelerinden “öğretme-öğrenme” durumları (işleniş) ile “sınama-ölçme” durumlarına ilişkin örnekler her devrenin ilk sınıflarının her ünitesinde verilmiştir. “Değerlendirme” ögesine ilişkin örnekler ise, birinci devrenin birinci sınıfının ilk ünitesi ile, son ünitesinin bitiminde verilmiştir.
17. Programda, esas ve çalgı müziklerinin bir bütünlük içinde de alınması ilke edinilmiştir. Ünitelere göre sınıf ve öğrencinin düzeyine uygun, eğitici niteliği yüksek, ezgi-söz uyumunu (prozodisi) doğru, ses sınırı öğrencilerin ses alanlarına (ses genişliklerine) uygun şarkılar seçilmelidir. Şarkıların sınıf, öğretmen ve öğrenci çalgıları ile eşlikler yapmaya elverişli olmasına dikkat edilmelidir.
18. Şarkı öğretiminde şarkının özelliğine göre şarkının sözünden, ezgisinden veya ritminden yola çıkılarak genellikle “bütün-parça-bütün” yöntemi uygulanabilir. Ancak, yeri geldikçe “parçadan bütüne” yönteminden de yararlanılabilir.
19. Şarkı öğretimi sırasında olabildiğince “yaratıcı çalışmalar” a yer verilmeli, sözlerin anlamı ve ezginin ritmi üzerinde durularak “oyunlaştırma” ya özen gösterilmelidir.

20.Şarkı öğretimi, birinci devrenin ilk iki yılında daha çok “işitme” yoluyla (kulaktan) yapılabilir. Bu yol, diğer sınıflarda da yeri ve zamanı geldikçe sürdürülebilir. “Müzik yazısı yoluyla” (notasından) şarkı öğretimi ise, en geç birinci devrenin üçüncü sınıfında başlayabilir.

21.Ses değişimi (mutasyon) dönemindeki öğrencilere ses sınırlarını zorlamayan özel bir eğitim uygulanmalıdır. Bu yaklaşımda daha çok çalgı ve ritm eğitimine ağırlık verilmelidir.

22.Derslerin işlenişi, kesinlikle müzik yapma (söyleme, çalma, yaratma) ve dinleme üzerine kurulmalıdır. Bu çerçevede müzik dersi bir şarkı ile başlayıp, yine bir şarkı ile bitirilebilir. Derse bir önceki derste öğrenilen şarkı ile başlanıp yeni bir şarkının öğrenilmesine geçilebilir. Böylece eski ve yeni şarkıların birbirini izlemesi ile programda öngörülen “etkin bir şarkı dağarcığı” oluşturulabilir.

23.Sınama-ölçme durumları ve değerlendirme işlemleri, dersin genel akışı ve işlenişi çerçevesinde uzun zaman almayacak biçimde gerçekleştirilmelidir. Her öğrencinin tek tek sınanması ve değerlendirilmesinden çok, küçük ve büyük grupların gözlenmesi şeklindeki bir yaklaşıma ağırlık verilmelidir.

24.Öğrenci davranışlarının gözlenmesinde ve değerlendirilmesinde gereksiz ikileme düşülmekten kaçınılarak, çok seçenekli sorularla çocukların düşünme basamaklarının artırılmasına, geliştirilmesine ve olumlu davranış değişikliklerinin ödüllendirilmesine özen gösterilmelidir.

25.İlköğretimin hangi devresinde ve hangi sınıfında, hangi üniteye ilişkin olursa olsun, her müzik dersinde programın “amaçlar, davranışlar, öğretme-öğrenme durumları (işleniş), sınama-ölçme durumları ve değerlendirme işlemleri” öğelerine yer veren bir anlayışla gerçekleştirilmesine özen gösterilmelidir.

26.Bu program, temelde sekiz yıllık ilköğretim kurumlarını esas almakla birlikte, bu genel çerçeve içinde müzik ders saatleri dikkate alınarak bağımsız ilkokul, ortaokul ve lise bünyesindeki ortaokullarda da uygulanabilir niteliktedir.

1.3 Amatör Müzik Eğitimi

Özengen müzik eğitimi, müziğe, müziğin belli bir koluna ya da dalına özengence ilgili, istekli, gönüllü, yatkın ve düşkün ya da tutkun olanlara yöneliktir. Genel müzik eğitimiyle yetinmeyip müziğe olağanın ötesinde ilgili, istekli, gönüllü, yatkın ve düşkün ya da tutkun alan kişilere olabildiğince etkin ve yoğun bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamaları için gerekli müziksel davranışları kazandırmayı ve müziksel etkinliklerde bulundurmaya amaçlar.

Türkiye’de Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana geçen süre içinde özengen müzik eğitimi varlığını ve etkinliğini kesintisiz sürdürme gelmiştir. Cumhuriyetin kurulduğu 1920’lerden itibaren belli İlkokul, Ortaokul ve Liseler ile Yüksekokul, Akademi ve Üniversitelerde ders dışı etkinlikler ve serbest zaman çalışmaları çerçevesinde koro ve çaldı toplulukları çalışmalarına yer verilmiştir. 1930’lu yıllardan itibaren Halkevlerinde belli müzik kursları düzenlenmiş ve çeşitli müzik toplulukları oluşturulup çalıştırılmıştır. Halkevleri, kuruluşundan (1932’den) kapatılışına (1950’ye) kadar geçen 18 yıl içinde özengen müzik eğitimi alanında çok büyük hizmetler gerçekleştirilmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren çeşitli müzik Derneklerinde bireysel ve toplu müzik ve kurs çalışmaları düzenlenmiştir. 1940’lı-1950’li yıllardan itibaren belli Folklor Derneklerince yürütülen müzik çalışmaları yoğunluk kazanmaya başlamıştır. 1950’li ve özellikle 1960’lı yıllardan itibaren okullarda özengen müzik çalışmalarına ve etkinliklerine yönelik belirgin bir hız ve yoğunluk kazanmaya başlamıştır. 1974 yılından itibaren ortaokul programlarında zorunlu müzik dersinin yanı sıra Koro, Çalgı ve Çalgı Toplulukları adıyla seçmeli derslere yer verilmiştir. Çeşitli kamu kuruluşlarında ve özel kuruluşlarda düzenli özengen müzik çalışmalarına yer verilmiştir. Çeşitli kamu kuruluşlarında ve özel kuruluşlarda düzenli özengen müzik çalışmalarına yer verilmeye başlamıştır. Ayrıca bazı Devlet Konservatuarlarının uygulamaya koyduğu “Yarı Zamanlı Programlar” bu yolda anlamlı bir katkı niteliği taşımıştır. Bunlara bazı Müzik Eğitimi Bölümlerinin ya da Müzik Eğitimi Anabilim/Anasanat Dallarının açtıkları düzenli Kurslar ile Özel Dersler önemli katkılar getirmiştir. Çeşitli illerde kurulup açılan Belediye Konservatuarları özengen müzik eğitimine yeni bir boyut ve sanat müzikleri, hafif müzik ya da popüler müzik yarışmalarına gösterilen ilgi ve sağlanan katılımlar hızla artmıştır. Özengen müzik eğitimiyle birlikte özengen eğitim müziği de adım adım oluşup gelişmeye ve çeşitlenip zenginleşmeye başlamıştır.

Özengen müzik eğitimi müziğin bazı dallarında bazı dönemlerde mesleksi müzik eğitiminin yeterince yapılamadığı durumlarda okul içi yarı özengen / yarı mesleksi bir niteliğe bürünmüştür.

Okul içi Özenen Müzik Eğitiminin Çağdaş Yapılanması : Seçmeli Çalgı ve Şan Dersleri, Eğitsel Kol Çalışmaları kapsamında Müzik Kolu Çalışmaları, Okul Koroları (Anaokulları, İlköğretim Okulları, Liseler), Okul Çalgı Toplulukları, Okul Karma Müzik Toplulukları,

TRT Çocuk ve Gençlik Koroları: (Ankara, İstanbul, İzmir, Diyarbakır/GAP, Trabzon), Devlet Operaları Çocuk Koroları ve Gençlik Koroları (İstanbul, İzmir)

Kültür Bakanlığı (KB) İl Çocuk Koroları ve İl Gençlik Koroları: Kültür Bakanlığı 2001 yılından başlayarak “her ilde bir koro” ilkesiyle 30 ilde çocuk ve gençlik koroları oluşturmaya başlamıştır. Bunlardan 16’sı kurulmuş ve çalışmalarına başlamış olup 14’ü de kuruluş aşamasında bulunmaktadır. Bunlardan 3’ü 7. Türkiye Korolar Şenliğine katılmıştır (KB Adana Gençlik Korusu, KB Denizli Çocuk Korusu, KB Samsun Çocuk Korusu). (Türkiye Korolar Şenliği 2002, vb).

Kültür Bakanlığı Devlet Çocuk Koroları ve Devlet Gençlik Koroları Dernek Koroları: Çoksesli Koro Derneği Koroları, Polifonik Korolar Derneği Koroları (Minikler, Hazırlık Çocuk, Çocuk, Gençlik, Kızlar ve Büyükler/Yetişkinler Koroları), Çeşitli Dernek Koroları (Müzik Dernekleri), Belediye Koroları (Diyarbakır Belediyesi Çocuk Korusu), Banka Koroları (İş Bankası Çocuk Korusu).

Özenen Müzik Eğitimi Kurumları-Örgütleri: Müzik Merkezleri, Müzik Dershaneleri, Özel Müzik Kursları, Özel Bireysel Çalgı Dersleri.

Özenen Koro Şenlikleri: Ankara Liselerarası Korolar Şenliği, Türkiye Korolar Şenliği, Koro Yarışmaları.

Üniversite Koroları: Ülkemizde üniversite korolarının köklü bir geçmişi ve güçlü bir geleneği vardır. Bu korolar çok büyük bir çoğunluğuyla üniversite öğrencilerinden, küçük bir kısmıyla da idari personel konumundaki katılımcılardan oluşmaktadır. Üniversitemizde geleneksel Türk Sanat müziği, geleneksel Türk

Halk müziği, çağdaş çoksesli Türk müziği ve uluslar arası çoksesli müzik türlerinin her birinde özengen eğitim, çalışma ve sergileme amaçlı korolar oluşturulmakta ve çevrelerinde etkinlik göstermektedirler.

Yarı Özengen/Yarı Mesleksel Eğitim Koroları, Orkestraları,Oda Müziği Toplulukları: Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Koroları, Orkestraları, Oda Müziği Toplulukları; Eğitim Fakülteleri Anabilim Dalları Koroları, Orkestraları, Oda Müziği Toplulukları; Devlet Konservatuarları Koroları, Orkestraları, Oda Müziği Toplulukları; Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Korosu, Orkestrası, Oda Müziği Toplulukları; MEB İl Milli Eğitim Müdürlükleri Müzik Öğretmenleri Koroları (Ankara, İstanbul), Başkent Oda Orkestrası. (Uçan, 61: 60-62)

1.4. Koro Eğitimi ve Türleri

“Yunanca “Khoros”, Latince “Chorus”, İtalyanca “Coro” sözcükleriyle ifade edilen ve dilimize de “Koro” olarak yerleşen bu terim, tek ve çok sesli müzik yapıtlarını seslendirmek üzere bir araya gelen seslendirici-yorumcu (icracı) topluluğu anlamında kullanılmaktadır. Bu topluluğun söylediği söz ve şarkı, seslendirdiği vokal müziğe de koro denir. Eskiden bazı törenlerde dans eden ve düzenli adımlarla yürüyenlerin oluşturduğu topluluk anlamına gelmekteydi. “Koro halinde” deyimi ise, bir arada, hep birlikte yapılan, anlamını içermektedir.

Manastırlarda dinsel amaçla ilahiler söyleyen rahip ve rahibeler topluluğuna koro denilirdi.

Tiyatroda; özellikle trajedilerde, aralarda yer alan, belli ritimler üzerinde tekrarlanan lirik metinlere, mimaride ise, kiliselerde mihrap etrafında, rahibin bulunduğu yere bu ad veriliyordu.

Müzikte; ilkel toplumlarda ilk müzik kurumlarından sayılan korolarda teksesli ezgiler söylenirdi.

Rönesans ve Barok dönemi bestecileri, koroyu genellikle dinsel yapıtlarda kullandılar. 19. yüzyılda koro müziği din dışı yapıtlarla zirveye ulaştı. 20. yüzyıl ise koro edebiyatının gelişmesine büyük ölçüde katkıda bulundu. Modern müziğin birbirinden farklı anlatım yollarını kullanan besteciler, antik çağda da geçerli olan konuşma ögesini, ön plana çıkaran koro yapıtları yazdılar. Korolar, tiyatrodaki önemini yitirirken opera ve özellikle oratoryolarda etkin olarak yer aldılar.

Kısa ve özlü bir tanımla koro; sayısal oluşum, ses türü, ses kapasitesi ve tını bakımından dengeli, önceden belirlenen bir modele uygun olarak tek ya da çok sesli müzik yapıtlarını seslendirme-yorumlama amacıyla oluşturulan, etkinlikleriyle toplumun kültür ve sanat yaşamına katkıda bulunan ses topluluklarıdır.

Sayısal bakımdan farklı olsa da korolar, piyano, org, orkestra veya geleneksel çalgı toplulukları eşliğinde müzik yaparlar. Bazı yapıtlarda ise çalgı eşliği yoktur. Bu korolara “A Capella” korolar denir. (Çevik,1997:47)

Koro Türleri

- Karma Korolar
- Kadın Koroları
- Erkek Koroları
- Çocuk Koroları

Sayısal oluşumlarına göre;

- Oda Koroları: Sayısal bakımdan küçük korolardır. (12-14 veya 20-22 kişiden oluşan topluluklardır.)
- Büyük Korolar: üye sayısı 90-100 kişiyi bulan ses topluluklarıdır. Bu sayılar yapıtın niteliğine göre değişebilir.

Üye sayıları 30 ile 60 arasında değişen orta büyüklükte korolar da oluşturulabilir. Amatör ve eğitim amaçlı korolarda üye sayısı arttıkça, ses bütünlüğü, ses gürlüğü ve tını yönünden daha kolay ve daha anlamlı sonuçlar alınabilir.

Müzik türlerine göre;

- Geleneksel Türk halk Müziği Koroları
- Geleneksel Türk Sanat Müziği Koroları
- Dinsel ve Tasavvuf Müziği Koroları
- Bağımsız Korolar
- Opera Koroları
- Madrigal Koroları (Rönesans döneminde madrigaller, küçük topluluklar (ensemble) tarafından seslendirilirdi. Günümüzde bu eserler korolar tarafından da seslendirilmekte, “madrigal korusu” adı altında uygun olmamakla birlikte, kullanılmaktadır.

Kuruluş amaçlarına göre;

- Profesyonel Korolar
- Amatör Korolar

Korolar, müzik sanatını geliştirmek, etkinlikleriyle toplumun birikimine katkıda bulunmak amacıyla koro üyeliğini meslek olarak seçen bireylerden oluşursa bu korolara profesyonel korolar denir. (Devlet Koroları, TRT Koroları, Opera Koroları, Senfonik Korolar).

Kendilerini müzik kültürü ve beğenisi yönünden geliştirmek ve boş zamanlarını müzik sanatıyla değerlendirmek isteyen amatörlerin oluşturduğu

topluluklara amatör korolar denir. (TRT, Kùltür Bakanlığı, Kùltür Merkezleri ve değişik kurumların kurduğu korolar). Bu kuruluşlar, müzik dilini ve tekniklerini yeni öğrenenler için aynı zamanda bir müzik okuludur. Burada sesleri eğitilir, işitme yetenekleri geliştirilir. En önemlisi müziksel beğeni ve müziksel anlatım düzeyleri gelişir. Köklü koro geleneğine sahip olan ÷lkelerde, sayıları binlerle ifade edilen ve usta bir şefin yönetiminde, nitelik yönünden profesyonellerin düzeyine erişen amatör korolar vardır. Korolar, amatör müzisyenler için en elverişli müzik eğitimi alanlarıdır.

Ayrıca genel müzik eğitimi içinde de korolar önemli bir müzik eğitimi alanı oluşturmaktadırlar. Okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeylerinde kurulan sınıf ve okul koroları çok sayıda birey için, etkili bir müzik eğitimi alanı olarak önemli bir işlev üslenmektedirler.

Mesleki müzik eğitimi veren müzik okullarının koroları müzik dilini, müzik yazısını, ses ve çalgı tekniklerini öğrenme süreci içindeki öğrencilerden oluşur. Bu yapıyla gerek profesyonel, gerekse amatör korolardan, farklı eğitim yöntemleriyle çalışırlar. Bu bakımdan bu korolara “eğitim amaçlı korolar” demek daha doğru olur.

Bazen korolar yapıtın gerektirdiği ses gürlüğüne ulaşabilmek için başka koro ya da korolarla birleşebilirler. Bu korolara:

1. Yerleşik korolar
2. Kadroları değişken olan korolar denilmektedir. (Çevik, 1997:48-49)

2.1. Gelişim

Gelişim, biyo-fizyolojik ve sosyo-psikolojik süreçlerin karşılıklı olarak etkilenmesiyle oluşur ve hayat boyu sürer. Gelişimin iki temel bileşeni olan kalıtım ve çevreden hangisinin daha etkin bir faktör olduğu uzun bir süredir tartışılmaktadır. Ancak bugün, kalıtım ve çevrenin birbirinden ayrılmaz bir bütünlük taşıdığı görüşü kabul edilmektedir. (Hamzaoglu, 2002:4)

“İnsan gelişimi, çevre ve kalıtım arasındaki sürekli ve karşılıklı etkileşimin ürünüdür. Kalıtsal özellikler, kısaca biyolojik ön yatkınlıklar olarak tanımlanabilir. Döllenişmiş yumurta aşamasından başlayarak, genler, taşıdıkları yapısal özellikler doğrultusunda hücreleri programlar ve böylece cinsiyet, saç rengi, fiziksel büyüklük ve hatta bir ölçüde zihinsel yetenekler, çevresel değişkenler ile etkileşerek şekillenir. Buna göre insan gelişimine yön veren iki temel süreç söz konusudur. Bunlardan birincisi, Genotip (Genotype) ikincisi Fenotip (Fenotype)’tir. Genotip, ana-babadan kalıtım yoluyla gelen tüm özellikler, Fenotip ise aile, çevre, okul ve toplum gibi farklı sosyal bağlamlarda toplumsal ilişkiler yoluyla edinilen gözlenebilir tüm kişisel özelliklerdir.” (Aydın, 2000:1)

Gelişim her bireye göre farklı özellikler gösterebiliyor olsa da bazı ortak ilkelere göre oluşur. Bu ilkeleri şu şekilde sıralayabiliriz: (Aydın, 2000: 4,5-6)

1. Gelişim, genetik ve çevresel değişkenlerin karşılıklı etkileşiminin ürünüdür. Bireyin fiziksel özelliklerinin büyük bir bölümünün kalıtsal etkenlere bağlı olduğu, ancak kalıtım yoluyla gelen birçok özelliğin çevresel değişkenlere göre biçimlendiği söylenebilir.
2. Gelişim yaşam boyu sürer. Gelişim belli aşamalara bölünmüştür ve her aşama, bir önceki aşamadan edinilen birikimlere dayalı olarak oluşan bir süreç içinde gerçekleşir. Gelişim, organizmanın doğum öncesi evresinden başlayarak ölümüne dek geçen zaman dilimi içinde birbirini izleyen süreçlerin toplamıdır.

3. Gelişim kritik dönemlere özgü karakteristik özellikleri, hem düzenli, hem de sıramalı bir seyir içinde gerçekleştirir. Örneğin, çocuğun duyuşal ve dilşel gelişimi arttıkça, konuşması da gelişirken, yürümenin başladığı aşamada konuşma yeterliği bir ölçüde duraksar. Diğer yandan algısal ve zihinsel gelişme, ahlaki gelişimin önkoşulunu oluştururken, çocuklar içinde buldukları sosyal çevre koşullarına bağılı olarak ahlaki açıdan farklı gelişim özellikleri gösterirler.
4. Gelişim, içten dışa, baştan aşağı doğrudur. Doğum öncesi evreden başlayarak, öncelikle başın ve sırayla gövde, kol ve bacakların geliştiğı, aynı şekilde iç organların gelişimini, bedene şekil veren dışsal gelişimin izlediğı bilinmektedir.
5. Gelişim genelden özele, bütünden parçaya doğrudur. Gelişim süresince de önce bedenin ana bölümleri olan baş, gövde, kol ve bacaklar oluşmakta, daha sonra bu organları belli bir etkinlikte kullanmayı sağılayan ince kasların gelişimi başlamaktadır. Örneğin çocuklar belli bir gelişim aşamasında, sadece ellerini bir bütün olarak kullanırken, ince kasların gelişimi ile parmaklarını kullanmaya başlamaktadırlar.
6. Gelişim özellikleri ayrılmaz bir bütünlük oluşturur. Gelişim alanları karşılıklı olarak birbirlerini etkilemektedir. Örneğin çocuğun zihinsel gelişimi, dil gelişimini hem etkilemekte hem de ondan etkilenmektedir. Aynı şekilde çocuğun sosyal gelişimi, zihinsel ve ahlak gelişiminin hem nedeni hem de sonucu olmaktadır. Şu halde tüm gelişim alanları, iç içe geçmiş bir etkileşim örüntüsüdür.
7. Gelişimin kritik dönemleri vardır. Organizma, belli bir zaman diliminde bazı gelişim alanlarında, nispeten parametrik bir evrimleşme içinde bulunur. Bu dönemlerde birey, belli öğrenme ve yaşantılarına ve çevresel etkilere daha duyarlı bir hale gelir. Örneğin 0-3 yaş grubu içinde, çocuğun temel güven,

sevgi ve kabul görme güdülerinin doyurulması, ileri yaşlarda özerk ve bağımsız bir bireyselleşme yetkinliğine ulaşmasına neden olur. Dolayısıyla bu dönemde özerkleşme ve bireyselleşme çabalarının yetişkinlerce engellenmesi ise bireyin sosyal gelişimini olumsuz yönde etkiler. Şu halde gerçek duyu ve düşüncelerini yansıtmaya yeterliğinden yoksun bırakılan engellenmiş çocukların, bağımlı edilgen hatta nevrotik bir kişilik yapısına sahip olmaları anlaşılabilir bir durumdur. Psiko-analitik yaklaşıma göre, belli bir psiko-sosyal gelişim evresine özgü gereksinmelerinin karşılanmaması, bu döneme takılmaya neden olur. Bu tür bireyler, bir sonraki gelişim dönemine özgü yeterliklerini gösteremedikleri için, duygusal ve düşünsel açıdan gelişemezler. Bireylerde ergenlik ya da yetişkinlik dönemlerinde gözlenen davranış bozukluklarının nedenleri de çocuklukta yeterince karşılanmayan bu tür ego gereksinmelerinde aranmalıdır.

8. Gelişim, bireysel farklılıklar gösterir. Her bireyin Genotip'i ve Fenotip'i farklı olduğu için, gelişim süreci de farklıdır. Buna göre çocukların gelişim sürecinde bazı benzer özelliklerinin yanı sıra, kalıtsal miraslarının ve etkileşiminin örüntülerinin farklılığı nedeniyle bazı ayrılıklar göstermeleri de doğal karşılanmalıdır.

2.1.2 Psiko-Sosyal Gelişim

Bilişsel Gelişim

Biliş (cognition), insanın algılamasını, yorumlamasını, yargılamasını sağlayan bilgileri edinme gücü ve sürecidir. Bu gücü ve süreci inceleyen psikoloji dalı, bilişsel (cognitive) psikolojidir. (Anderson, 1980)

Her organizma, genler yoluyla gelen belli bir biyolojik ön yatkınlıkla yaşama başlar. Ayrıca her organizma, belli bir sosyo-kültürel grup, aile ve toplumsal çevre içinde yaşamını sürdürür. Çocuk, bu toplumsal çevre ile etkileşerek edinilmiş

donanım olarak adlandırılan kültürel davranış örüntüleri kazanır. Bu süreç içinde ana dilini öğrenir ve diğer insanlarla sosyo-kültürel yapı içinde toplumsal ilişkiler geliştirir. Çocuk, belli bir biyoloji gelişme evresine ulaşmadan konuşamaz. Ayrıca çocuğun konuşma denemeleri anne baba tarafından gerektiği şekilde ödüllendirilmez ve yönlendirilmezse, konuşma becerisini yeterince geliştiremez. Konuşma için söz konusu olan bu karşılıklı etkileşim olgusu, düşünce, duygu ve hatta yaşam biçimini de etkileyen çok boyutlu bir süreçtir. Bu durumda bilişsel gelişim kavramını, organizmanın doğumundan başlayarak, kendini ve çevresini anlama ve yorumlama biçiminde nitelik ve içerik açısından giderek yetkinleşen süreçler toplamı olarak tanımlamak mümkündür.

Bilişsel gelişim, kendini ve dünyayı anlamlandırmaya yönelik her türlü düşünsel ve duygusal etkinliği kapsamaktadır. Bilişsel gelişimin evreleri, farklı bilim adamlarınca farklı biçimlerde belirlenmiştir ancak, düşünme ve akıl yürütme yöntemlerinde gözlenen evrelere göre sınıflandıran ilk psikolog Piaget'dir.

Piaget'den sonra bilişsel gelişim kavramını evrensel bir anlayışla inceleyen Jerome Bruner'e göre bilişsel gelişim, yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Gelişim eylemsel (enactive), imgesel (imaginative) ve sembolik (symbolic) olarak adlandırılan üç ana aşamadan oluşur. Eylemsel evrede çocuk nesnelere doğrudan etkileşerek, başka bir anlatımla yaparak, yaşayarak öğrenir. Örneğin yürümeyi ya da bisiklet kullanmayı öğrenme, eylemsel etkinliklerle gerçekleşir. Dolayısıyla yetişkinler de bazı eylemleri, sınama yanılma olarak tanımlanabilecek böyle bir yöntemle öğrenirler. İmgesel evrede bilgi, sözcükler ve kavramlar yoluyla edinilir. Bu evrede gelişmiş olan dilsel ve görsel algılar yoluyla değişik durum ve yaşantılar imgeler halinde formüle edilerek zihne aktarılır. Gardner'ın mekansal zeka türü olarak tanımladığı bu evre, Piaget'in işlem öncesi dönemini karşılamaktadır. Sembolik evre ise yaşamın tümüyle mecazlar, formüller ve simgeler yoluyla kavranmasının anlatımıdır. Buna göre bilim adamları, doktorlar ve müzisyenler yaygın biçimde sembolik sistemi kullanırlar.

Bilişsel gelişimde bireysel farklılıklar bulunduğu göz önüne alınarak her çocuğun kişisel gelişim düzeyi ve alanının birbirlerinde farklı olduğu

unutulmamalıdır. Bu durumda öğretim etkinliklerinin olanaklar ölçüsünde bireyselleştirilmesi zorunludur. Bu süreçte, çocuğun yetişkinler ve akranlarıyla etkileşimine özel bir önem verilmelidir.

Sonuç olarak bireyin bilişsel gelişimi, sosyal etkileşimler yoluyla bilgiyi özümseyerek davranışa çevirmesine bağlıdır. İçselleştirerek kavranan bilgilerin giderek daha kompleks bir hale gelmesi için çocuğun bireysel ve kolektif çalışma alışkanlıkları edinmesi sağlanmalıdır. Ayrıca sağlıklı bir özgüven duygusu kazanması için kendi deneyimleri ile öğrenme girişimlerinin desteklenmesine özen gösterilmelidir. Böylece birey, içinde yer aldığı toplumun başarılı bir üyesi olurken, aynı zamanda bağımsız ve üretken bir kişilik yapısı da geliştirir. (Aydın, 2000)

Sosyal Gelişim

Çocuğun kendini fark ederek, diğer insanlarla ilişkiye girmesi ile başlayan sosyal etkileşim süreci, yaşam boyu devam eder. Sadece belli bir toplumsal kültürün değer ve dizgelerine göre değil, aynı zamanda evrensel değer ve ilkelere uygun davranış örüntülerinin edinilmesini de tanımlayan sosyal gelişim, geniş ölçüde bilişsel ve ahlaki gelişim öğeleriyle paralellikler gösterir. Diğer bir anlatımla, bireyin başka insanlarla üretken ve sağlıklı ilişkiler kurması, bilişsel ve ahlaki akıl yürütme süreci ile yakından ilgilidir. Buna göre; insanın başkalarıyla birlikte yaşama zorunluluğunu ortak bir mutluluk ve güven kaynağı haline getirmesi, başarılı sosyal gelişimin sonucudur. Ancak bireyin diğer insanlarla uyumlu ve tutarlı ilişkiler kurması için, öncelikle kendisi ile uyumlu ve tutarlı olması gerekir. Bunun için birey, bebeklik döneminden itibaren uygun yaşantısal deneyimler geçirmelidir. Bu durum, kişinin temel gereksinim ve beklentilerinin doğru bir biçimde karşılanmasına bağlıdır. Böylece birey, duyduğu hazzı diğer insanlarla paylaşarak, sosyal yaşamını olumlu yöne dönüştürürken, kendisini ve aynı zamanda çevresini geliştirebilir. Kuşkusuz bu durum kişinin etkileştiği sosyal çevrenin özellikleriyle yakından ilişkilidir.(Aydın, 2000)

2.1.3. Kişilik Gelişimi

Kişilik, diğer gelişim alanlarıyla benzer özellikler göstererek eş zamanlı olarak gelişir. Kişilik gelişiminde bilişsel yapının, ahlaki akıl yürütme stratejilerinin ve sosyal ilişkiler içinde kimlik gelişiminin özel önem taşıdığı açıktır.

İnsanları tanımlarken “hoş”, “güvenilir”, “içe dönük”, “edilgen”, “uyumlu” vb. gibi birçok sıfat kullanılmaktadır. Gerçekte bu tür nitelermeler, son derece karmaşık ve çok boyutlu bir kavram olan kişiliğin betimlenmesinde, sınırlı ölçüde açıklayıcı olabilmektedir. Ancak kişilik kavramını açıklamak için, bu tür betimlemelerde bulunmak yararlıdır. Kişiliğin tanımlanmasında, insanların öznel yargılar geliştirerek yanıltıcı betimlemeler de bulunabileceği düşünüldüğünde, kişiliğin tanımlanmasının ne denli güç olduğu anlaşılabilir.

Kişiliğin tüm belirtileri başkaları tarafından gözlenemeyeceği için, kişilik çözümlenmeleri genellikle dışarıdan gözlenen davranışlar üzerinde yoğunlaşmaktadır. Ancak davranış, kişilik kadar kompleks bir kavram olduğu kadar, kişiliğin tüm boyutlarını yansıtacak niteliklerden yoksundur. (Hamzaoğlu, 2002: 30-31)

3.1. Müzik Eğitiminin Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri

İnsanlar için doğal bir eğlence kaynağı olan müziğin insan gelişimi üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Müzik eğitimi sayesinde bireylerin; kendini ifade etme ve yaratıcılıkları, hareket ve ritmik yetenekleri, estetik duyguları, kültürel birikimleri, dil becerileri, bilişsel ve analitik düşünme becerileri gelişir.

Müziğin ne olduğu, nasıl oluştuğu, elemanlarının ne olduğu gibi müziğin felsefi, ontolojik ve estetik boyutunu ilgilendiren sorular bir yana, müzik eğitimi araştırmaları günümüzde psikolojik, nöro-biyolojik ve sosyolojik araştırmaların ışığında ele alınmaktadır. Müzik eğitiminde özne olarak insanı, nesne olarak da müziği ele aldığımızda bu ilişki bizi “ Müziğe neden ihtiyaç duyulmuştur?”, “Müzik, insan beyni ve gelişimi üzerinde ne gibi etkiler yaratır?”, “Müziğin insanın fizisel,

sosyal ve ruhsal yaşamı üzerindeki etkileri nelerdir?” gibi sorularla karşı karşıya bırakmaktadır. (Özmenteş 2005:9)

Antropoloji alanında yapılan araştırmalar insanın tüm tarihi boyunca müziksel davranışlar sergilediğini ortaya çıkarmıştır. Bunun sonucunda antropoloji uzmanları müziği, insanın doğumla birlikte getirdiği bir kazanım olarak göstermektedirler.

Müziğe karşı yetenek seviyeleri hangi düzeyde olursa olsun, her çocuğun hayatında müzik, ritm, ses vardır ve her çocuk müzikle ilgili bir etkinliği yaşamına katmaktan keyif alacaktır. Bireysel olarak ya da toplu biçimde çalgı çalmak / şarkı söylemek, dans etmek, müzikli oyunlar oynamak, müzik dinlemek bu etkinliklerden bazılarıdır. Çocuğu, bu saydığımız aktivitelerden hangisinde kendisini en iyi biçimde ifade edebilecek, yeteneklerini ortaya koyabilecek ise ona doğru yönlendirmek gerekir. Bu yol ile genel bir müzik sevgisi, beğenisi kazandırmak özellikle okul öncesinde başlanması gereken başlıca eğitim hizmetlerindedir. Bu konuda hem uzman eğitimcilere hem ailelere büyük sorumluluk düşmektedir.

3.2. Müziğin, Çocuğun Duygusal, Sosyal ve Zihinsel Gelişimine Etkisi

Martha Mead Giles tarafından yapılan araştırmanın sonucuna göre ise müziğin çocukların kendilerini duygusal olarak iyi hissetmelerinde önemli bir yeri vardır. Müzik eğitimi alan çocuklar, müzik eğitimi almayanlara göre kendilerini duygusal olarak daha iyi hissetmektedirler. Tarihsel müzik eğitimi ve müzik terapileri araştırmalarına göre müzik ve müzik eğitiminin insan yaşamında önemli bir yeri vardır. (Kocabaş,2004:53-57)

Her çocuğun, özellikle kendisini en iyi ifade edebileceği müziksel etkinlik türünde bir gurupla çalışması kuşkusuz onun sosyalleşmesinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Örneğin; gurupla söyleme, sesini kullanmayı ve denetlemeyi keşfedeceği, uyum becerisini geliştireceği, işbirliğine dair disiplin kazanacağı türden bir etkinlikken; bireysel çalgı çalması enerjisini olumlu biçimde yönlendirebileceği,

kişisel doyum sağlayabileceği ve ritim-melodi duygusunu geliştirebileceği türden bir etkinliktir.

Benzer biçimde, çocukların müzik duygusunun gelişiminde sürekli dinleme önemli yer tutar. Bu nedenle derslerde sıklıkla canlı ya da herhangi bir kayıttan dinlemeye zaman ayrılabilir. Bunun ev yaşantısı içinde sürdürülmesinin önemi de büyüktür. Ancak dinleme günlük bir alışkanlık olarak ele alınmalı, çocuk oturup dinlemeye zorlanmamalıdır.

Sanılanın tersine, çocuk aynı müziği sıklıkla dinlemekten sıkılmaz ve dinleme olumlu bir öğrenme sağlar. Özel eğitim söz konusu ise, çocuğun dinlemesi için seçilen eserlerin içinde ileride çalacağı / söyleyeceği parçaların olması o parçaları öğrenirken hiç duymadığı bir parçadan daha kısa bir sürede sonuca ulaşmasını da sağlayacaktır.

Müzik dinleme etkinliğinde dikkat edilmesi gereken nokta, dinlenilecek müziklerin seçimidir. Yapılan seçimler, çağdaş ve gelişmeye açık nitelikte çalışmaları, çeşitli türleri / formları / ses sistemlerini, hem evrensel hem ulusal ve hem sanat hem halk müzik örneklerini içermelidir.

Çocuklara müzik öğretimi veren uzman raporları, diğer birçok faydayı müzik öğretimi ile ilişkilendirmektedir. Duke, Flowers ve Wolf (1997), ailelerin ve piyano öğretmenlerinin, piyano öğretiminin çocukların “disiplin, adaptasyon, rahatlama yeteneği, öz-güven, sorumluluk, kişisel düşünce” gibi kişilik özelliklerinin gelişiminde etkili olduğuna ve öğrencinin yaşamdan aldığı zevki arttırdığına inandıklarını bulmuşlardır. Piyanistin kişilik özellikleri üzerine yapılan ender araştırmalar (Kemp, 1996) bu inanışların deneysel kanıtlarla desteklenebilirliğini öne sürmeyi mümkün kılmaktadır. (Eskioğlu; 2003:116-123)

Spychiger’in araştırmasına ve “Mozart IQ Artışı Sağlar” adlı çalışmanın sonuçlarına dayanılarak şunlar söylenebilir: Daha fazla müzik eğitimi alan çocuklar, öğretmenleri ile daha işbirlikçi ve arkadaşları ile daha dostça ilişkiler içindedirler.

Ayrıca, çocuklar birlikte müzik yaparlar ve şarkı söylerlerse, birbirlerini dinlemeyi daha kolay öğrenirler. Çünkü rekabetçi davranışlar müzik yapmakla uyuşmamaktadır. (Edwards, 1997)

3.3. Müziğin, Çocuğun Bedensel ve Psiko-Motor Gelişimine Etkisi

Seslerin doğumundan itibaren çocuğu devinimlere yönlendirdiği bilinmektedir. Şarkılardaki soluk belirteçlerine göre nefes alma, solunum kontrolünü ve akciğer gelişimini sağlayabileceği gibi; çalgılarla çalışma, hem büyük ve küçük kasların gelişimini hem psiko-motor gelişimini olumlu etkiler. Bu etkinliklerin gurup içinde sürmesi, gelişimi hem hızlandırır hem de iletişim becerilerine yeni bir pencere açar. (Eskioğlu; 2003:116-123)

3.4. Müziğin Çocukta Dil Gelişimine Etkisi

İnsan doğuştan dil ve konuşma yeteneğiyle doğar. Önce çevresindeki sesleri dinler, bunları anlamaya ve benzerini çıkarmaya çalışır. Ardından kendisini anlatmak ve çevresini anlamak için sözcükleri kullanarak cümleler kurar. Sesler, çocuğun dış dünya ile ilk iletişim aracıdır. (Eskioğlu; 2003:116-123)

Gardner, Fox, Jeffery ve Knowles (1996) tarafından yapılan bir grup araştırmada zenginleştirilmiş, aşamalı, beceriye dayalı müzik programlarına katılan öğrencilerin okuma başarılarının, müzik programına katılmayan öğrencilerden çok daha yüksek olduğu saptanmıştır. 1952’de Hall tarafından yapılan bir çalışmada 278 sekizinci ve dokuzuncu sınıf çocuklarının müziksel geçmişlerine bakılmış, bu çalışmaya göre müzikle çalışmış çocukların okuma ve anlamalarında ilerleme olduğu ortaya çıkmıştır. Ramey ve Frances Campbell (1996) tarafından North Carolina Üniversitesinde yapılan bir çalışmada hazırlık sınıfı öğrencilerine şarkılı oyunlar öğretilmiş ve IQ’larının 10-20 arası yüksek çıktığı, okuma başarılarının yükseldiği gözlenmiştir. Rhode Adası 1996’da Nature’de yayınlanan bir yazıda birinci sınıfta

müzikle ilgilenen öğrencilerin matematik performanslarında artışın olduğu gözlenmiştir. (Kocabaş; 53-57)

Çocukta dil gelişimi okul öncesinde gerçekleşir. Bu gelişimi destekleyen en güzel araç şarkılar ve tekerlemelerdir. Sözleri, dili ve duyguları geliştirici olan, ezgileri uygun ses aralığında yazılmış, söz-müzik cümleleri uyumlu (prozodisi başarılı), doğru cümlemeler, doğru vurgulamalarla söylenen şarkılar ve tekerlemeleri, 6 yaştan sonra örgün eğitimde “yazma” öğrenimi izler. Burada, öğretmenin diksiyonu vb. çok önemlidir çünkü o bir modeldir. (Seyrek&Sun, 19??)

Müziğin, dil gelişimini hedefleyerek bir öğretim aracı olarak kullanılmasında, dildeki ve müzikteki bilişsel süreçlerin karşılaştırılması sonucu saptanan benzerliklerden de bilinçli biçimde yararlanılabilir.

“Müzik eğitimi işitsel temporal işlemleri kuvvetlendirerek, sözel becerilerin gelişimini dolaylı yoldan etkiler” şeklindeki hipoteze dayalı bir araştırmada Jakobson, Cuddy, Kilgour (2003); işitsel temporal işlemlerin kuvvetlenmesinin, hızla değişen akustik olaylardaki çok ince ayrımları fark edebilme şeklinde gerçekleştiğini ortaya koymuşlardır. Müziksel algı ve sözel algı bağlantısı, sağdan çok sol lobda etkili biçimde gelişmektedir. Dahası, deneklerle yapılan önceki çalışmalarda işitsel temporal işlemlerin gelişimi (sözel ayırt etme becerisi) ve dili anlama becerisi arasında anlamlı bir bağlantı olduğu anlaşılmıştır. Tüm bu çalışmalardan anlaşılmıştır ki, müzisyenlerde işitsel temporal işlemlerin gelişmesi, diğer insanlardan farklı biçimde sözel bellek becerilerinin de öne çıkması-artmasına yol açmaktadır.

Müzisyenlerde sözel belleğin performansındaki bu artış, müzik eğitiminin işitsel işlemlerden sorumlu temporal lobu geliştirmesi yolu ile gerçekleşmektedir:

1. Bilişsel algı ve işlemler müzik eğitimi ile güçlenmektedir.

2. Bu ise, sol beyinde yer alan işitme bölgesinin nöronlarındaki plastik (geri dönebilir-2 yönlü esnekliği olan) değişimler yoluyla gerçekleşmektedir.

Bu değişimlerde, bireyin kaç yaşında eğitime başladığı önem taşımaktadır çünkü beynin işlevsel ve yapısal karakteristikleri yaşa göre biçimlenmektedir. (Jakobson, Cuddy, Kilgour, 2003)

İsviçre Fribourg Üniversitesi Elemanı psikolog Maria Spychiger'a göre, okulda daha çok müzik eğitimi alan çocukların dil öğrenme yetenekleri normal eğitim görenlere göre daha çok gelişmektedir. Spychiger'ın araştırmasında, yaşları 7 ve 15 arasında değişen çocukların bulunduğu 70 sınıfın yarısına, matematik ve dil derslerinden artan zamanlarda, haftanın 5 günü fazladan 45 dakika müzik eğitimi verilmiş, diğer yarı müzik derslerini haftada 1-2 saat almayı sürdürmüştür. 3 yıl sonunda değerlendirilen veriler, fazladan ders alan çocukların dil derslerinde daha başarılı olduklarını gösterirken, daha az müzik eğitimi alan kontrol grubu çocuklarının matematik başarıları ile fark oluşmadığı saptanmıştır. (Eskioğlu; 2003:116-123)

3.5. Müzik Eğitiminin Çocuğun Bilişsel Becerilerinin Gelişimine Etkileri

Bilim adamlarına göre müzik, bilişsel düşünme kabiliyetini artırmaktadır. Bilişsel düşünme ile müzik arasında güçlü bir ilişki olduğundan müzikle uğraşanlarda ya da sık müzik dinleyenlerde beyin aktivitesi artmaktadır. Almanya'da Friedrich Schiller Üniversitesinde yürütülmüş araştırmalar sonucunda profesyonel ya da amatör olarak müzikle uğraşan insanların beyinlerinin daha büyük olduğu belirlenmiştir. Düzenli olarak müzik aleti çalmanın beynin görme, duyma, hareket etme ve koordinasyonla ilgili bölümlerinin büyümesini sağladığını tespit edilmiştir. Araştırma çerçevesinde, müzikten anlamayan ve müzikle amatör veya profesyonel olarak ilgilenen kişiler seçmişlerdir. Yapılan MR (manyetik rezonans) görüntülerinin müzisyenlerin beyinlerinin daha büyük olduğunu açıkça gösterdiğini belirlemiş, müzisyenlerin beyinlerinde duyma, görme, hareket etme ve koordinasyonla ilgili bölgelerde daha fazla "gri madde (gri hücre)" olduğunu saptamışlardır. Ayrıca MR

görüntülerinden müzik aleti çalan ve günlük hayatta ağırlıklı olarak sağ elini kullandığını ifade eden kişilerin aslında sol ellerini de daha sık kullandıklarını tespit ederken, sürekli müzik aleti çalmanın beynin büyüklüğünü olumlu etkilediği sonucuna varmışlardır. Bunu da beynin kaslar gibi egzersiz yaptıkça büyüdüğünü; örneğin, piyano çalmanın notaları algılayan beynin tuşlara dokunan parmaklara ve pedallara basan ayağa emir vermesiyle bir koordinasyon oluşturarak beynin birden fazla bölgesini aynı anda çalıştırdığını, çok yönlü düşünmeyi ve bağlantılar kurmayı sağladığını, dolayısıyla da beynin kullanımını geliştirdiğini belirtmişlerdir.

“Müzik” ile “beynin erken gelişimi” arasında önemli bir bağlantı vardır. Bu gelişme okulların müzik programlarında sınırlamaya gitmeleri ile ortaya çıkmıştır. İnsanlar çocuklarının piyano dersi almaya başlamasını isterken, neden bahsettiklerini bilmekte ama çok daha erken yaşlarda başlamaları gerektiğini bilmemektedir. Çalışmalar, erken müzik eğitiminin özellikle de piyano derslerinin gerçekten de çocukların beyinlerindeki işlem merkezlerini geliştirdiğini göstermiştir. (Beachwood,1997)

Irvine, California Üniversitesi araştırmacılarından Frances Roucher ve Gordon Shaw 1993’te okul öncesi çocuklar üzerinde yaptıkları araştırmalarda, 3-5 yaş arası çocukların 6 aylık piyano dersinden sonra, matematik ve diğer bilimler açısından çok önem taşıyan uzaysal algılama testlerinde ve bulmacalarda heyecan verici gelişmeler gösterdiklerini saptamışlardır. Araştırmacılar, müzik eğitiminin beyindeki yeni ve sürekli bağlantılar oluşumunu canlandırdığına inanmaktadırlar. (Beachwood,1997)

Müzik eğitiminin uzaysal becerilere etkisini inceleyen önemli bir çalışma olan, Mozart Etkisi’ne göre, Sadece 10 dakika Mozart dinletilen guruplarda bile uzaysal algılama testlerinde %30’luk bir başarı artışı sağlanmıştır. Aynı araştırmacılar modern müziğin benzer etkileri olup olmadığına da bakmış ancak hiçbir önemli etki ile karşılaşmamışlardır (Beachwood,1997)

Konusunda kendinden önceki bulgulara dayanan bir başka araştırmaya göre Mozart Etkisi, tempo ve tonun etkisi ile uyarılma düzeyinde ve duygu durumunda oluşan değişikliklerin sonucunda oluşmaktadır. Bu etki, zamana göre de değişiklik göstermektedir: 10 Dakika dinlemenin kısa dönemli etkisi varken, uzun bir zaman düzenli olarak dağılan müzik eğitiminin uzun dönemli etkisi oluşmaktadır. (Husain, Thompson, Glenn, 2002). Mozart etkisi ayrıca şu iki şekilde de açıklanılmaya çalışılmıştır:

A: Mozart → Sinirsel Etkinleştirmenin Kalıpları → Uzaysal beceriler

→	Uyarılma Düzeyi	Bilişsel Performans
Tempo	→	
→	Zevk	
→	→	
→	Duygu Durum	
Ton	→	
→		

B :

Medikal merkezlerde yapılan araştırmalarda, Mozart'ın müziğinde de olduğu gibi 20-30 saniye tekrarlı sisteme sahip yüzlerce kompozisyon incelenmiş ve bunların beyinde tetiklemelere neden olduğu anlaşılmıştır. Merkezi sinir sistemimizdeki birçok fonksiyonun da benzer şekilde çalışıyor olması “Mozart Etkisi” araştırmalarının kullandığı önemli verilerdendir. (Kliever, 1999)

Bilişsel becerilerle ilgili olarak yapılmış olan bir başka çalışma ise, Whittell'e aittir: 6 Aylık bir dönem için, 3 ve 4 yaşlarındaki 2 çocuk gurubundan birine piyano diğerine bilgisayar dersleri verilmiş, dönem sonunda her 2 gruba IQ testleri uygulanmış ve piyano dersi alan grupta %34'lük ileri performans kaydedilmiştir.

Bu çarpıcı sonuç, California Wisconsin Üniversitesi nöroloji uzmanlarınca, farklı sosyo-ekonomik sınıflardan 78 çocuk üzerinde denenmiştir. Bu sonuç şu cümle ile ifade edilmiştir: “ Müzik Nörolojik Sistemin Evrenini Geliştirir.”

Araştırmacılar, çocukların bu ilerlemeyi kodlu imajların (notalar) bedensel davranışa (piyano çalmak) aktarımını deneme yoluyla kazanmış oldukları görüşündedir. Bu müziksel davranış, zeka ile birleşmiş nörolojik sistemin evrenini geliştirmiştir. California Üniversitesi’nden Amy Graziano’ya göre, müzik eğitimi, beynin uzaysal-zamansal muhakemeden sorumlu bölümlerini yöneten bölümlerin gelişimini sağlamaktadır. Bunun aksine bilgisayar dersleri, küçük çocukları düşünmeye ve plan yapmaya zorlamadığından zihinsel yapıda herhangi bir gelişmeyi sağlayamamaktadır. (Whittell, 1997)

Giderek çoğalan araştırma sonuçları, Mozart dinlemenin zihinsel performansı arttırdığı varsayımını geçerli kılmıştır. Barok müziğin kalıpları ile beyin dalgalarındaki ritmin benzerliği keşfedildikten sonra Irvine, California Üniversitesi nöro-biyologlarından Gordon Shaw ve Frances Rauscher 1995’te 75 kolej öğrencisi ile çalışarak, ayrı ayrı grupları farklı ses ortamlarında, sessiz, Mozart’ın bir piyano sonatıyla, minimalist müzikle ve repetitive müzikle test etmişlerdir. Sonuçlar Mozart dinleyen grubun şaşırtıcı gelişme gösterdiğini ortaya koymuştur. Diğer psikolog ve nöro-biyologların deney grupları olarak aldıkları çocuklar, Sara hastaları, Alzheimer hastaları, hatta farelerle yaptıkları araştırmalar ise Mozart’ın müziğinin beynin motor koordinasyonunu, görsel algısını ve düşünce sürecini hızlandırdığını ortaya koymuştur. (Kliever, 1999)

Fransız tıp ve bilim akademileri üyesi Dr. Alfred Tomatis’e göre beynin elektriksel olarak şarj olmasında kulaklar anahtar bir rol oynamaktadır. Tomatis’e göre beyin hücrelerindeki elektriksel enerjinin azalması konsantrasyonun bozulmasına ve yorgunluğa sebep olmakta, bu durumda beynin de piller gibi şarj edilmesi gerekmektedir. Tomatis beyin hücrelerinin enerjiyle şarj edilmesi yollarından biri olarak 5000 ile 8000 Hz. arasında yüksek frekanslar ihtiva eden müziklerin dinlenmesini keşfetmiştir. Yıllar süren analizlerden sonra Tomatis, bu

frekans aralığındaki seslerin Mozart'ın müziklerinde çok sayıda mevcut olduğunu tespit etmiştir. Tomatis'e göre kulak salyangozunu dolduran Corti hücrelerinin titreşmesi, jeneratör vasıtası görerek beynin yeniden şarj edilmesini sağlamaktadır. (Kliever, 1999)

Müzik öğretiminin araştırılan diğer faydaları akademik başarılarla ilişkilidir. Zemindeki müziği dinlemeye katılmak gibi göreceli olarak edilgen durumlarda bile müziğe maruz kalmanın akademik başarıya katkıda bulunduğu ileri sürülmüştür (Örneğin, Schreiber, 1988). Müzik öğretimine katılan ya da müzikle zenginleştirilen ortamlarda yaşayan çocuklar katılmayanlardan daha yüksek akademik başarılar elde etmişlerdir. (Costa-Giomi, 1999) (Harding 1990; Hurwitz ve diğerleri 1975; Linch,1994) Bununla beraber, müziğe katılımı akademik başarı arasındaki önemli ilişki tüm öğrenciler için saptanmış değildir. (Legette,1994; Kooyman,1989) Öğrencilerin yüksek akademik başarı ile bütünleşmiş olmaları ve müzik eğitiminde de sebat etmeleri arasındaki ya da düşük akademik başarıda olmaları ile müzik eğitimi almamış ya da sürdürmemiş olmaları arasındaki ilişki, belirli bir yöntemle uzun vadede tartışılabilir.

1998'de ABD Ulusal Haber Servisi'nde yayınlanan bir habere göre, SAT puanlarındaki artış ve sanat çalışmalarına ayrılan zamanın uzunluğu arasında direkt bir bağlantı vardır. Okul İdare Heyeti'nden alınan okul öğrenci kayıtlarına göre, düzenli müzik eğitimi alan çocukların, sanat eğitimi almayanlara göre, SAT sözel puanları 52 ve matematik puanları 37 olmak üzere toplam 89 puan daha fazladır. (Eskioğlu; 2003:116-123)

3.6. Müzik Eğitiminin Konsantrasyon Üzerinde Etkisi

Konsantrasyon, bir çocuğun neler gördüğünü, duyduğunu ve okuduğunu hatırlamasını sağlar. Bir iç güçtür, beyin jimnastiğidir, hedefleri iyi belirlemek ve onları gerçekleştirmektir ve başarı için temel bir ögedir. Başarı ve başarısızlık arasındaki farkı belirlemede etkili olan konsantrasyonun gücünü kullanmak ve bunu öğrenmek zordur. Konsantrasyon çocuğa, disiplini ve hedeflerini belirtip, onları

gerçekleştirmeyi öğretecek ve onu okul hayatına ve ileriye hazırlayacaktır. Çocuk erken yaşta konsantrasyonu öğrenirse bunun faydasını hep görecektir.

Konsantrasyonu sağlamanın en iyi yollarından biri müzik eğitimidir. Çünkü müzik kendi iç disiplini dolayısıyla ciddi bir dikkat yoğunluğunu gerektirmekte ve yapısı bakımından sürekli bir düzen içermektedir. Müzikle gelişen konsantre olabilmeye becerisi, çocuğun yaşamındaki diğer alanlara da olumlu yansıtacaktır. (Eskioğlu; 2003:116-123)

3.7. Müzik Eğitiminin Gelişmekte Olan Çocuğun Gelecekteki Meslek Seçimine Etkileri

Çocukla iletişim kurmaya çalışan yetişkinlerin, onlara yönelttikleri ilk sorulardan biri, "Büyüyünce ne olacaksın?" sorusudur. Ne kadar küçük olursa olsun, her çocuğun böyle bir soruyu, bir meslek adı vererek cevapladığı görülür. Çocuğun hayallerinde oluşan ve oyunlarına yansıyan bu meslek heveslerinin gerçekle bağlantısı çok zayıftır. Çocuk, meslek hedeflerini ifade ederken ne yeteneklerini, ne de mali imkânlarını dikkate alması gerektiğinin farkındadır. O, sadece imrendiği insanlara benzeme çabasındadır ve mesleği bunun bir aracı olarak görür. Yaşı ilerledikçe, eğitim hayatının her aşamasında yapıp ettiklerini ve bunlardan elde ettiği sonuçları değerlendirerek, bunların meslek hedefleri ile bağlantısını kurmaya çalışır ve bunu çok kez bilinçsiz yapar. (Ünalın, 2001)

Meslek sadece para kazanma aracı değildir. Meslek, her şeyden önce yetenekleri kullanma, kendini gerçekleştirme ve geliştirme yoludur ve bir insanın günlük hayatının üçte birini oluşturmaktadır. Seçilen meslek kişinin ilgi ve yeteneklerine uygunsa ve kişi işiyle uğraşırken doyuma ulaşıyorsa, hem en üstün verim, hem de mutluluk gerçekleşir. Buna göre, hayatta mutluluğu kazanabilmenin en önemli şartı, kendimize uygun bir meslekte bulunmamızdır. Yanlış yerde bulunan insanın doğru işler yapması beklenemez. (Ünalın, 2001)

Meslek seçiminde dikkate alınması gereken yeteneklerden “Soyut Düşünebilme”, “El-Parmak Becerisi”, “Göz-El İşbirliği”, “Kas Koordinasyonu” ve “Yaratıcılık” güzel sanatlar alanının ve özellikle müzik dalının gerektirdiği becerilerdendir. (Ünalın, 2001)

Müzik, resim gibi çok erken yaşlarda kendini gösteren sanat yetenekleri bu genel kriterlerden başka, alana özgü beceriler de gerektirmektedir ki, bunlar ancak sağlıklı bir ön / erken eğitimle fark edilerek değerlendirilebilir. Çocukların yeteneklerini tanımak isteyen bir eğitimci, okul öncesinde ya da ilkokulda çocukların çeşitli konuları öğrenirken yaşadıkları üzerinde düşünebilir; hangi konuları daha çabuk ve kolay, hangilerini zorlukla öğrendiklerine bakarak, yetenekleri hakkında bir fikir edinebilir. Bu tür bir yaklaşım, müzikle ilgili mesleklere ya da bir sosyal etkinlik olarak (mesleki kaygı ile olmasa da) özel müzik eğitimine yönelebilecek çocukların, erken keşfedilmesi ve yönlendirilmesine yardımcı olacaktır. (Eskioğlu; 2003:116-123)

4.1. İlgili Yayın ve Araştırmalar

Aysun Rabia HAMZAOĞLU (2002), Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığı “6-12 Yaş Grubundaki Çocukların Gelişiminde Müzik Eğitiminin Rolü” isimli araştırmanın amacı: “6-12 yaş grubundaki çocukların gelişiminde müzik eğitiminin rolünü saptamak” olmuştur. Araştırmada betimsel nitelikte bir araştırma olarak, tekil tarama modeli ve görüşme tekniği uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; ilköğretim okullarında (özellikle 6-12 yaş grubu çocukların oluşturduğu ilk aşamada) çocukların müzik derslerinden beklenen yararları sağlamaları için bu dersleri branş öğretmenlerinin okutmasının gerektiği ortaya çıkmıştır.

İtir ESKİOĞLU (2003), Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu’nda sunduğu “ Müzik Eğitiminin Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri” adlı bildirisinde “Müzik eğitimi yoluyla çocuğun müziksel becerilerinin yanı sıra müzik dışı becerilerinin de geliştirilebildiğini saptamak” olmuştur. Araştırmada betimsel nitelikte bir araştırma olarak, “yazımlanmış” ve “yazımlanmamış” veri kaynaklarının her ikisinden de yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; müzik eğitimi yoluyla çocuğun müziksel becerilerinin yanı sıra müzik dışı becerileri de geliştirilebilmektedir sonucu ortaya çıkmıştır.

4.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı erken yaşta koro eğitimi alan çocukların gelişiminde müzik eğitiminin rolünü saptamak olmuştur.

Bu genel amaca göre; aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Eğitim nedir?
2. Müzik eğitimi nedir?
3. Koro eğitimi ve türleri nedir?
4. Gelişim nedir?

5. Gelişimin evreleri nedir?
6. Erken müzik eğitiminin çocuk gelişimindeki rolü nedir?

4.2.1. Araştırmanın Önemi

Erken yaşta koro eğitimi almaya başlamış olan çocukların gelişim evrelerinin belirlenmesi, bu eğitimi alan çocukların hayatında müziğin ne derece rol oynadığının saptanması, sorunların toplanan veriler doğrultusunda ortaya çıkarılarak önerilerin de eklenmesiyle, müzik, sınıf öğretmenleri ve öğretmen adaylarına yardımcı olmak açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

4.2.2. Sayıtlar

Bu araştırmada:

1. Seçilen örneklemin evreni temsil ettiği,
2. Hazırlanan anket sorularının geçerli ve güvenilir olduğu,
3. Yararlanılan kaynakların geçerli ve güvenilir olduğu,
4. Anket sonucunda alınan cevapların gerçek durumu yansıtacağı temel sayıtlarından hareket edilmiştir.

4.2.3. Problem

Erken yaşta müzik eğitimi kapsamında verilen çocuk korusu eğitiminin çocukların gelişimi üzerine etkileri nelerdir?

4.2.4. Alt Problemler

Yazılı kaynaklara ve konu ile ilgili yapılan araştırmalara göre erken müzik eğitiminin ocuk gelişimi üzerinde bilinen olumlu etkileri ile ocuk Korosu eğitimi sonucu gelişim ile ilgili değişim ne kadar örtüşmektedir?

ocuk Korosu yoluyla erken müzik eğitimi alan çocukların velileri ile yapılan araştırmalarda erken müzik eğitiminin ocuk gelişimi üzerinde olumlu etkilerinin ne kadar farkındalar?

ocuk Korosu yoluyla erken müzik eğitimi alan çocukların sınıf öğretmenleri ile yapılan araştırmalarda erken müzik eğitiminin ocuk gelişimi üzerinde olumlu etkilerinin ne kadar farkındalar?

4.2.5. Yöntemler

1. T.R.T Ankara ocuk Korosu ğrencilerinin okul öğretmenleri ve velilerine uygulanan anket yöntemi ile ocuk korolarının ocuk gelişimine katkısı olup olmadığının belirlenmesi,
2. Başkent niversitesi ocuk Korosu ğrencilerinin okul öğretmenleri ve velilerine uygulanan anket yöntemi ile ocuk korolarının ocuk gelişimine katkısı olup olmadığının belirlenmesidir.

4.2.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma:

1. Erken yaşta müzik eğitimi kapsamında verilen çocuk korusu eğitiminin çocuk gelişimine olan katkısı ile,
2. Kurumlar olarak Başkent Üniversitesi Çocuk Korusu, TRT Ankara Çocuk Korusu ile,
3. Belirlenen kurumlarda eğitim gören çocukların okullarındaki sınıf öğretmenleri ve velilerin görüşleri ile,
4. Süre olarak yüksek lisans programında ayrılan bir yıllık süre ile sınırlı tutulmuştur.

4.2.7. Evren ve Örneklem

Araştırmanın genel evreni “koro” eğitimi alan çocuklardır.

Araştırmada örneklem olarak Başkent Üniversitesi Çocuk Korusu ve TRT Ankara Çocuk Korusu’nda 2007-2008 öğretim yılı içerisinde öğrenim gören öğrencilerin tümü alınmıştır.

4.2.8. Tezin Modeli

Bu araştırmada betimsel nitelikte bir araştırma olarak, tekil tarama modeli uygulanmıştır. Durum saptama ile ilgili kaynaklar belgesel tarama teknikleri uygulanarak incelenmiş, öğretmen ve veli görüşleri için veri toplama aracı olarak anket tekniği uygulanmıştır.

Bu araştırma, erken yaşta koro eğitimi alan çocukların gelişiminde alınan koro eğitiminin rolünü belirlemeyi amaçladığından betimsel bir nitelik taşımaktadır.

4.2.9. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında belgesel tarama yöntemi kullanılarak ilgili kaynaklara ulaşılmış, görüşler anket yoluyla elde edilmiştir.

Örneklem grubundaki öğrencilerin öğretmen ve velilerine uygulanan anket veri olarak kullanılmıştır.

4.2.10. Verilerin İşlenmesi/Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada, toplanan veriler elle işlendikten sonra betimsel istatistik yöntem ve teknikleri uygulayarak frekans ve yüzde gibi yan dağılımları hesaplanmış ve böylece çözüm getirilmeye çalışılmıştır.

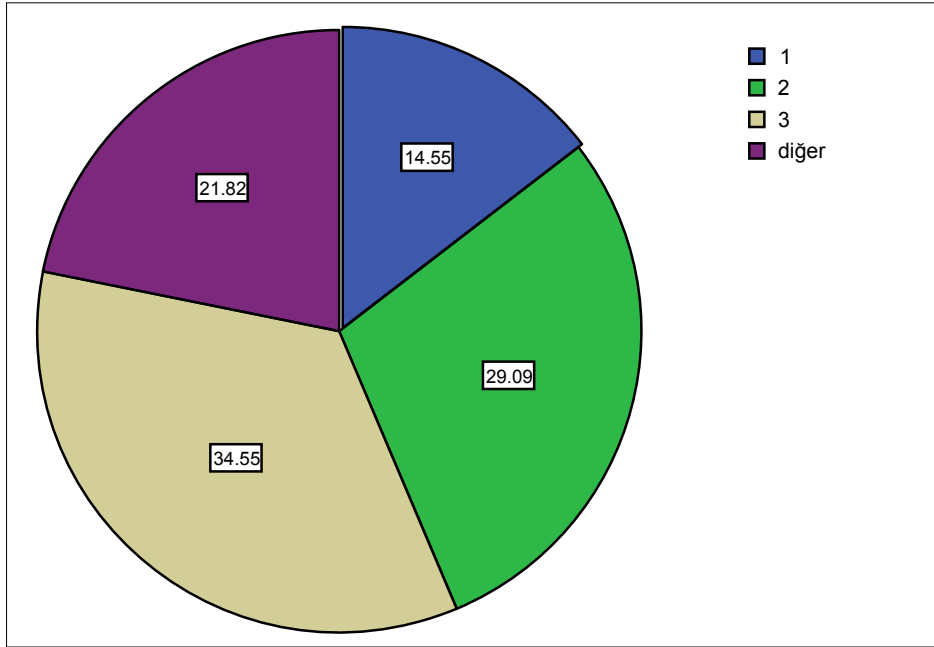
Verilerin toplanması enstitünün ilgili yönetmeliğine uygun olarak değerlendirilmiş, konular hiyerarşisine uygun olarak düzenlenip yorumlanmıştır.

BÖLÜM II. BULGULAR VE YORUMLARI

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlarına yer verilmiştir.

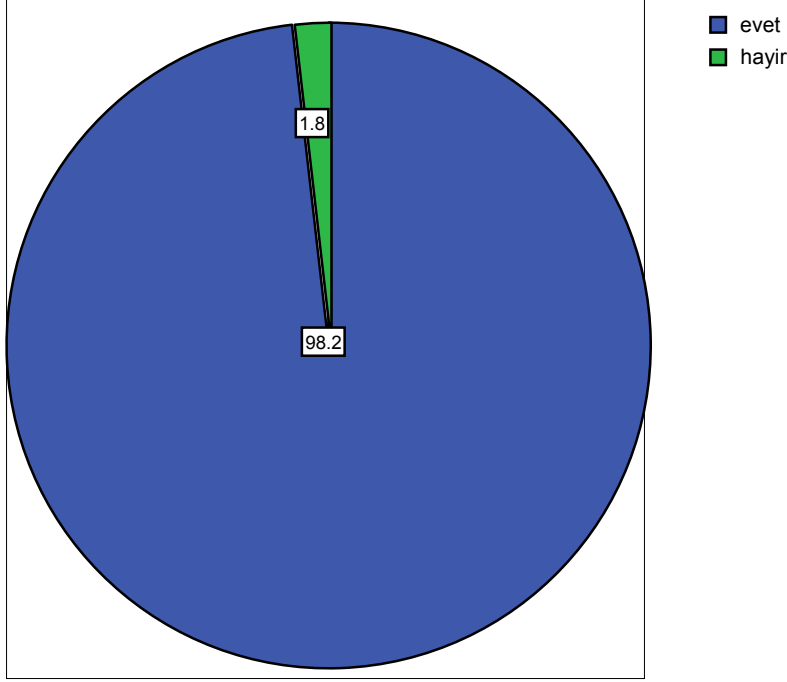
(EK-2 Anket-1)

şekil 2.1.1. Öğrencinize Kaç Yıldır Eğitim Vermektesiniz? (%)

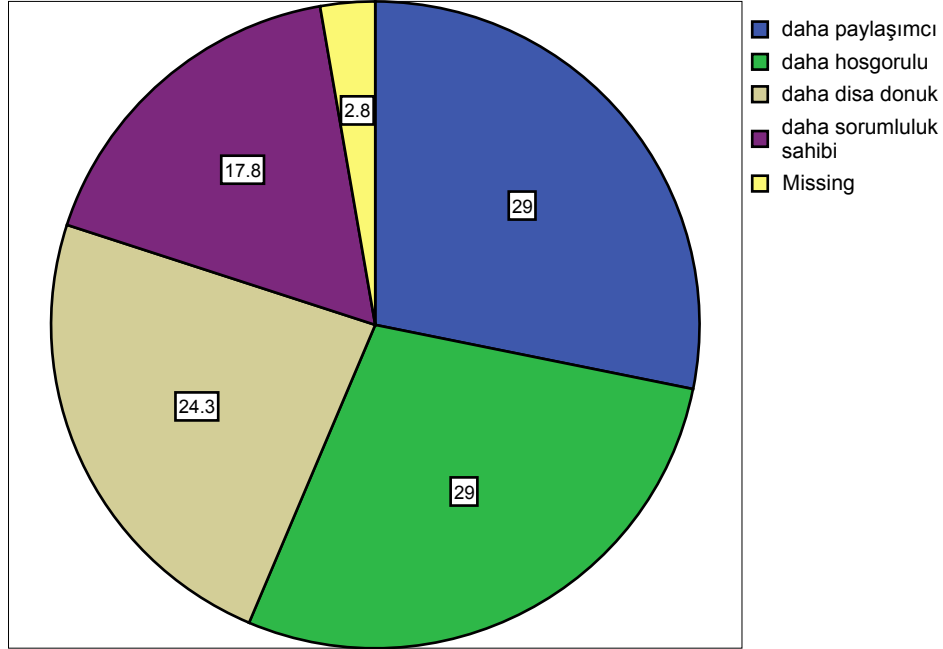
Ankete katılan öğretmenlerin, % 14.55'i 1 yıl, %29.09'u 2 yıl, % 34.55'i 3 yıl, % 21.82' si ise 4 ve bunun üzerindeki yıllar süresince öğrencilerine eğitim vermektedirler. Bu sonuca göre, öğrencilerine 3 yıl süresince eğitim veren öğretmenlerin çoğunlukta olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 2.1.2 Öğrenciniz, Koro Çalışmalarına Katıldıktan Sonra Arkadaşlarıyla Olan İletişiminde Gelişme Gösterdi mi?(%)

Sorusuna, ankete katılan öğretmenlerden % 98,2'si evet, % 1,8'i hayır yanıtını vermiştir. Çıkan sonuca göre koro eğitiminin çocukların arkadaşlarıyla olan iletişimine katkı sağladığı açıkça görülmektedir. Koroda daha önce hiç tanımadığı kendi yaş grubundaki çocuklarla bir araya gelip ortak bir ürün çıkarmaya ve bu ürünün başarılı bir sonuç verebilmesi için bulunduğu ortamdaki diğer çocuklarla uyumlu bir diyalog içine girip çalışan çocuk bunu kendi özel yaşamında da sürdürmüş olduğu düşünülmektedir.

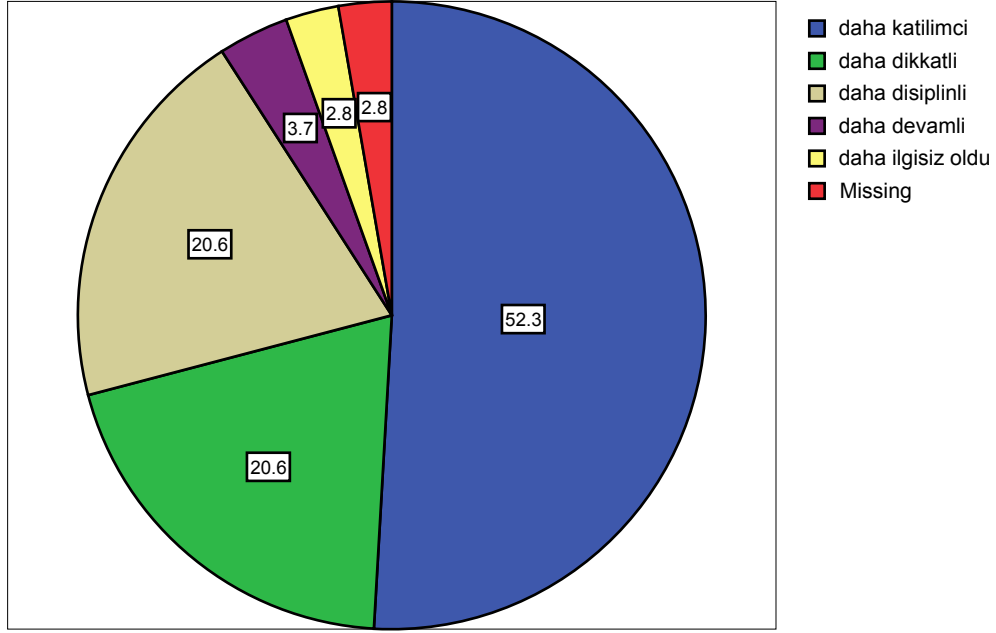
Şekil 2.1.3. Arkadaşları İle Olan İletişimde Gelişme Gösterdi İse Hangi Özellikleri Kazandı? (%)

Bir önceki soruda koro eğitiminin çocukların arkadaşlarıyla olan iletişimine büyük oranda katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştı. Bu soruya ek olarak sorulan 3. sorunun sonuca göre; Öğrencilerin % 29'u daha paylaşımcı, aynı oranla %29'u daha hoşgörülü, % 24,3'ü daha dışa dönük, % 17,8'i daha sorumluluk sahibi olarak belirlenmiştir. Çıkan sonuca göre, koro eğitiminin çocukların arkadaşları ile olan iletişimde çeşitli olumlu sonuçlar ortaya koyduğu görülmektedir. Koroda şarkı söylerken birlikte nefes alma, birlikte hareket etme, birlikte başlama-bitirme ve sesleri birbirine benzetme gibi gereklilikleri yerine getirebilmek için arkadaşlarıyla devamlı bir uyum içinde olması gerektiğini öğrenen çocuğun bu uyumu hayatında sürekli hale getirmiş ve arkadaşlarıyla olan iletişimini geliştirmiş olduğu düşünülmektedir.

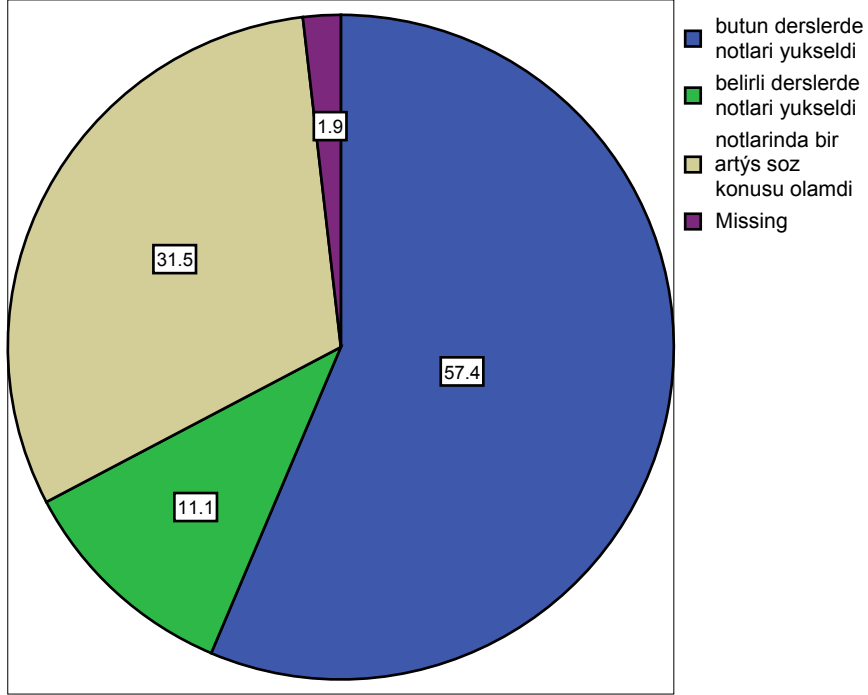

Şekil 2.1.4. Öğrencinin Koro Çalışmalarına Katılımından İtibaren Derslerine Olan İlgisinde Hangi Yönde Değişiklikler Gözlemlediniz? (%)

Sorusuna, ankete katılan öğretmenlerin %52,3'ü öğrencisinin daha katılımcı olduğunu, % 20,6'sı daha dikkatli olduğunu, %20,6'sı daha disiplinli olduğunu, % 3,7'si daha devamlı olduğunu, % 2,8'i daha ilgisiz olduğunu belirtmiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin öğrencilerin derslerine olan ilgilerinde çeşitli olumlu katkılar sağladığı belirlenmiştir. % 52.3 ile sorgulanan öğrencilerin yarısından çoğunun derslerinde daha katılımcı olduğu görülmektedir. Koro eğitiminde bireysel olarak değil, birlikte çalışma ve aynı anda söyleme gerekliliğinden dolayı her öğrenci aynı oranda derse iştirak etmek zorunda olduğundan, koro üyesi olan çocuğun bu alışkanlığı okul hayatında da sürdürmüş olduğu düşünülmektedir.

Şekil 2.1.5. Öğrencinizin Koro Çalışmalarına Katılımından İtibaren Ders Notlarında Bir Yükselme Oldu mu? (%)

Ankete katılan öğretmenlerin % 57,4'ü öğrencisinin bütün derslerde notlarının yükseldiğini, % 11,1'i belirli derslerde notlarının yükseldiğini, % 31,5'i notlarında bir artış söz konusu olmadığını belirtmiştir. Kaynaklarda da yer alan müzik eğitiminin matematiksel ve bilişsel zeka gelişimine olumlu katkıları olduğu görüşü de ders notlarındaki artışı destekleme nedeni olarak düşünülebilir.

Şekil 2.1.6. Öğrencinizin Aldığı Koro Eğitiminin, Müziksel Beceriler Dışında Hangi Özellikleri Kazandırdığını Düşünüyorsunuz? (Gözlemlerinize Göre Numaralandırarak, Birden Fazla Seçenek İşaretleyebilirsiniz.)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Türkçeyi doğru ve güzel konuşabilme	75	68.2	100.0	100.0
Missing	System	35	31.8		
Total		110	100.0		

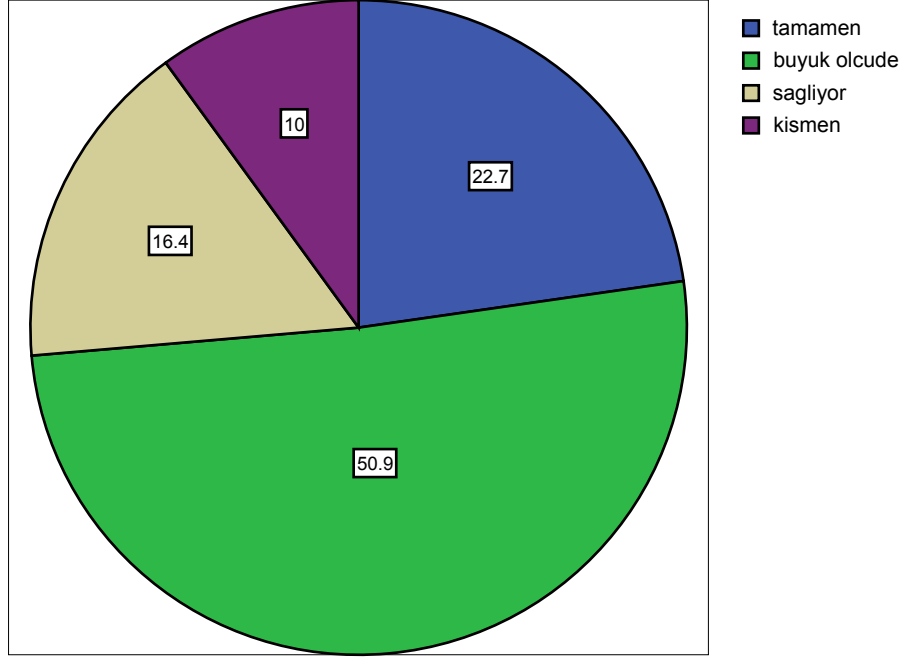
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Çalışma disiplini ve programlı çalışma	76	69.1	100.0	100.0
Missing	System	34	30.9		
Total		110	100.0		

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kardeşlik, saygı, sevgi ve hoşgörü	80	72.7	100.0	100.0
Missing	System	30	27.3		
Total		110	100.0		

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Çevresine karşı duyarlılık	58	52.7	100.0	100.0
Missing	System	52	47.3		
Total		110	100.0		

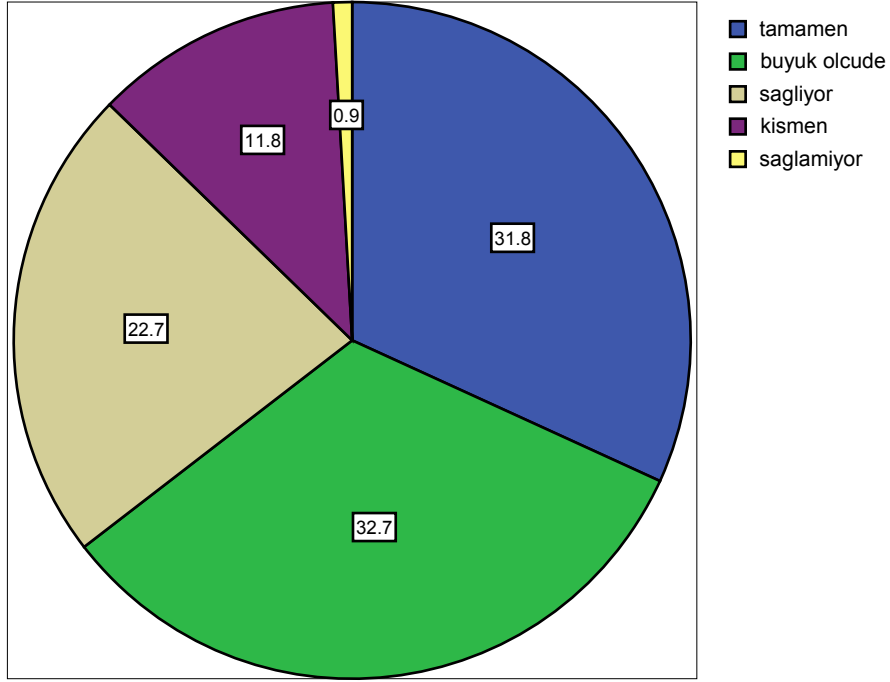
Ankete katılan öğretmenlerin % 68.18'i Türkçeyi doğru ve güzel konuşabilme, % 69.09'u çalışma disiplini ve programlı çalışma, % 72.72'si kardeşlik, saygı, sevgi ve hoşgörü, % 52.72'si çevresine karşı duyarlılık seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu sonuca göre, koro eğitiminin çocuğa müziksel beceriler dışında psiko-sosyal alanda da olumlu yönde özellikler kazandırdığı ve seçeneklerde belirtilen davranış değişikliklerinden istenilen gelişmeyi önemli ölçüde göstermiş olduğu düşünülmektedir.

Şekil 2.1.7. Öğrencinin Aldığı Koro Eğitimi Grup Çalışmalarında Aktif Rol Almasını Sağlıyor mu? (%)

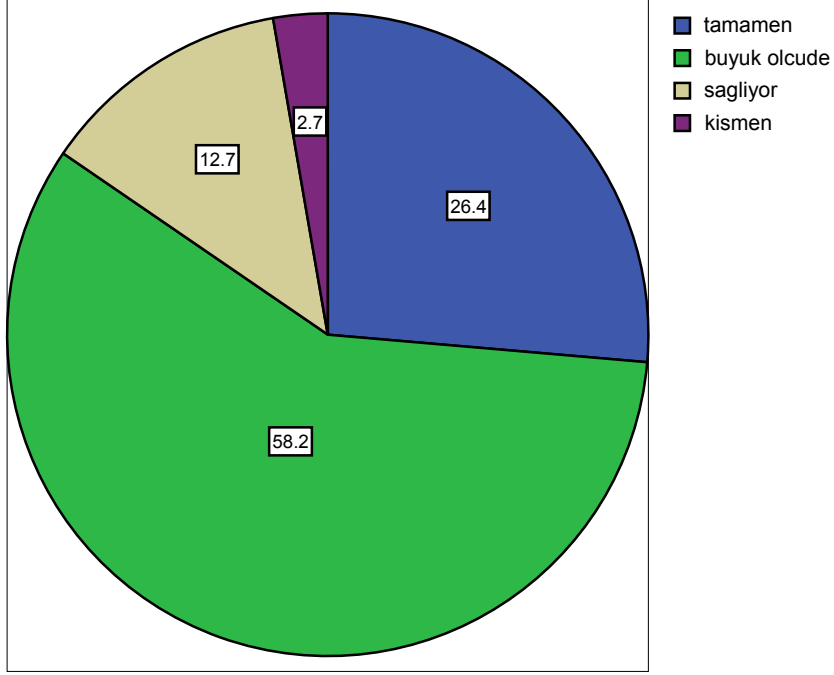
Ankete katılan öğretmenlerin % 22,7'si tamamen, % 50,9'u büyük ölçüde, % 16,4'ü sağlıyor ve % 10'u kısmen seçeneğini işaretlemiştir. Bu soruya olumlu yanıt olarak kabul edilebilecek tamamen ve büyük ölçüde seçeneklerinin oranları dikkate alındığında; koro eğitiminin çocuğun grup çalışmalarında aktif rol almasını sağladığı görülmektedir. Koro çalışmalarının doğası gereği çalışmalara aktif katılımın zorunlu olması nedeniyle bu sonuca ulaşıldığı düşünülmektedir.

Sekil 2.1.8. Öğrencinizde, Müziğin Getirmesi Beklenen Hayal Gücünün Dersteki Sorulara Farklı Boyutlarda Bakmasına Yarar Sağladığını Düşünüyor musunuz? (%)

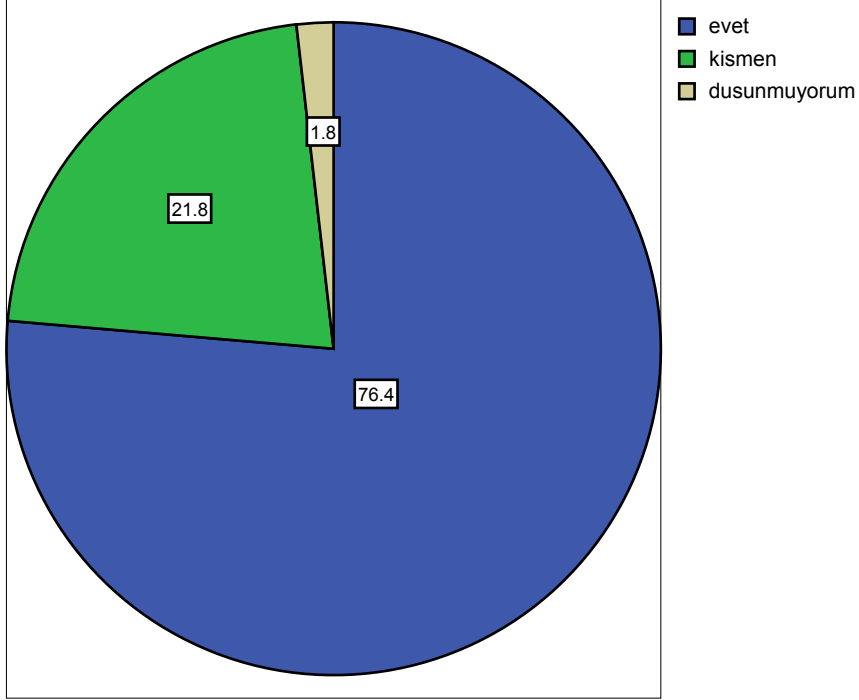
Ankete katılan öğretmenlerin % 31,8'i tamamen, % 32,7'si büyük ölçüde, % 22,7'si sağlıyor, % 11,8'i kısmen, % 0,9'u sağlamıyor seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin dersteki sorulara farklı boyutlarda bakmasına yardımcı olduğu söylenebilir. Koro eğitiminde söylenen şarkıların farklı konuları, olayları ve çevreleri düşündürdüğü ve her şarkının yorumlanmasında şarkının anlatmak istediği konunun hareket, mimik gibi unsurlarla desteklendiği göz önüne alınırsa çocuğun derste ki işlenen konulara da değişik yaklaşımlarda bakma alışkanlığı kazanmış olduğu düşünülebilir.

Şekil 2.1.9. Öğrencinin Katıldığı Koro Çalışmasının Arkadaşları İle Olan Sosyal Paylaşımını Geliştirdiğini Düşünüyor musunuz? (%)

Ankete katılan öğretmenlerin % 26,4'ü tamamen, % 58,2'si büyük ölçüde, % 12,7'si sağlıyor, % 2,7'si kısmen seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin çocuğun arkadaşları ile olan sosyal paylaşımını olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Çocuğun, okul yaşamındaki çevresine ek olarak yeni ve aynı yaş grubunda yeni bir çevre edinmiş olmasının paylaşımcı bir birey olarak yetişmesi konusunda katkıları olduğu söylenebilir.

Şekil 2.1.10. Öğrencinin Aldığı Koro Eğitiminin Kendine Olan Öz güvenini Arttırdığını Düşünüyor musunuz? (%)

Ankete katılan öğretmenlerin % 76,4'ü evet, % 21,8'i kısmen, % 1,8'i düşünmüyorum seçeneklerini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin öğrencinin kendine olan özgüvenini arttırdığı düşünülmektedir. Öğrencilerin kendinde olan yeteneklerin sergilenmesine olanak tanıyan bir çalışma içinde olmaları, bu yeteneklerin aile, öğretmen, arkadaş çevresi tarafından fark edildiğini görmesi, işe yarar bir eleman olduğunun farkına varması sonucunu doğurduğu düşünülmektedir.

Şekil 2.1.11. Koro Eğitiminin Çocuğun İçsel Zekasına Hangi Yönde Katkıları Olduğunu Düşünüyorsunuz?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Hayal etme ve yaratmaya yol gösterme	64	58.2	100.0	100.0
Missing	System	46	41.8		
Total		110	100.0		

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Deneyim ve yaratıcılık	66	60	100.0	100.0
Missing	System	44	40		
Total		110	100.0		

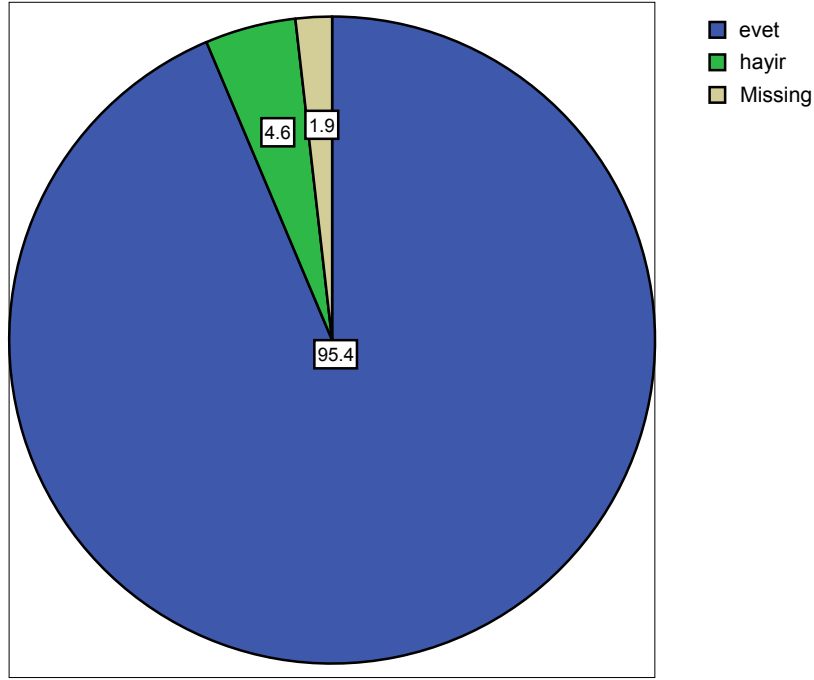
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Disiplin ve kararlılık	73	66.4	98.6	100.0
Missing	System	37	33.7		
Total		110	100.0		

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Çevreye duyarlı olma	44	40.0	100.0	100.0
Missing	System	66	60.0		
Total		110	100.0		

Ankete katılan öğretmenlerin % 58.18'i hayal etme ve yaratmaya yol gösterme, % 60'ı deneyim ve yaratıcılık, % 67.27'si disiplin ve kararlılık, %40'ı çevreye duyarlı olma, % 50.90'ı duygusal olarak daha iyi hissetme seçeneklerini işaretlemiştir. Buna göre; koro eğitiminin çocuğun içsel zekasına çeşitli yönlerden katkı sağladığı düşünülmektedir. Koro eğitiminin, en çok öğrencilerin daha disiplinli ve kararlı olmasında etkili olduğu görülmektedir. Başarıya ulaşmada koro üyelerinin çalışmalara sürekli devam etmesi gerekliliğinin istikrar ve kararlılığı; koro şefinin istek ve uyarılarını dikkate alarak uygulamanın ise düzenli çalışma disiplinini getirdiği düşünülmektedir.

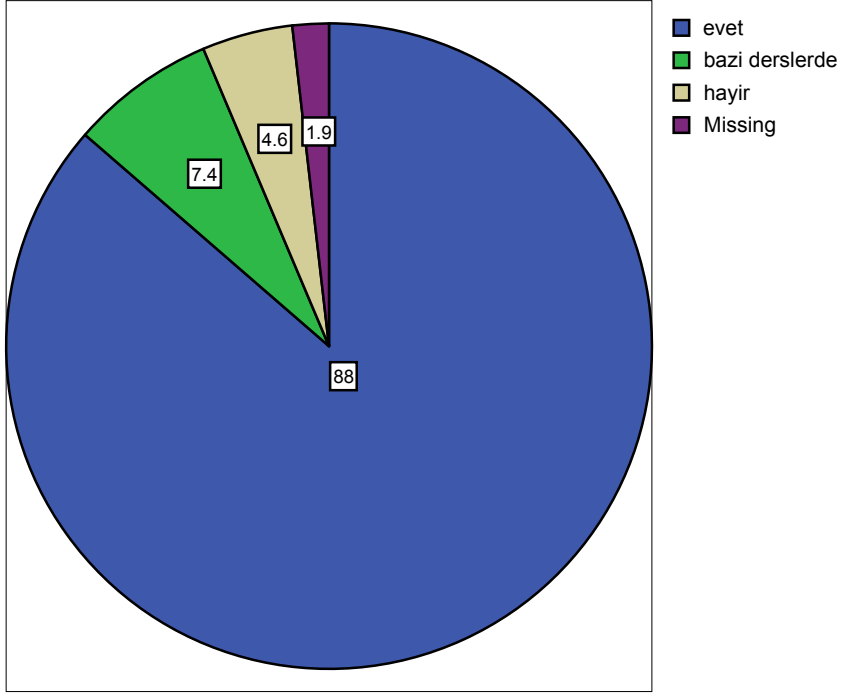

Şekil 2.1.12. Koro Eğitiminin Öğrencinize Dikkatini Toparlama da Yardımcı Olduğunu Düşünüyor musunuz? (%)

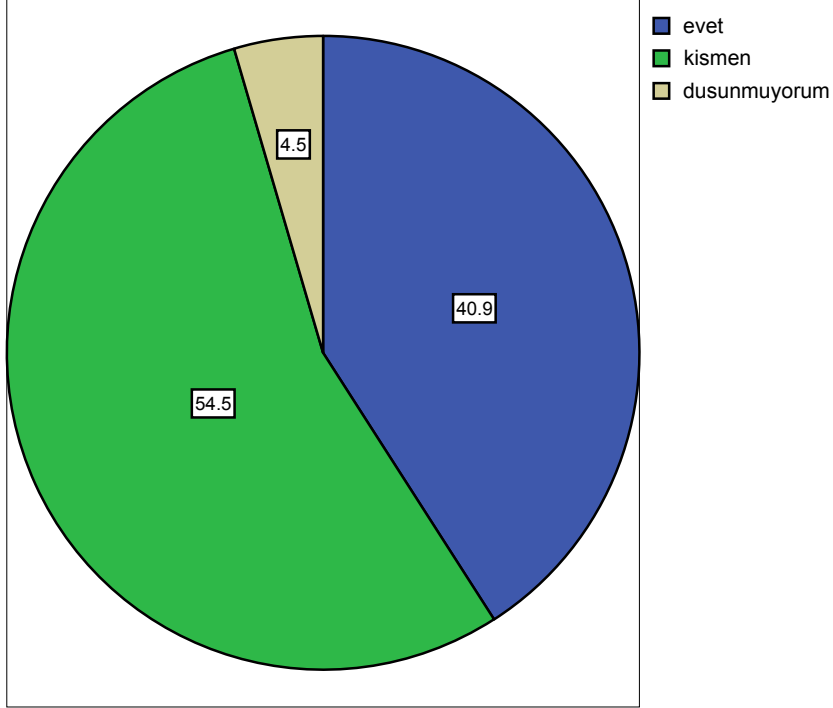
Ankete katılan öğretmenlerin % 95.4'ü evet, % 4.6'sı hayır seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin öğrencinin dikkatini toplamada büyük ölçüde yardımcı olduğu görülmektedir. Koro eğitimi süresince çocuğun, birlikte başarıya ulaşmada birey olarak üzerine düşeni eksiksiz yapma zorunluluğunun farkına varması ve istenilen sonuca ulaşabilmek için tüm dikkatini harcaması gerektiğini kavraması sonucunda bunu okul hayatında da devam ettirdiği düşünülmektedir.

Şekil 2.1.13. Öğrencinin Aldığı Koro Eğitiminin Onun Bilişsel Becerilerini Geliştirdiğini Düşünüyor musunuz? (%)

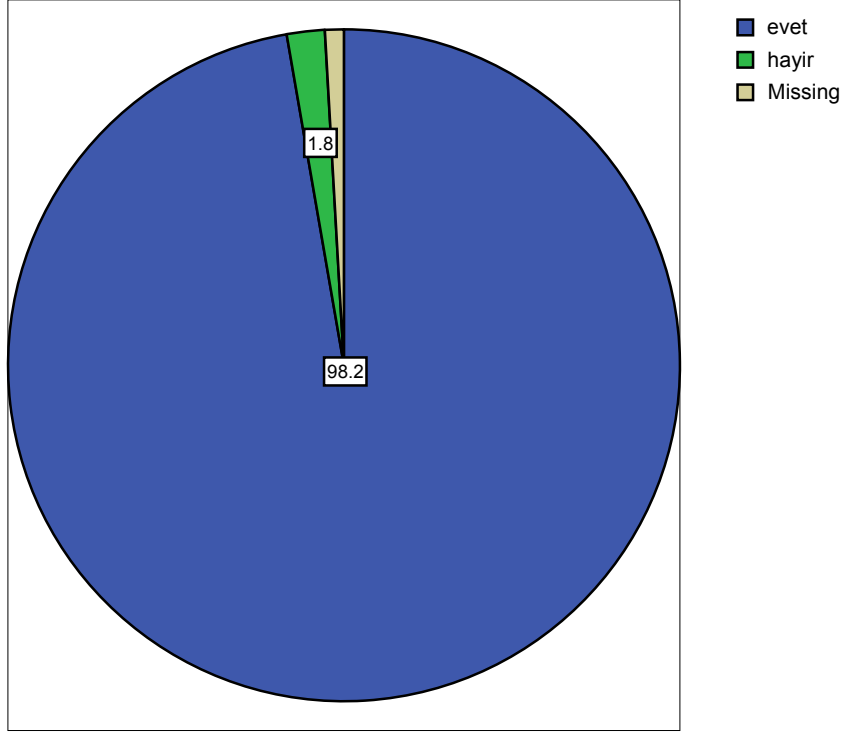
Ankete katılan öğretmenlerin % 88'i evet, % 7.4'ü bazı derslerde, % 4.6'sı hayır seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin öğrencilerin bilişsel becerilerini geliştirdiği görülmektedir. Kaynaklarda da gördüğümüz gibi düzenli olarak müzik aleti çalmanın, müzik dinlemenin veya şarkı söylemenin beyin görme, duyma, hareket etme ve koordinasyonla ilgili bölümlerinin büyüme ve gelişmesinde yarar sağlamasından ötürü öğrencilerin bilişsel becerilerini geliştirdiği düşünülmektedir.

Şekil 2.1.14. Öğrencinin Aldığı Koro Eğitiminin Otokontrolüne Etkileri Olduğunu Düşünüyor musunuz? (%)

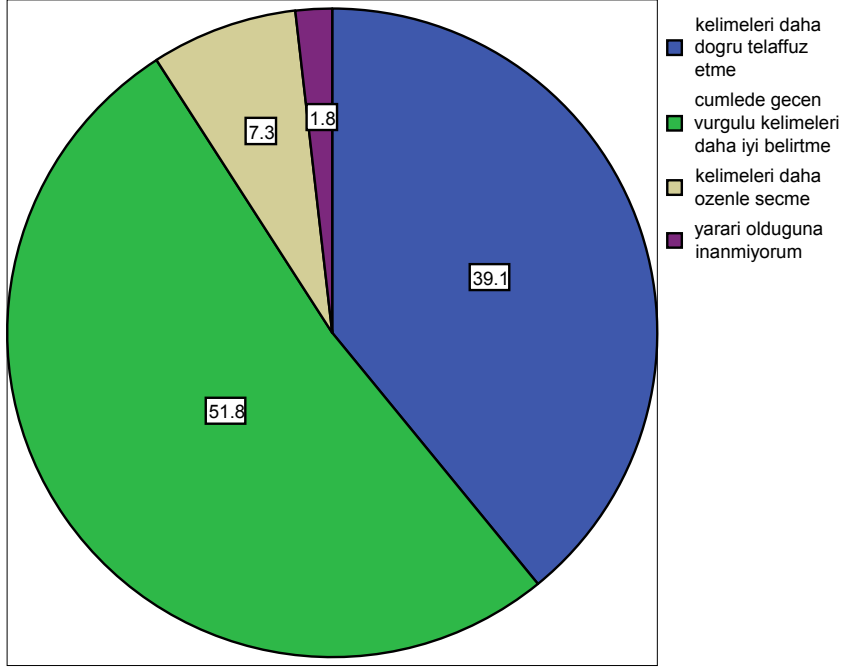
Ankete katılan öğretmenlerin % 40,9'u evet, % 54,5'i kısmen, % 4,5'i düşünmüyorum seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin çocukların otokontrolüne etkileri olduğu görülmektedir. Kaynaklarda da görüldüğü gibi müzik sanatının kendi iç disiplini gereği dikkat yoğunluğunu gerektirdiğinden ve sürekli bir düzen içermekte olduğundan toplu çalışmalarda gruba uyum sağlama açısından çocuğun devamlı olarak otokontrol mekanizmasını çalıştırdığı düşünülmektedir.

Şekil 2.1.15. Öğrencinin Aldığı Toplu Müzik Eğitiminin Çocuklarda ki Rekabet Duygusu Yerine Birlikte Çalışma ve Başarma Duygusu Aşladığına İnanıyor musunuz? (%)

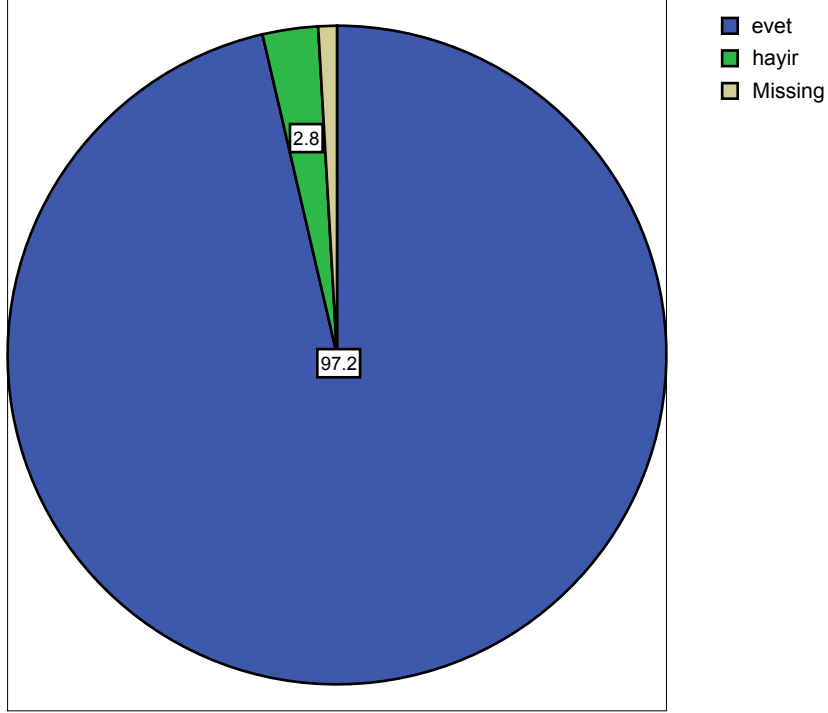
Ankete katılan öğretmenlerin % 98,2'si evet, % 1,8'i hayır seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin çocuklarda ki rekabet duygusu yerine birlikte çalışma ve başarma duygusunu aştığı sonucu görülmektedir. Başarılı bir koroya ulaşmada başkalarını gölgeleyerek öne çıkma gibi davranışlardan kaçınmak gerektiği gerçeğinden hareketle çocukların birbirleriyle yarışmak yerine birlikte hedefe ulaşmaya çalıştıkları ve bu davranışı okul hayatlarında da sergiledikleri düşünülmektedir.

Şekil 2.1.16. Öğrencinin Aldığı Koro Eğitiminin Dil Gelişimine Artı Hangi Özellikleri Kattığına İnanıyorsunuz? (%)

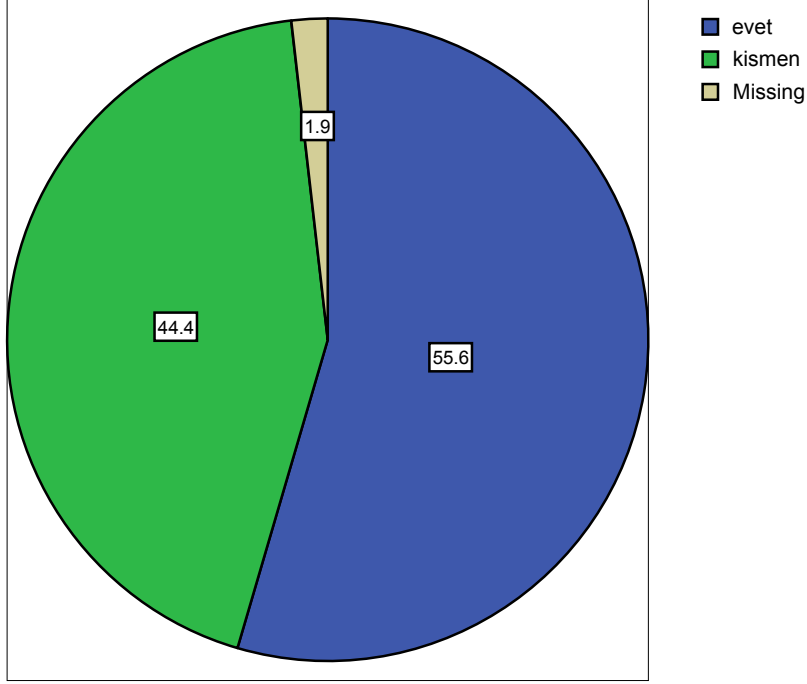
Ankete katılan öğretmenlerin % 39,1'i kelimeleri daha doğru telaffuz etme, % 51,8'i cümlede geçen vurgulu kelimeleri daha iyi belirtme, % 7,3'ü kelimeleri daha özenle seçme, % 1,8'i yararı olduğuna inanmıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin çocuğun dil gelişimine çeşitli yönlerden katkı sağladığı düşünülmektedir. Koro eğitiminde söylenen şarkıların anlaşılır olabilmesi için dilin doğru kullanılması, kelimelerin doğru telaffuz edilmesi gerekmektedir. Güzel ve etkili konuşma aynı zamanda iyi müzik yapma anlamına geldiğinden koro eğitiminde prozodi ve tonlama çalışmalarına yer vermek gerekir. Çocuklara şarkı söylemedikleri durumlarda bile kelimelerin vurgulanılarak kullanılması gerektiği öğretildiğinden koro çalışmaları dışında da benzer özeni gösterdikleri düşünülmektedir.

Şekil 2.1.17. Öğrencinizin Aldığı Koro Eğitiminde Öğrendiği Yerel, Ulusal ve Uluslararası Şarkıların Diğer Kültürleri Tanıması Açısından Önemli Olduğuna İnanıyor musunuz? (%)

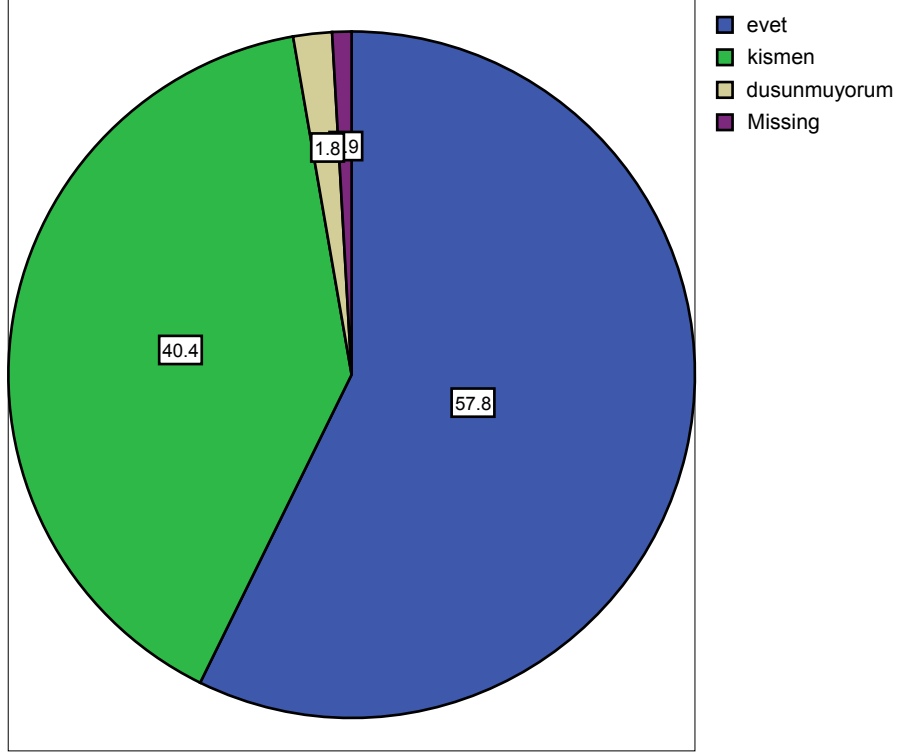
Ankete katılan öğretmenlerin %97,2' si evet, % 2,8'i hayır seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin ulusal ve uluslar arası diğer kültürleri tanımak açısından yararlı olduğu görülmektedir. Koro çalışmalarında yerelden evrensele doğru giden materyallerin kullanılmasının böyle bir sonuca ulaşmada etkili olduğu düşünülmektedir.

Şekil 2.1.18. Öğrencinizin Aldığı Koro Eğitiminin, Toplumsal Yaşamda Başkalarını da Göz Önünde Bulundurmak Gerekliliğini Kavramasına Yarar Sağladığına İnanıyor musunuz? (%)

Ankete katılan öğretmenlerin % 55,6'sı evet, % 44,4'ü kısmen seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin öğrencide toplumsal yaşamda başkalarını da göz önünde bulundurmak gerekliliğini kavramasında yarar sağladığı düşünülmektedir. Koro çalışmalarının gereği olan kendi dışındakileri dikkate alma ilkesinin sürekli uygulanmasının, bireyin başkalarının varlıklarına saygı gösterme alışkanlığını kazanmasına da yol açtığı düşünülmektedir.

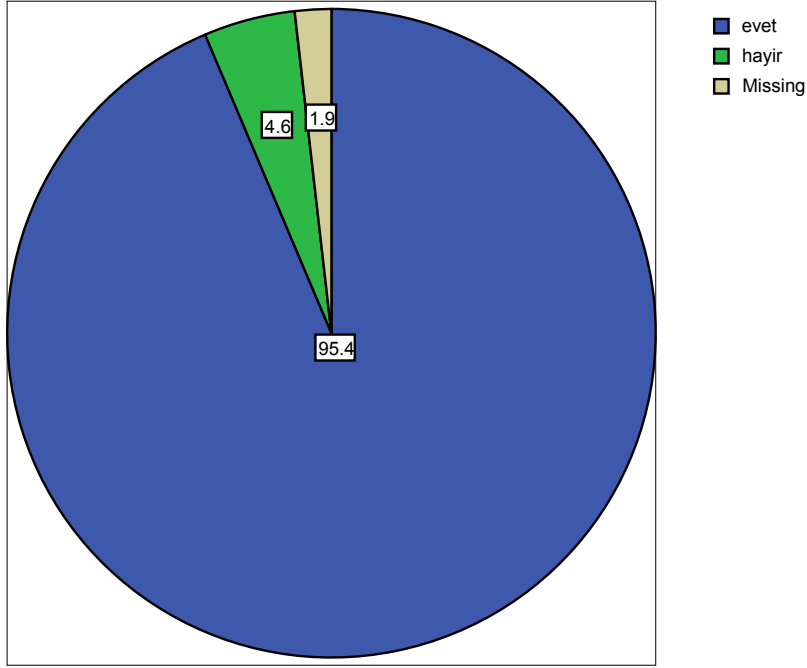
Şekil 2.1.19. Koro Eğitiminde Verilen Ritimsel Çalışmaların Öğrencinizin Daha Hızlı Düşünmesine Katkı Sağladığını Düşünüyor musunuz? (%)

Ankete katılan öğretmenlerin % 57,8'i evet, % 40,4'ü kısmen, % 1,8'i düşünmüyorum seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminde verilen ritimsel çalışmaların öğrencilerin daha hızlı düşünmesine katkı sağladığı düşünülmektedir. Müzik de her bir şarkının farklı tempo ve nota değeri olabileceği ve öğrencinin tempo içerisinde bu nota değerlerini eksiksiz olarak sayması gerektiği gerçeğinden yola çıkılırsa bu düşünme hızını derslerinde de uygulamış olabileceği düşünülmektedir.

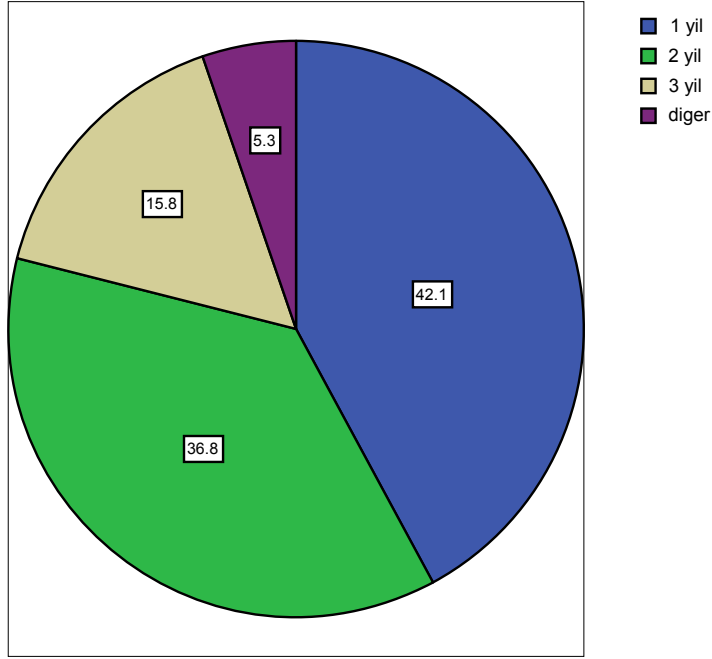
Şekil 2.1.20. Alınan Koro Eğitimi Sayesinde Öğrencinin Zamanını Daha Dikkatli ve Verimli Değerlendirdiğini Düşünüyor musunuz? (%)

Ankete katılan öğretmenlerin % 95,4'ü evet, % 4,6'sı hayır seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin öğrencilerin zamanını daha dikkatli ve verimli değerlendirmesinde büyük ölçüde yarar sağladığı düşünülmektedir. Zamanı verimli kullanmak, keyif alınan sosyal etkinliklere zaman ayırma fırsatını verdiği için, zamanın kolay harcanamayacak en değerli varlık olduğunun bilincine varılmış olduğu sonucunu doğurduğu düşünülmektedir.

(EK-2 Anket-2)

Şekil 2.2.1. Çocuğunuz Kaç Yıldır Koro Eğitimi Alıyor? (%)

Ankete katılan velilerin % 42,1'i 1 yıl, % 36,8'i 2 yıl, %15,8'i 3 yıl, % 5,3'ü diğeri yani 4 ve üstü yıllar seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; 1 yıldır koro eğitimi alan çocukların çoğunlukta olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 2.2.2. Çocuğunuz Koro Çalışmalarına Katıldıktan Sonra Arkadaşları İle Olan İletişiminde Ne Tür Gelişmeler Gösterdi?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Daha paylaşımcı	62	54.4	100.0	100.0
Missing	System	52	45.6		
Total		114	100.0		

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Daha hoşgörülü	57	50.0	100.0	100.0
Missing	System	57	50.0		
Total		114	100.0		

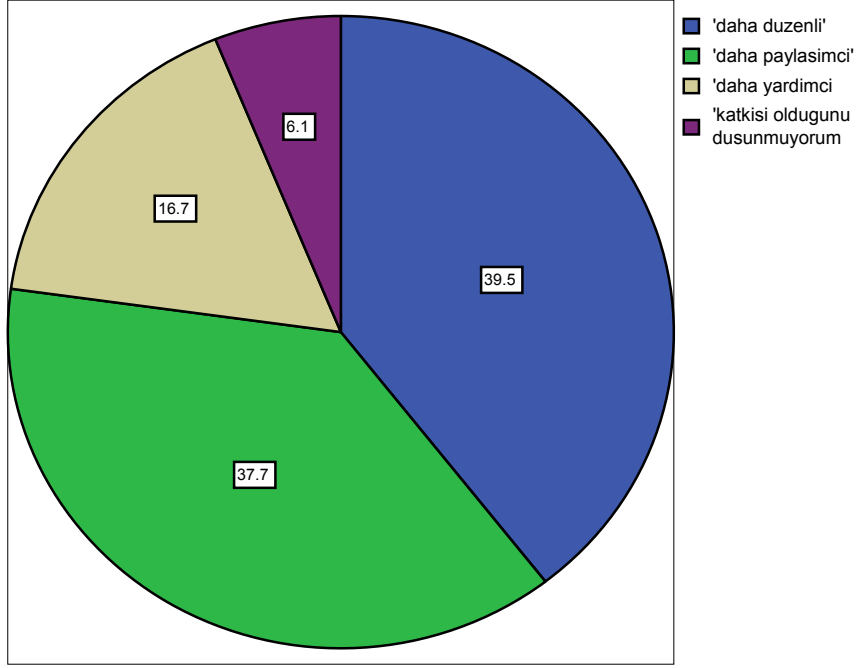
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Daha dışa dönük	61	53.5	100.0	100.0
Missing	System	53	46.5		
Total		114	100.0		

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Daha özverili	39	34.2	100.0	100.0
Missing	System	75	65.8		
Total		114	100.0		

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Değişiklik göstermedi	3	2.6	100.0	100.0
Missing	System	111	97.4		
Total		114	100.0		

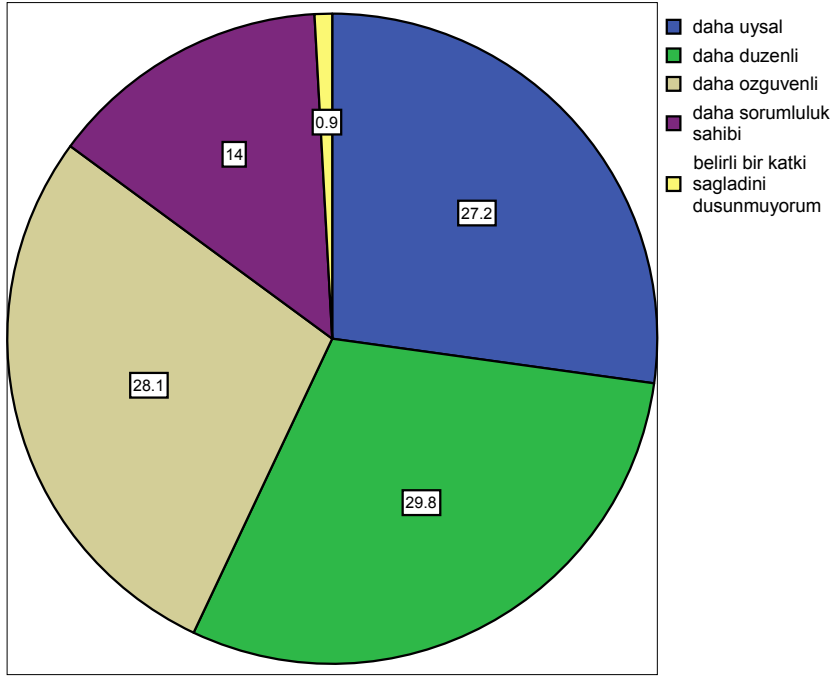
Ankete katılan velilerin % 54,4'ü daha paylaşımcı, %50'si daha hoşgörülü, %53,5'i daha dışa dönük, %34,2'si daha özverili, %2,6'sı değişiklik göstermedi seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin çocukların arkadaşları ile olan iletişiminde olumlu sonuçlar ortaya koyduğu düşünülmektedir. Koroda şarkı söylerken birlikte nefes alma-verme, birlikte hareket etme, birlikte başlama-bitirme ve sesleri birbirine benzetme gibi gereklilikleri yerine getirebilmek için arkadaşlarıyla devamlı bir uyum içinde olması gerektiğini öğrenen çocuğun bu uyumu hayatında sürekli hale getirdiği ve arkadaşlarıyla olan iletişimini geliştirmiş olduğu düşünülmektedir.

Şekil 2.2.3. Çocuğunuzun Almış Olduğu Koro Eğitiminin, Evdeki Dúzenine Ne Gibi Katkıları Olduğunu Dúşünüyorsunuz? (%)

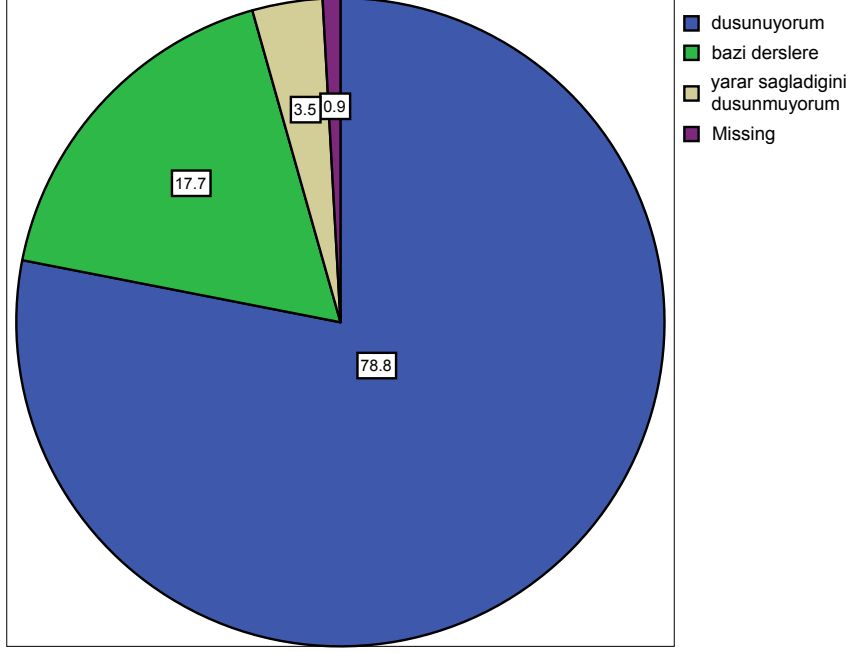
Ankete katılan velilerin % 39,5'i daha düzenli, % 37,7'si daha paylaşımcı, % 16,7'si daha yardımcı, % 6,1'i katkısı olduğunu düşünmüyorum seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin çocukların evdeki düzenlerine olumlu yönde etki ettiği görölmektedir. Koro çalışmalarında istenilen verimi sağlamak için, belirli bir düzen içinde yürütölmesi gereken çalışmalar için gereken araç ve gereçleri eksiksiz olarak her zaman yanında bulundurma ve çalışmalara zamanında girip çıkma gibi

Şekil 2.2.4. Çocuğunuzun Almış Olduğu Koro Eğitiminin, Kişisel Gelişime Ne Gibi Katkıları Olduğunu Düşünüyorsunuz? (%)

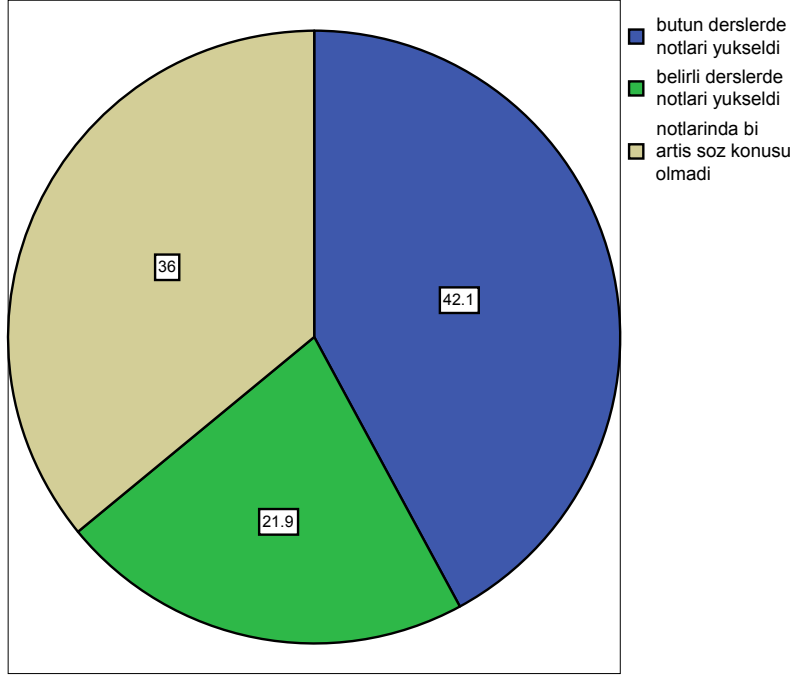
Ankete katılan velilerin % 27,2'si daha uysal, % 29,8'i daha düzenli, % 28,1'i daha özgüvenli, % 14'ü daha sorumluluk sahibi, % 0,9'u belirli bir katkı sağladığını düşünmüyorum seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin çocukların kişisel gelişimine eşit sayılabilecek oranlarda olumlu etkilerinin olduğu görülmektedir.

Şekil 2.2.5. Çocuğunuzun Almış Olduğu Koro Eğitiminin Derslerinde Başarı Sağladığını Düşünüyor musunuz? (%)

Ankete katılan velilerin % 78.8'i düşünüyorum, % 17.7'si bazı derslerde, % 3.5'i yarar sağladığını düşünmüyorum seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin öğrencilerin derslerindeki başarı seviyelerini arttırdığı düşünülmektedir. Kaynaklarda gördüğümüz gibi müzik eğitiminin matematiksel ve bilişsel zekaya olan olumlu katkıları sonucunda çocuğın zekasının gelişmesinin beklenen bir sonuç olduğu ve bu gelişmenin de derslerinde başarı sağlamış olduğu düşünülmektedir.

Şekil 2.2.6. Çocuğunuzun Koro Çalışmalarına Katılımından İtibaren ki Ders Notlarında Bir Yükselme Oldu mu? (%)

Ankete katılan velilerin % 42,1'i bütün derslerde notları yükseldi, % 21,9'u belirli derslerde notları yükseldi, % 36'sı notlarında bir artış söz konusu olmadı seçeneğini işaretlemiştir. Koro çalışmalarında zamanı verimli kullanmayı öğrenen çocuğın derslerine gereken özeni, ilgiyi ve zamanı ayırdığı düşünülmektedir.

Şekil 2.2.7. Çocuğunuzun Aldığı Koro Eğitiminin, Müziksel Beceriler Dışında Hangi Özellikleri Kazandırdığını Düşünüyorsunuz? (Gözlemlerinize Göre Numaralandırarak, Birden Fazla Seçenek İşaretleyebilirsiniz.)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Çalışma disiplini ve programlı çalışma	71	62.3	100.0	100.0
Missing	System	43	37.7		
Total		114	100.0		

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kardeşlik, saygı, sevgi ve hoşgörü	61	53.5	100.0	100.0
Missing	System	53	46.5		
Total		114	100.0		

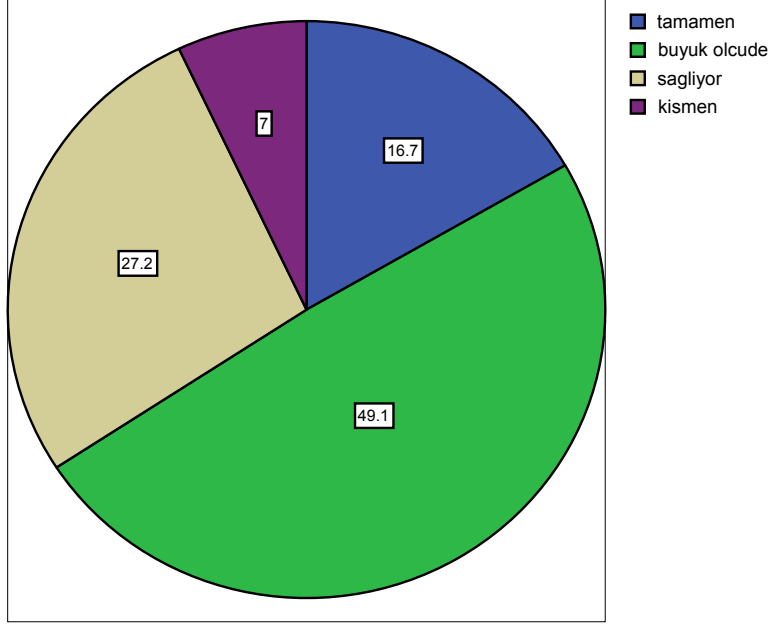
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Çevresine karşı duyarlılık	53	46.5	98.6	100.0
Missing	System	61	53.5		
Total		114	100.0		

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Türkçeyi doğru ve güzel konuşabilme	85	74.6	100.0	100.0
Missing	System	29	25.4		
Total		114	100.0		

Ankete katılan velilerin % 74,6'sı Türkçeyi doğru ve güzel konuşabilme, % 62,03'ü çalışma disiplini ve programlı çalışma, % 53,5'i kardeşlik, saygı, sevgi ve hoşgörü, % 46,5'i çevresine karşı duyarlılık seçeneklerini işaretlemişlerdir. % 74,6 ile Türkçeyi doğru ve güzel konuşabilme en çok işaretlenen seçenek olmuştur. Bu sonuca göre; koro eğitiminde çalışılan şarkıların sözlerinin doğru tonlanması ve telaffuz edilmesi konusunda titiz davranılmasının bu sonucu doğurduğu düşünülmektedir.

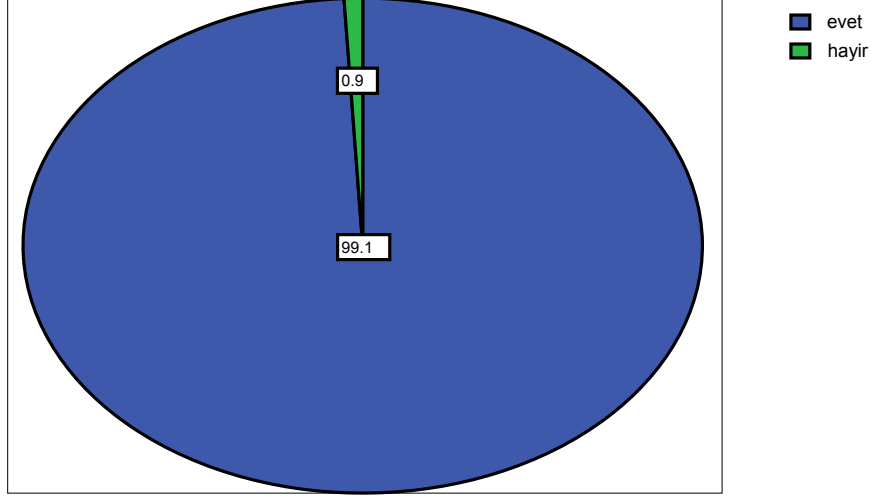

Şekil 2.2.8. Çocuğunuzun Aldığı Koro Eğitimi Grup Çalışmalarında Aktif Rol Almasını Sağlıyor mu? (%)

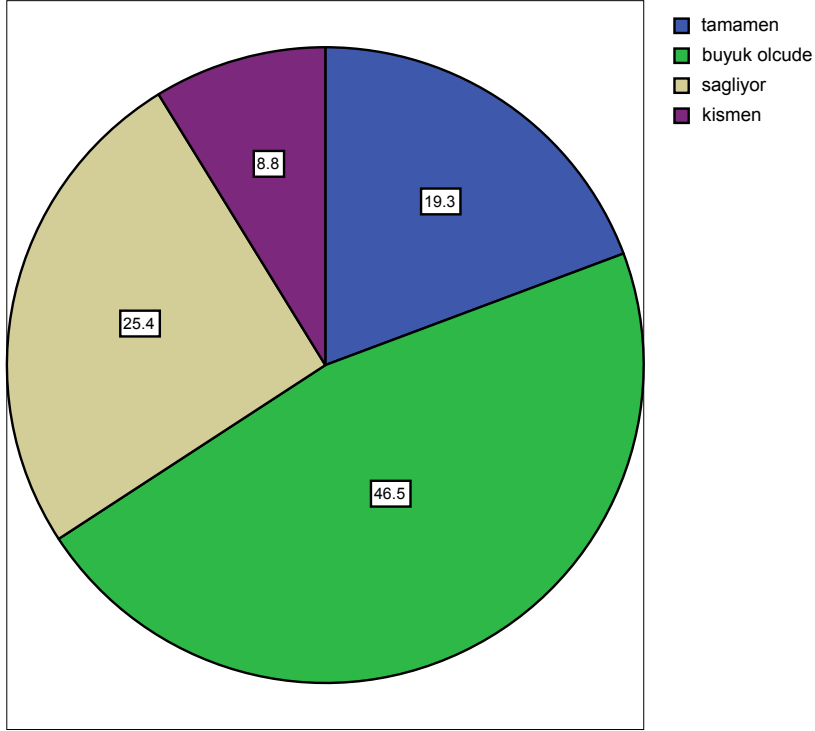
Ankete katılan velilerin % 16.7'si tamamen, % 49.1'i büyük ölçüde, % 27.2'si sağlıyor, % 7'si kısmen seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin çocuğın grup çalışmalarında aktif rol almasını sağladığı görülmektedir. Koro çalışmalarının doğası gereği çalışmalara aktif katılımın zorunlu olması nedeniyle bu sonuca ulaşıldığı düşünülmektedir.

Şekil 2.2.9. Çocuğunuzun Almış Olduğu Koro Eğitiminin Topluluk Dúzeninde Başkalarını da Góz Önünde Bulundurmak Gerekliliğini Kavramasına Yarar Sağladığına İnanıyor musunuz ? (%)

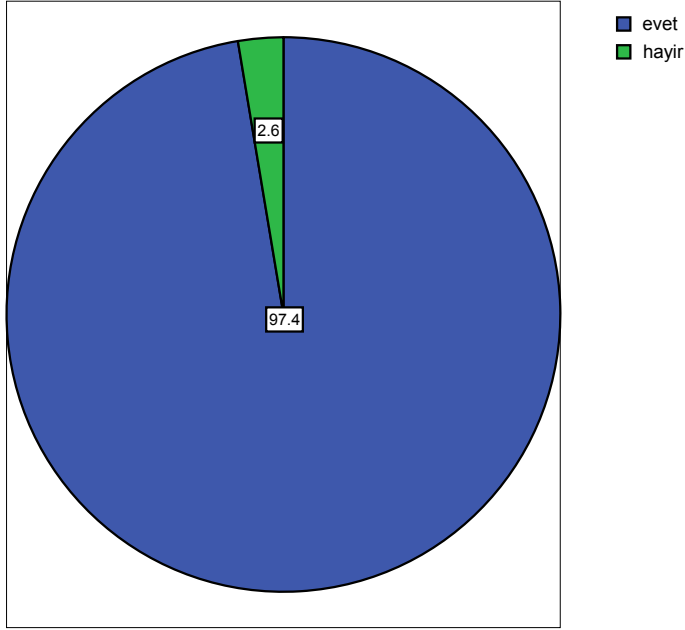
Ankete katılan velilerin % 99.1'i evet, % 0.9'u hayir cevabını işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin öğrencide toplumsal yaşamda başkalarını da göz önünde bulundurmak gerekliliğini kavramasında yarar sağladığı görölmektedir. Koro çalışmalarının gereği olan kendi dışındakileri dikkate alma ilkesinin sürekli uygulanmasının, bireyin başkalarının varlıklarına saygı gösterme alışkanlığını kazanmasına yol açtığı düşünölmektedir.

Şekil 2.2.10. Çocuğunuzun Almış Olduğu Koro Eğitiminin Daha Programlı Yaşama Bilincini Aşladığına İnanıyor musunuz ? (%)

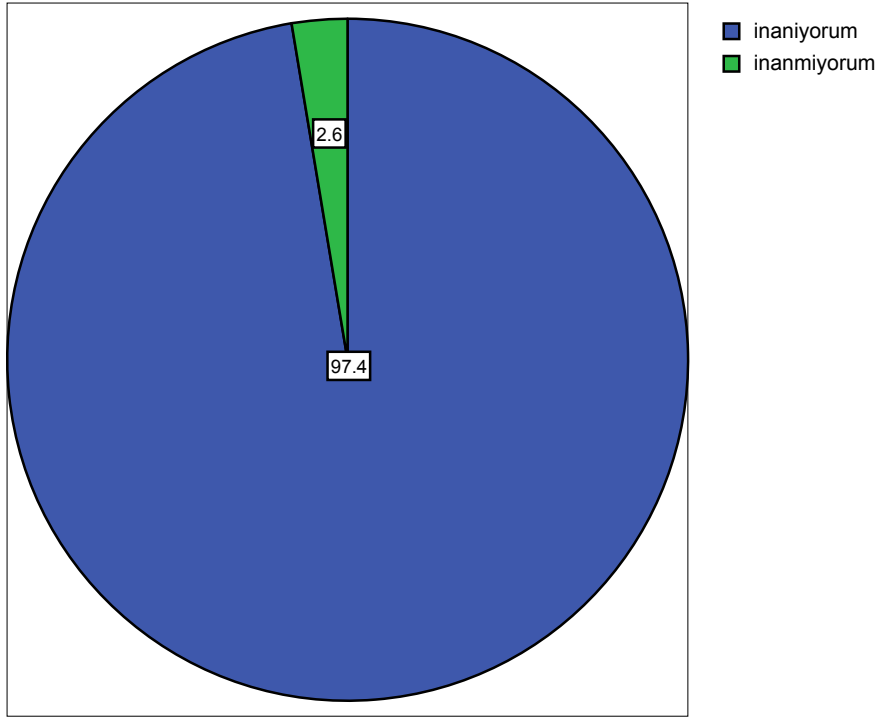
Ankete katılan velilerin % 19,3'ü tamamen, % 46,5'i büyük ölçüde, % 25,4'ü sağlıyor, % 8,8'i kısmen seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin öğrencilerin zamanını daha dikkatli ve verimli değerlendirmesinde büyük ölçüde yarar sağladığı görülmektedir. Zamanı verimli kullanmak, keyif alınan sosyal etkinliklere zaman ayırma fırsatını verdiği için, zamanın kolay harcanamayacak en değerli varlık olduğunun bilincine varılmış olduğu düşünülmektedir.

Şekil 2.2.11. Çocuğunuzun Almış Olduğu Koro Eğitiminin Çok Boyutlu Düşünebilmesine Katkıları Olduğuna İnanıyor musunuz ? (%)

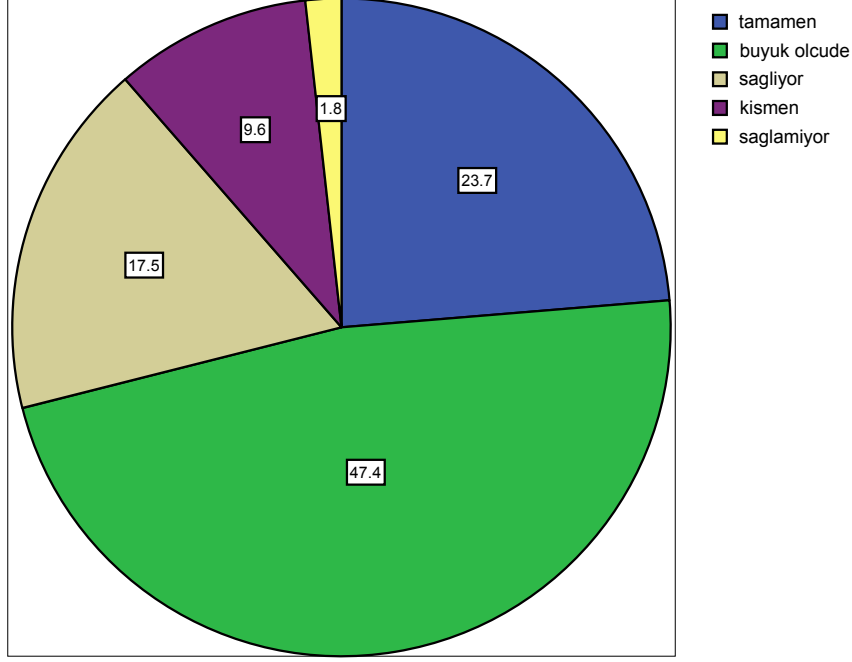
Ankete katılan velilerin % 97.4'ü evet, % 2.6'sı hayır seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; güzel ürün çıkarabilmek için konuya birçok boyuttan bakmak gerekliliğinin kavranmasının bu sonucu doğurduğu düşünölmektedir.

Şekil 2.2.12. Çocuğunuzun Almış Olduğu Koro Eğitiminin Toplumsal Yaşamda Örnek Birey Olarak Birlikte Doğru ve Güzel Şarkı Söyleme İsteğini Geliştirdiğine İnanıyor musunuz ? (%)

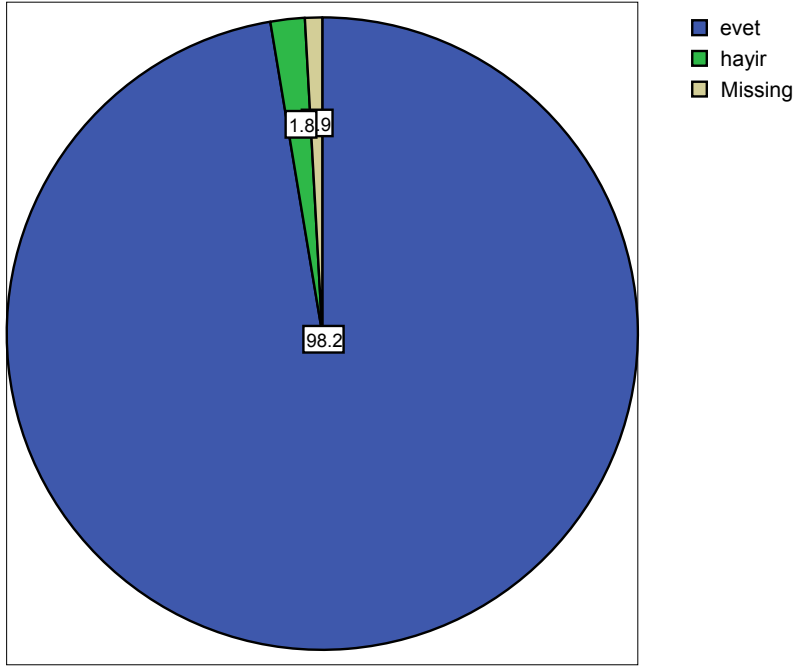
Ankete katılan velilerin %97,4'ü inaniyorum, %2,6'sı inanmıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin toplumsal yaşamda örnek bir birey olarak birlikte doğru ve güzel şarkı söyleme isteğini geliştirdiği düşünölmektedir. Aldığı koro eğitimi boyunca başarı için birlikte çalışılması gerektiğini öğrenen çocuğun, yaşadığı topluluk içinde de ortak bir başarı elde etmek için çaba sarf ettiği ve örnek bir birey olmaya çalıştığı düşünölmektedir.

Şekil 2.2.13. Çocuğunuzun Almış Olduğu Koro Eğitiminin Toplumsal Dayanışma ve Yardımlaşma Olgusunu Pekiştirdiğine İnanıyor musunuz ? (%)

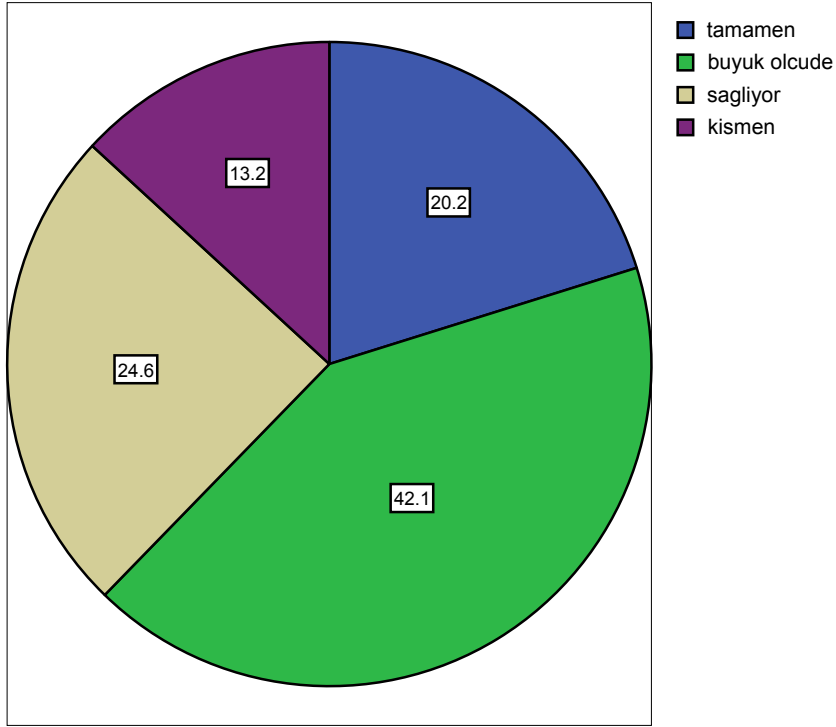
Ankete katılan velilerin % 23,7'si tamamen, % 47,4'ü büyük ölçüde, % 17,5'i sağlıyor, % 9,6'sı kısmen, % 1,8' i sağlamıyor seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin toplumsal dayanışma ve yardımlaşma olgusunu pekiştirdiği görülmektedir. Koro eğitiminin doğası gereği birlikte çalışma, paylaşma ve üretmeyi öğrenen çocuğun kazandığı bu davranışları günlük yaşamına da etkili olarak yansıttığı düşünölmektedir.

Şekil 2.2.14. Çocuğunuzun Almış Olduğu Koro Eğitiminin Mantıksal Hafıza ve Algılama Yeteneklerini Geliştirdiğini Düşünüyor musunuz ? (%)

Ankete katılan velilerin % 98,2'si evet, % 1,8'i hayır seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminde öğrencinin sayıları etkili bir şekilde kullanabilme ve sebep-sonuç ilişkisi kurarak olayların oluşumu ve işleyişi hakkında etkili bir şekilde mantık yürütebilme yetilerini kazandığı düşünölmektedir.

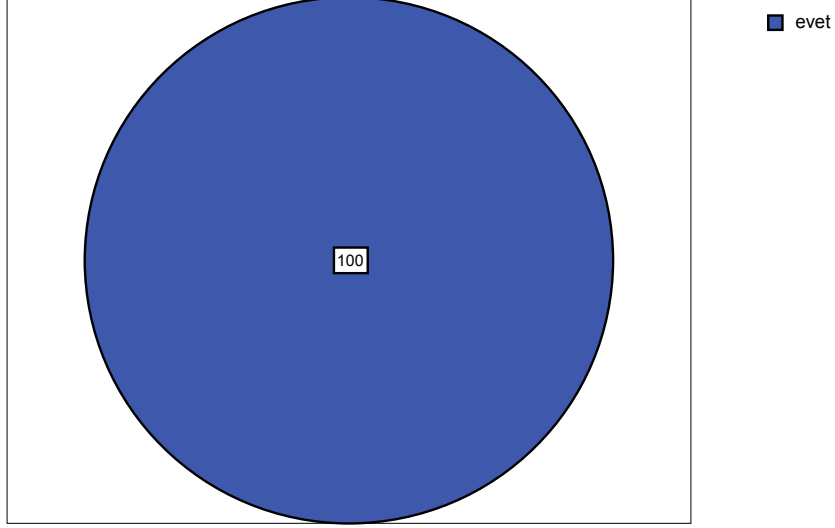
Şekil 2.2.15. Çocuğunuzun Almış Olduğu Koro Eğitiminin Okuma/Anlama Yeteneklerini ve Yaratıcılığı Kapsayan Bilişsel Becerilerin Gelişmesini Sağladığına İnanıyor musunuz ? (%)

Ankete katılan velilerin %20,2'si tamamen, %42,1'i büyük ölçüde, % 24,6'sı sağlıyor, %13,2'si kısmen seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro eğitiminin öğrencilerin bilişsel becerilerini geliştirdiği belirlenmiştir. Kaynaklarda da görüldüğü gibi düzenli olarak müzik aleti çalmanın, müzik dinlemenin veya şarkı söylemenin beynin görme, duyma, hareket etme ve koordinasyonla ilgili bölümlerinin gelişmesine yarar sağlamasından ötürü öğrencilerin bilişsel becerilerini geliştirdiği düşünülmektedir.

Şekil 2.2.16. Çocuğunuzun Almış Olduğu Koro Eğitiminin Daha Mutlu Bir Birey Olmasını Sağladığına İnanıyor musunuz? (%)

Ankete katılan velilerin % 100'ü evet seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuca göre; koro çalışmalarına katılan öğrencilerin bu çalışmalardan mutluluk duyduğu ve bu mutluluğun aileler tarafından fark edildiği görülmektedir.

BÖLÜM III. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu tezin konusunu oluşturan müzik eğitimi, bireyin yaşamının her aşamasında karşısına dolaylı yollardan çıkabilmekle birlikte, bireyin fiziksel, toplumsal, bilişsel ve sosyal gelişimine etkili olması bakımından da etkili bir rol oynamaktadır. Anket uygulaması yapılan sınıf öğretmenleri ve öğrenci velilerinin müzik eğitiminin çocuk gelişiminde rolü olup olmadığı konusundaki sorulara olumlu yanıtlar vermelerine karşın açık uçlu sorulara yeterli ölçüde cevap vermemiş olmamalarından, bu rolün farkında oldukları ancak ne denli önemli olduğu hususunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları anlaşılmaktadır.

Genel olarak, müzik eğitimi yoluyla çocuğun müziksel becerilerinin yanı sıra müzik dışı becerileri de geliştirilmektedir. Bu bireysel katkının yanında toplumu birleştirici ve geliştirici moral değeri olan müzik eğitiminin önemi tartışılmazdır. Pek çok çocuğun eğitimle sesini daha doğru kullanmayı öğrenerek, güzel şarkı söylemeye başlaması; bir müzik aleti çalıyor olması, müzik dinlemeyi seviyor, koro çalışmalarında öğrendiği şarkıları söylemekten hoşlanıyor olması “müzik zekası” ve bu zekanın gelişmesi ile ilgilidir. Çok yönlü müzik eğitimi alan çocuk, kendini müzikle ifade ederken, toplum içindeki yerini, görevlerini fark eder, bu görevlerde kendi payına düşeni üstlenmeyi öğrenir. İç ve dış disiplini gelişir, müziğin temel kuralları ve değişik çalgılarla tanışır, müziksel bilgi ve becerisi artar. Şarkı söyleyebilir, müzikle uyumlu dans edebilir, çocuğun ritm duygusu, sesini kullanabilmesi ve müziksel işitmesi, müzik beğenisi vb. gelişir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuç ve önerilere ulaşılmıştır.

1. Ankette, müziğin çocuğun sosyal gelişimine olan etkisi ile ilgili yöneltilen sorulara büyük çoğunluğun olumlu yanıt vermesi, müziğin sosyal yaşamda etkin bir birey olma adına olumlu yönde etkilerinin olduğunu düşündürmektedir.
2. Öğrencilerin koro çalışmalarına katıldıktan sonra arkadaşlarıyla/çevresiyle daha rahat iletişim kurabildikleri sonucuna varılmıştır.
3. Velilerin % 100'ü alınan koro eğitiminin çocuğunun daha mutlu bir birey olmasını sağladığı görüşündedir. Koro eğitimi ve bu eğitimin getirdiği yararlar konusunda toplum'un bilgilendirilmesinin ve koro eğitimine verilen önemin arttırılmasının gerekliliği ortaya çıkmıştır.
4. Koro eğitiminin çocuklardaki mantıksal hafıza ve algılama yeteneklerini geliştirdiği tespit edilmiştir.
5. Doğru ve güzel şarkı söyleme konusunda topluma örnek bireyler kazandırma da koro eğitiminin etkili bir araç olduğu ortaya çıkmıştır.
6. Koro eğitiminin daha programlı yaşama bilincini aşılıp aşılamadığına dair sorulan soruda velilerin "tamamen" seçeneği yerine %46,5 ile "büyük ölçüde" seçeneğini işaretlemiş oldukları tespit edilmiştir. Çocukların küçük yaşlarda beğenilerinin çok çabuk değişmesinden ötürü kolay sıkılmaları ve başladıkları işi yarıda bırakabilmeleri konusu dikkate alınmalıdır.
7. Koro eğitiminin çocuğun topluluk düzeninde başkalarını da göz önünde bulundurma gerekliliğini kavramasına yarar sağlayıp sağlamadığıyla ilgili

yöneltlen soruya velilerin %99,1 “evet” seçeneğini işaretlemiştir. Bu da koro eğitiminin toplum dayanışması/yardımlaşması için yarar sağlayıcı bir alan olarak değerlendirildiğini gösterebilmektedir.

8. Türkçeyi doğru ve güzel konuşabilme konusunda koro eğitiminin çok etkili olduğu belirlenmiştir.
9. Öğrencilerin koro çalışmalarına katılımından itibaren tüm derslerindeki başarı oranlarında artış gözlenmiştir.
10. Alınan koro eğitimi sayesinde öğrencinizin zamanını daha dikkatli ve verimli değerlendirdiğini sonucuna ulaşılmıştır.
11. Erken müzik eğitiminin ve çocuk korolarının çocuk gelişimine olumlu katkılar sağladığı kaynak ve anket sonuçlarından elde edilmiştir. Konserler sırasında bu sonuçların izleyicilerle paylaşılmasının korolara olan ilgiyi arttıracığı düşünüldüğünden araştırma sonuçlarının koro yöneticileri tarafından koro konserlerini izleyen dinleyicilerle paylaşılmasının olumlu sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir.
12. Çocuk koroları konusunda toplum bilinçlendirilmeli ve çocuk korolarında verilen eğitimin toplumsal ve kültürel yönden çocuğu son derece geliştirdiği eğitimcilere hatırlatılmalıdır.
13. Ülkemizde koro şefi yetiştirme konusunda büyük bir eksikliğin olduğu görülmekte ve bu sorunu azaltma yönünde çalışmaların geliştirilmesi, yetkin kişilerin korolar ve işleyişleri hakkında dersler vermesi ve yeni koro şefleri yetiştirmesi gerekmektedir.
14. Koro dersleri gibi toplu yapılan çalışmalar dışında, özel ders kapsamında bireysel olarak sürdürülen çalgı eğitimi benzeri çalışmaların çocuğun

gelişimine ne gibi katkılar sağladığının benzeri araştırmalarla saptanması gerektiği düşünülmektedir.

15. Çocuk koroları için seçkiler hazırlanması, şarkı yarışmaları düzenlenmesi ve koro yarışmalarının yaygınlaştırılmasının da koro eğitimini ve dolayısıyla müzik eğitimini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.
16. Kitle iletişim araçlarında geçmiş yıllarda sıkça yayınlanan programlı ve eğitici amaçlı yapılan çocuk koroları yayınlarının, tüm görsel ve işitsel iletişim araçlarında aynı amaçlara bağlı kalınarak sürdürülmesinin çok yararlı olacağı düşünülmektedir.
17. Çocuk koroları için uygun şarkı dağarının çocukların, velilerin ve öğretmenlerin kolayca ulaşabileceği görsel ve işitsel kayıt ve yayınların yaygınlaştırılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.
18. Korolara başlangıç ve devam sayılarına bakıldığında başlangıç aşamasında elde edilen sayının süreklilik göstermeyip azaldığı görülmüştür. Çocukların yaş ortalamalarının 6 ila 10 arasında değiştiği ve koro çalışmalarına katılımlarının velilerin inisiyatifi sayesinde gerçekleştiği göz önüne alınırsa çocuklar kadar velilerinde programlı ve bilinçli yaşam konusunda bilinçlendirilmeleri gerektiği düşünülmektedir.
19. Soru seçeneklerinde “tamamen” seçeneğinin “büyük ölçüde” seçeneğine göre daha az işaretlenmiş olması ile ilgili, alınan koro eğitimi süresinin veli ve sınıf öğretmenlerinin öğrencilerdeki değişimin yeterince farkında olamamalarına sebep olduğunu düşündürmektedir.

EKLER

Ek-1 Anket Açıklama

AÇIKLAMA

Bu anketler, “ Erken Yaşta Müzik Eğitiminin Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri” konulu araştırmada gerekli bilgileri edinmek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın örnekleminde yer alan T.R.T. Ankara Çocuk Korosu ve Başkent Üniversitesi Çocuk Korosu’nda ki öğrencilerin Sınıf Öğretmenlerine (Anket-1) ve Velilerine (Anket-2) uygulanmıştır.

Ankete katılanların soruları, içtenlikle ve yansız olarak cevaplamaları özellikle kendilerinden istenmiştir.

Ek-2 Anket-1

1. Öğrencinize kaç yıldır eğitim vermekttesiniz?

- a) 1 yıl   b) 2 yıl   c) 3 yıl   d) Diğer .....

2. Öğrenciniz, koro çalışmalarına katıldıktan sonra arkadaşlarıyla olan iletişimde gelişme gösterdi mi?

- a) Evet   b) Hayır

3. Arkadaşlarıyla olan iletişimde gelişme gösterdi ise hangi özellikleri kazandı?

- a) Daha paylaşımcı   b) Daha hoşgörülü   c) Daha dışa dönük   d) Daha sorumluluk sahibi

4. Öğrencinizin koro çalışmalarına katılımından itibaren derslerine olan ilgisinde hangi yönde değişiklikler gözlemlediniz?

- a) Daha katılımcı   b) Daha dikkatli   c) Daha disiplinli   d) Daha devamlı
e) Daha ilgisiz oldu

5. Öğrencinizin koro çalışmalarına katılımından itibaren ki ders notlarında bir yükselme oldu mu?

- a) Bütün derslerde notları yükseldi
b) Belirli derslerde notları yükseldi (Belirtiniz).....
c) Notlarında bir artış söz konusu olmadı
d) Notları düştü

6. Öğrencinizin aldığı koro eğitiminin, müziksel beceriler dışında hangi özellikleri kazandırdığını düşünüyorsunuz? (Gözlemlerinize göre numaralandırarak, birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- a) ( ) Türkçeyi doğru ve güzel konuşabilme
b) ( ) Çalışma disiplini ve programlı çalışma
c) ( ) Kardeşlik, saygı, sevgi ve hoşgörü
d) ( ) Çevresine karşı duyarlılık

7. Öğrencinizin aldığı koro eğitimi, grup çalışmalarında aktif rol almasını sağlıyor mu?

- a) Tamamen   b) Büyük ölçüde   c) Sağlıyor   d) Kısmen   e) Sağlamıyor

8. Öğrencinizde, müziğin getirmesi beklenen hayal gücünün dersteki sorulara farklı boyutlarda bakmasına yarar sağladığını düşünüyor musunuz?

a) Tamamen b) Büyük ölçüde c) Sağlıyor d) Kısmen e) Sağlamıyor

9. Öğrencinizin katıldığı koro çalışmasının, arkadaşlarıyla olan sosyal paylaşımını geliştirdiğini düşünüyor musunuz?

a) Tamamen b) Büyük ölçüde c) Kısmen d) Düşünmüyorum

10. Öğrencinizin aldığı koro eğitiminin kendine olan özgüvenini arttırdığını düşünüyor musunuz?

a) Evet b) Kısmen c) Düşünmüyorum d) Azalttığını düşünüyorum

11. Koro eğitiminin çocuğun içsel zekasına hangi yönde katkıları olduğunu düşünüyorsunuz? (Gözlemlerinize göre numaralandırarak, birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

a) ( ) Hayal etme ve yaratmaya yol gösterme
b) ( ) Deneyim ve yaratıcılık
c) ( ) Disiplin ve kararlılık
d) ( ) Çevreye duyarlı olma
e) ( ) Duygusal olarak daha iyi hissetme

12. Koro eğitiminin öğrencinizin dikkatini toparlamasında yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?

a) Evet b) Hayır

13. Öğrencinizin aldığı koro eğitiminin bilişsel becerilerini geliştirdiğini düşünüyor musunuz?

a) Evet
b) Bazı derslerde (Belirtiniz.....)
c) Hayır
d) Gerilettiğini düşünüyorum

14. Öğrencinizin aldığı müzik eğitiminin otokontrolüne etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?

a) Evet b) Kısmen c) Düşünmüyorum d) Azalttığını düşünüyorum

15. Öğrencinizin aldığı toplu müzik eğitiminin çocuklardaki rekabet duygusu yerine birlikte çalışma ve başarıma duygusunu aşıladığını inanıyor musunuz?

a) Evet b) Hayır

16. Öğrencinizin aldığı koro eğitiminin, dil gelişimine artı hangi özellikleri kattığına inanıyorsunuz?

a) Kelimeleri daha doğru telaffuz etme
b) Cümlede geçen vurgulu kelimeleri daha iyi belirtme
c) Kelimeleri daha özenle seçme
d) Yararı olduğuna inanmıyorum

17. Öğrencinizin aldığı koro eğitiminde öğrendiği yerel, ulusal ve uluslar arası şarkıların diğer kültürleri tanınması açısından önemli olduğuna inanıyor musunuz?

a) Evet b) Hayır

18. Öğrencinizin aldığı koro eğitiminin, toplumsal yaşamda başkalarını da göz önünde bulundurmaya gerekliliğini kavramasına yarar sağladığına inanıyor musunuz?

a) Evet b) Kısmen c) Düşünmüyorum d) Azalttığını düşünüyorum

19. Koro eğitiminde verilen ritimsel çalışmaların öğrencinizin daha hızlı düşünmesine katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

a) Evet b) Kısmen c) Düşünmüyorum d) Azalttığını düşünüyorum

20. Alınan koro eğitimi sayesinde öğrencinizin zamanını daha dikkatli ve verimli değerlendirdiğini düşünüyor musunuz?

a) Evet b) Hayır

Ek-3 Anket-2

1. Çocuğunuz kaç yıldır koro eğitimi alıyor?

- a) 1 yıl   b) 2 yıl   c) 3 yıl   d) Diğer .....

2. Çocuğunuz koro çalışmalarına katıldıktan sonra arkadaşlarıyla olan iletişimde ne tür gelişmeler gösterdi? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- a) Daha paylaşımcı   b) Daha hoşgörülü   c) Daha dışa dönük   d) Daha özverili
e) Değişiklik göstermedi

3. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, evdeki düzenine ne gibi katkıları olduğunu düşünüyorsunuz?

- a) Daha düzenli   b) Daha paylaşımcı   c) Daha yardımcı
d) Katkısı olduğunu düşünmüyorum

4. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, kişisel gelişimine ne gibi katkıları olduğunu düşünüyorsunuz?

- a) Daha uysal   b) Daha düzenli   c) Daha özgüvenli   d) Daha sorumluluk sahibi
e) Belirli bir katkı sağladığını düşünmüyorum.

5. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin derslerinde başarı sağladığını düşünüyor musunuz?

- a) Düşünüyorum
b) Bazı derslere (Belirtiniz).....
c) Yarar sağladığını düşünmüyorum

6. Çocuğunuzun koro çalışmalarına katılımından itibaren ki ders notlarında bir yükselme oldu mu?

- a) Bütün derslerde notları yükseldi
b) Belirli derslerde notları yükseldi (Belirtiniz).....
c) Notlarında bir artış söz konusu olmadı
d) Notları düştü

7. Çocuğunuzun aldığı koro eğitiminin, müziksel beceriler dışında hangi özellikleri kazandırdığını düşünüyorsunuz? (Gözlemlerinize göre numaralandırarak, birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- a) ( ) Türkçeyi doğru ve güzel konuşabilme
- b) ( ) Çalışma disiplini ve programlı çalışma
- c) ( ) Kardeşlik, saygı, sevgi ve hoşgörü
- d) ( ) Çevresine karşı duyarlılık

8. Çocuğunuzun aldığı koro eğitimi, grup çalışmalarında aktif rol almasını sağlıyor mu?

- a) Tamamen b) Büyük ölçüde c) Sağlıyor d) Kısmen e) Sağlamıyor

9. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, topluluk düzeninde başkalarını da göz önünde bulundurmaya gerekliliğini kavramasına yarar sağladığına inanıyor musunuz?

- a) Evet b) Hayır

10. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, daha programı yaşama bilincini aşıladığına inanıyor musunuz?

- a) Tamamen b) Büyük ölçüde c) Sağlıyor d) Kısmen e) Sağlamıyor

11. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, çok boyutlu düşünebilmesine katkıları olduğuna inanıyor musunuz?

- a) Evet b) Hayır

12. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, toplumsal yaşamda örnek birey olarak birlikte doğru ve güzel şarkı söyleme isteğini geliştirdiğine inanıyor musunuz?

- a) İnanıyorum b) İnanmıyorum

13. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, toplumsal dayanışma ve yardımlaşma olgusunu pekiştirdiğine inanıyor musunuz?

- a) Tamamen b) Büyük ölçüde c) Sağlıyor d) Kısmen e) Sağlamıyor

14. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, mantıksal hafıza ve algılama yeteneklerini geliştirdiğini düşünüyor musunuz?

a) Evet   b) Hayır

15. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, okuma-anlama yeteneklerini ve yaratıcılığı kapsayan bilişsel becerilerin gelişmesini sağladığına inanıyor musunuz?

a) Tamamen   b) Büyük ölçüde   c) Sağlıyor   d) Kısmen   e) Sağlamıyor

16. Çocuğunuzun almış olduğu koro eğitiminin, daha mutlu bir birey olmasını sağladığına inanıyor musunuz?

a) Evet   b) Hayır

KAYNAKÇA

- Aydın, A. 2000. *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*, ALFA Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti. İstanbul.
- Beachwood, M. 1997. Startling New Discoveries About Music Effect On The Brain, ABD Ulusal Haber Servisi.
- Biber Öz, N. 2001. *İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi*, Uludağ Üniversitesi eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: XIV, S. 1, Syf. 103
- Çevik, S. 1997. *Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri*. Ankara: Doruk Yayıncılık
- Edwards, R. 1996. *Children Learn Faster To The Sound Of Music*, New Scientist.
- Erden, M. 1998. *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, İstanbul: Alkım Yayınları.
- Eskioğlu, I. 2003. *Müzik Eğitiminin Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri*, Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, İnönü Üniversitesi, Malatya, Bildiriler: 116-123
- Gedikli, E. 2003. *Müzik Eğitimi* Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Hamzaoğlu, A. 2002. *6-12 Yaş Grubundaki Çocukların Gelişiminde Müzik Eğitiminin Rolü*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı.
- Jakobson L. S, Cuddy L.L, Kilgour A.R, 2003. *Time Tagging: A Key To Musician's Superior Memory*, Music Perception; Vol. 20, No. 3, 307-313
- Kliever, G. 1999. *The Mozart Effect*, New Scientist.
- Kocabaş, A. 2004. *Müzik Eğitiminin Çoklu Zeka Alanlarına Etkisi ve Köy Enstitüleri*, İzmir: Yeniden İmece Dergisi 4. Sayı
- Menuhin, Y. 1950. *Çocuklarımın Müzik Yeteneği Olsaydı*, Çev: Nüvit Berker, Müzik Görüşleri, S:15.
- Okyay, E. 2008. *Müzik Eğitiminin Çocuklardaki Zeka Gelişimine Etkileri*, Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu anısına Panel Bildirisi, Hacettepe Üniversitesi Psikiyatri Bölümü, Ankara
- Özmenteş, S. 2005. *Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, S: 9

- Saydam, R. 2003. *İlköğretim Okulu 1. ve 2. devre müzik Eğitiminde Eğitimci Sorunu*, Cumhuriyetimizin 80. yılında Müzik Sempozyumu, 30-31 Ekim, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Seyrek H.& Sun M. 19???. *Okul Öncesi Eğitiminde Müzik*; MEY Yayınları.
- Uçan, A. 1993. *Güzel Sanatlar Eğitimi ve Eğitim Programları*, Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi
- Uçan, A. 1994. *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*; Müzik Ansiklopedisi Yayınları; Ankara.
- Uçan, A. 1997. *Müzik Eğitimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları; Ankara.
- Uçan, A. 2005. *Müzik Eğitimi*, Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Ünalın, Ş. 2001. *Hayatta Önemli Bir Dönüm Noktası: Meslek Seçimi*, İlk Adım Dergisi, Ekim.
- Whittell, G. 1997 *Piano Is Key To The Toddler Success*, The Times.

ÖZGEÇMİŞ

Müzik eğitimine 7 yaşında kuruculuğunu Prof. Sadettin Ünal ve Sevim Ünal'ın yapmış olduğu Devlet Opera ve Balesi Çocuk Korosu'nda başladı. Solfej eğitimini Menekşe Akar, Flüt eğitimini prof. Sadettin Ünal ve Ses eğitimini Sevim Ünal ile sürdürdü. Daha sonra Kültür Bakanlığı Devlet Çoksesli Çocuk Korosu'nda 1994 yılına kadar korist olarak görev yaptı. 1997 yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Programında Şan eğitimine Prof. Gülşen Şimşek ve Doç. Dr. Keriman Davran, solfej ve armoni eğitimine ise Prof. Ali Sevgi ve Dr. Salih Aydoğan ile devam etti. Piyano eğitimini Kültür Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu piyanist'i Filiz Peker Balkız, Hacıbaba Aliyev ve Gülseven Kanizi ile sürdürdü. 1997 yılında çocuk korosu alanındaki deneyimlerini arttırmak ve bu alanda uzmanlaşmak üzere Kültür Bakanlığı Devlet Çoksesli Çocuk Korosu'nda, Prof. Sadettin Ünal ve Sevim Ünal'ın asistanları olarak görev yapmaya başladı. 2001 yılından itibaren koroda aktif görevlerde bulundu. 2004 yılında kimsesiz çocukları eğitmek amacıyla kuruculuğunu Yasemin Kumral'ın üstlendiği "Altın Çocuklar" çocuk korosunda eğitimci olarak görev yaptı. 2005 Eylül'ünde Başkent Üniversitesi Müzik Bilimleri Master Programına kabul edildi. Aynı yıl Başkent Üniversitesi Çocuk Korosu Şefliği görevini üstlendi ve halen bu görevini devam ettirmektedir.